

ผลของการใช้การนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนที่มีต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย

ปริญญาานิพนธ์
ของ
เพ็ญจันทร์ มีนะจรัส

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ตุลาคม 2551

ผลของการใช้การนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนที่มีต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย

ปริญญาพันธ์
ของ
เพ็ญจันทร์ มีนะจรัส

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ตุลาคม 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลของการใช้การนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนที่มีต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
การสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย

บทคัดย่อ
ของ
เพ็ญจันทร์ มีนะจรัส

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ตุลาคม 2551

เพ็ญจันทร์ มีนะจรัส. (2551). ผลของการใช้การนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนที่มีต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการของครูปฐมวัย.ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม :
รศ.ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. รศ.ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการของครูปฐมวัยที่ได้รับการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 1-3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนปัญญার্থย์ ดินแดง กรุงเทพมหานคร ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจงจากครูทั้งหมด จำนวน 18 คน ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ จำนวน 24 ครั้ง วันละ 20 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ แผนการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน และแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการของครูปฐมวัย ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับจุดประสงค์ IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .65 การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (One way Repeated ANOVA) Partial η^2 และในการเปรียบเทียบรายคู่ใช้ LSD แบบวัดซ้ำ

ผลการศึกษาพบว่าก่อนและระหว่างการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนของครูปฐมวัยมีระดับคะแนนคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ทั้งโดยรวม ($F = 140.683$) และรายด้านคือ ด้านแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ($F = 85.543$) ด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ ($F = 55.825$) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($F = 44.868$) ด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ($F = 92.829$) โดยการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนส่งผลต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยรวมร้อยละ 89. (Partial $\eta^2 = .892$) และส่งผลต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการรายด้านร้อยละ 83.4 , 76.7 , 72.5 และ 84.5 ตามลำดับ แสดงว่าการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนสามารถส่งเสริมคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการของครูปฐมวัยให้เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน

THE EFFECTS OF PEER COACHING ON THE QUALITY OF INTEGRATION
INSTRUCTION FOR PRESCHOOL TEACHERS

AN ABSTRACT
BY
PENCHAN MEENACHARAS

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University
October 2008

Penchan Meenacharas. (2008). *The Effects of Peer Coaching on the Quality of Integration Instruction for Preschool Teachers*. Master thesis. M.Ed. (Early Childhood Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc.Prof.Dr. Sirima Pinyoanantapong, Assoc.Prof.Dr. Booncherd Pinyoanantapong.

The purpose of this research was to investigate the quality of integration instruction of preschool teachers through peer coaching. The samples in this study were 18 teachers of kindergartens 1-3 at Panchasap School in Dindaeng District, Bangkok, in the first semester of 2008. They were selected from the total number of teachers by purposive random sampling. The experiment was carried out 24 times within the period of 8 weeks and 20 minutes per day. The instruments used in the study were peer coaching plans and the observation form for integration instruction of preschool teachers with the index of consistency (IOC) between 0.67 – 1.00 and the reliability of .65. The data were statistically analyzed by one way repeated ANOVA, Partial η^2 and repeated LSD.

The results of study revealed that the means of quality of integration instruction before and after the use of peer coaching of preschool teachers were different with statistical significance at the level of .05 both in general ($F = 140.683$) and in individual areas of integration experience planning ($F = 85.543$), integrated activity management ($F = 55.825$), environmental arrangement to facilitate learning ($F = 44.868$), and preschool teacher characteristics to encourage learning ($F = 92.829$). The peer coaching affected the quality of integration instruction in general at 89.2% (Partial $\eta^2 = .892$), and in the individual areas at 83.4%, 76.7, 72.5%, and 84.5% respectively. The results indicated that the use of peer coaching could obviously increase the quality of integration instruction of preschool teachers.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ ในการให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับข้อมูลทางสถิติ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาครั้งนี้ที่ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. กุลยา ตันติผลาชีวะ ที่ได้กรุณาเป็นประธานและอาจารย์ ดร. สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการในการสอนปากเปล่าปริญญานิพนธ์ และได้ให้ข้อเสนอเพิ่มเติมทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ดรรชนี อุทัยพยัคฆ์ ดร. อุดลย์ ไบกุลหาลาบ อาจารย์น้ำผึ้ง อินทะเนตร อาจารย์สมจิตร เอื้ออรุณ อาจารย์ศรัณูธร ฉันทวรภาพ อาจารย์ชุตติกาญจน์ เบญจพรวัฒนา ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์สมยศ พงษ์ศิริวัฒน์ ผู้บริหารและคณะครูประจำชั้นปฐมวัยปีที่ 1-3 โรงเรียนพระแม่มารีย์อุปถัมภ์ ปทุมธานี(แผนกอนุบาล) ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือเอื้อเฟื้อสถานที่และอำนวยความสะดวกในการทดลองเครื่องมือตลอดระยะเวลา 1 สัปดาห์

ขอกราบขอบพระคุณอธิการบาทหลวงบรรจง พานุกพันธ์ ผู้อำนวยการ ซีสเตอร์ศรีไพรระทอง และคณะครูปฐมวัย โรงเรียนปัญจทรัพย์ ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือเอื้อเฟื้อสถานที่และอำนวยความสะดวกในการทดลองเครื่องมือตลอดระยะเวลา 8 สัปดาห์

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาการศึกษาปฐมวัยทุกท่านที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอนให้ความรู้ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ การศึกษาปฐมวัยภาคพิเศษ วิชาการศึกษาปฐมวัยทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่ดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณมหาอธิการิณี คณะที่ปรึกษา และสมาชิกทุกท่าน ที่ได้สนับสนุนให้การศึกษ ให้งกำลังใจ และช่วยเหลือด้านข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้มีพระคุณอีกมากมายที่มีได้กล่าวนามไว้ในที่นี้ ซึ่งกรุณาให้ความช่วยเหลือสนับสนุนเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดามารดา ที่ได้อบรมเลี้ยงดูให้การศึกษาและขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบันที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

เพ็ญจันทร์ มีนะจรัส

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการนิเทศ.....	8
ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน.....	8
ความสำคัญของการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาปฐมวัย.....	9
จุดมุ่งหมายของการนิเทศในระดับปฐมวัย.....	11
หลักการนิเทศในระดับปฐมวัย.....	12
กระบวนการนิเทศการศึกษาในระดับปฐมวัย.....	14
ความหมายของการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน.....	15
ความสำคัญการนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน.....	16
รูปแบบของการนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน.....	16
เครื่องมือในการนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน.....	18
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบบูรณาการ ของครูปฐมวัย.....	19
ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย.....	19
หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย.....	20
ความหมายของการเรียนการสอนแบบบูรณาการ.....	22
จุดมุ่งหมายของการสอนแบบบูรณาการ.....	23
หลักการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ.....	24
องค์ประกอบการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ.....	26
ประเภทของการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ.....	29

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
แผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ.....	31
การจัดกิจกรรมแบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย.....	34
การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้.....	35
คุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ.....	41
งานวิจัยในประเทศ.....	41
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	42
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	44
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	44
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	44
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	44
วิธีดำเนินการทดลอง.....	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เครื่องมือ.....	51
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
5 สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	68
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน ขอบเขตและวิธีการดำเนินการวิจัย.....	68
สรุปการศึกษาวิจัย.....	68
อภิปรายผล.....	69
ข้อเสนอแนะ.....	73
บรรณานุกรม.....	74
ภาคผนวก.....	80
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	104

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง.....	47
2 สัปดาห์ วัน เวลา และกิจกรรมที่ทำการทดลอง และบันทึก.....	48
3 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนคุณภาพการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ของครูปฐมวัย.....	54
4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนคุณภาพการจัดการเรียนการสอน แบบบูรณาการของครูปฐมวัย.....	55
5 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของคะแนนคุณภาพการจัดการเรียนการสอน แบบบูรณาการของครูปฐมวัย.....	56
6 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนด้านแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ.....	57
7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนด้านแผนจัดประสบการณ์ แบบบูรณาการ.....	58
8 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของคะแนนแผนจัดประสบการณ์ แบบบูรณาการ.....	58
9 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ.....	60
10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนด้านการจัดกิจกรรม แบบบูรณาการ.....	60
11 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของคะแนนด้านการจัดกิจกรรม แบบบูรณาการ.....	61
12 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้.....	62
13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนด้านการจัดสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้.....	63
14 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของคะแนนด้านการจัดสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้.....	64
15 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัย.....	65
16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัย.....	66
17 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของคะแนนด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัย.....	66

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 เส้นภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ บูรณาการของครูปฐมวัย.....	56
2 เส้นภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้าน แผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ.....	59
3 เส้นภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้าน การจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ.....	62
4 เส้นภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้าน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้.....	64
5 เส้นภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้าน คุณลักษณะของครูปฐมวัย.....	67

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุข อีกทั้งส่งผลเกื้อกูลการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุกๆด้านของประเทศ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 :10) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2545 หมวด 4 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ที่ว่าเป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษ เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้าน ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2544 :149) ได้กล่าวถึงเด็กปฐมวัยว่า เป็นวัยอยู่ในช่วงอายุแรกเกิดจนถึง 8 ปี เป็นระยะสำคัญที่สุดของการพัฒนาทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ สังคม และบุคลิกภาพ การจัดการศึกษาปฐมวัยจึงต้องดำเนินการให้สามารถตอบสนองธรรมชาติและความต้องการของเด็กในวัยนี้ หน่วยงานศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป) ได้กล่าวถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย สรุปได้ว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยควรจัดให้สอดคล้องกับพัฒนาการการเรียนรู้และความต้องการของเด็กแต่ละวัยเป็นสำคัญ ครูจึงเป็นผู้มีบทบาทโดยตรงในการดำเนินจัดประสบการณ์เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการทุกด้าน ดังนั้นการเรียนรู้จึงควรใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก ซึ่งการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นวิธีการสอนแบบหนึ่ง ที่กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกันโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการเรียนรู้ที่เด็กได้เรียนทั้งเนื้อหา และทักษะ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ ความคิด ทักษะ และประสบการณ์ที่มีความหมายหลากหลายและสัมพันธ์กันเป็นองค์รวมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการรู้แจ้ง รู้จริงในสิ่งที่ศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (2546) อธิบายความหมายของการบูรณาการในระดับปฐมวัยศึกษาไว้ว่า เป็นการจัดกิจกรรมหนึ่งกิจกรรม เด็กเรียนรู้ได้หลายทักษะ และหลายประสบการณ์สำคัญ หรือหนึ่งแนวคิดเด็กเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการทำให้เด็กประยุกต์ใช้ความรู้และประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน และมีทักษะในกระบวนการเรียนรู้ผ่านการลงมือกระทำ ด้วยเหตุนี้การจัดการเรียนการสอนจึงต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียนตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิต ครูจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจในจัดประสบการณ์การเรียนการสอน

วิธีและพฤติกรรมการณ์ที่ที่เหมาะสม เพื่อแรงจูงใจการยอมรับในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา ให้ความร่วมมือมีความรับผิดชอบร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การนิเทศการสอนเพื่อนนิเทศเพื่อน(Peer Coaching) เป็นการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน ที่มีขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจนมากรูปแบบหนึ่ง โดยเฉพาะผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เป็นผู้มีส่วนร่วมในการรับรู้ปัญหาซึ่งกันและกัน รวมทั้งร่วมกันเสนอแนวทางปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นบนพื้นฐานของความเป็นไปได้ นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงบทบาทกัน โดยเป็นทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ อีกทั้งมีรูปแบบการนิเทศได้ตามความเหมาะสม แต่การที่จะนำรูปแบบการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนมาดำเนินการนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจถึงความหมาย หลักการและวิธีดำเนินการกระบวนการนิเทศในแบบดังกล่าวอย่างชัดเจน(วัชรา เล่าเรียนดี 2541:160)

การนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนจึงเป็นรูปแบบที่ผู้วิจัยสนใจที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย ในเรื่องของการจัดทำแผนจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อเรียนรู้ และคุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เพราะเป็นการช่วยให้ครูได้ใช้เนื้อหาสาระการเรียนรู้ได้ทั้ง 6 กิจกรรมในเรื่องเดียวกันและสามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลาย เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานด้านวิชาการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการให้มีความเหมาะสม และมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายในการวิจัยการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลของการใช้การนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนที่มีต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย หลังได้รับการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนในแต่ละสัปดาห์
2. เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงของคะแนนคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยโดยรวม แยกเป็นรายด้าน ได้แก่ การดำเนินการด้านแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ก่อนได้รับ และระหว่างได้รับการนิเทศในภาพรวมของแต่ละสัปดาห์

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลให้ผู้วิจัย ได้แนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการของครูปฐมวัย โดยใช้การนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน เพื่อการปรับปรุงคุณภาพในด้านแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ โดยที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศต้องร่วมมือ เชื่อใจกัน ด้วยความเป็นมิตรที่ดีต่อกัน ความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อน เพื่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ ในการวิจัย ครั้ง นี้เป็นครูที่สอนในระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 1 = 3 ของโรงเรียนปัญจทรัพย์ ดินแดง กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนที่สอนในระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 1 - 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 18 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ของโรงเรียนปัญจทรัพย์ ดินแดง กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรจัดกระทำ การนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน

ตัวแปรตาม คุณภาพการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการของครูปฐมวัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ครูปฐมวัย หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในชั้นปฐมวัยปีที่ 1 - 3 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนปัญจทรัพย์ ดินแดง กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร จำนวน 18 คน

2. คุณภาพการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ หมายถึง ความสามารถในการจัดกิจกรรมการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาสาระมาเชื่อมโยงผสมผสานเข้าด้วยกันอย่างมีความหมายตามหัวข้อดังต่อไปนี้

2.1 แผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ คือ ความสามารถของครูปฐมวัยในการวางแผนการเขียนแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยบูรณาการจุดประสงค์ เนื้อหาสาระการเรียนรู้และสื่อมาผสมผสานกลมกลืนเป็นหนึ่งทำให้เกิดความรู้ที่หลากหลาย ทั้ง 6 กิจกรรม

2.2 การจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ คือ ความสามารถของครูปฐมวัยในการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการที่นำเนื้อหาสาระมาเชื่อมโยงผสมผสานเข้ากับกิจกรรมได้ 6 กิจกรรม อย่างมีความหมาย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.3 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ คือ ความสามารถของครูปฐมวัยในการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กที่ได้มีโอกาสกล้าคิด กล้าทำ และ การจัดสื่อ อุปกรณ์ที่หลากหลายในการจัดสภาพห้องเรียนอย่างเหมาะสม

2.4 คุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ คือ การแสดงออกของครูปฐมวัยที่มีบุคลิกภาพที่มีดังนี้ ครูมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และทัศนคติในการที่จะถ่ายทอดความรู้โดยผ่านกิจกรรมแบบบูรณาการ

3. กระบวนการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน หมายถึง การนิเทศที่ช่วยปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยตรง โดยที่ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศก็คือครู ซึ่งจะต้องช่วยเหลือสนับสนุนกันและกันในการดำเนินการปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตนเอง ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศที่เป็นครูผู้สอนในระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึงระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 3 จำนวน 18 คน ของโรงเรียนปัญจทรัพย์ ดินแดง ซึ่งมีกระบวนการดังต่อไปนี้

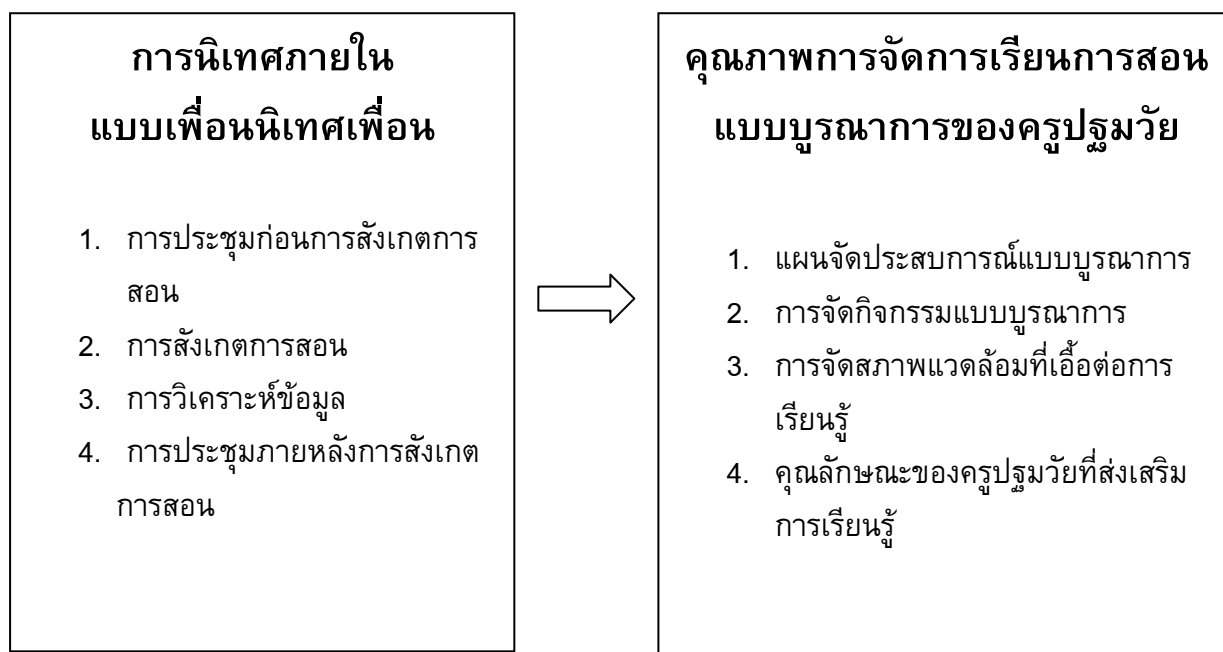
3.1 การประชุมก่อนการสังเกตการสอน คือ การประชุมปรึกษาหารือ ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ การให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศเพื่อนนิเทศเพื่อน ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและกันระหว่างผู้วิจัยและผู้รับการนิเทศ

3.2 การสังเกตการสอน คือ การเข้าไปสังเกตการสอนของผู้รับการนิเทศและสังเกตพฤติกรรมการสอนของผู้รับการนิเทศ ในการนำเข้าสู่บทเรียน การจัดกิจกรรม และการสรุป

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ข้อมูลการสังเกตการสอน แปลผลให้ชัดเจน ร่วมพิจารณาพฤติกรรมที่จะคงไว้ หรือ เปลี่ยนแปลง

3.4 ประชุมหลังการสังเกตการสอน คือ การประชุมปรึกษาหารือหลังการสังเกตการสอน ในการให้ข้อมูลย้อนกลับ และการพิจารณาการแก้ปัญหาของครู

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูปฐมวัยที่ได้รับการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนมีคะแนนเฉลี่ย จากการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในแต่ละช่วงของสัปดาห์มีความแตกต่างกัน

2. ครูปฐมวัยที่ได้รับการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนมีคะแนนเฉลี่ย ของการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ การดำเนินการด้านแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ก่อนได้รับและระหว่างได้รับการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนในแต่ละช่วงของสัปดาห์แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการนิเทศ
  - 1.1 ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน
  - 1.2 ความสำคัญของการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาปฐมวัย
  - 1.3 จุดมุ่งหมายของการนิเทศในระดับปฐมวัย
  - 1.4 หลักการนิเทศในระดับปฐมวัย
  - 1.5 กระบวนการนิเทศในระดับปฐมวัย
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน
  - 2.1 ความหมายของการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน
  - 2.2 ความสำคัญการนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน
  - 2.3 รูปแบบของการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน
  - 2.4 เครื่องมือในการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
  - 3.1 การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย
    - 3.1.1 ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย
    - 3.1.2 หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย
    - 3.1.3 ความหมายของการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
    - 3.1.4 จุดมุ่งหมายของการสอนแบบบูรณาการ
    - 3.1.5 หลักการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ
    - 3.1.6 องค์ประกอบการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ
    - 3.1.7 ประเภทของการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ
  - 3.2 คุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
    - 3.2.1 แผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ
    - 3.2.2 การจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ
    - 3.2.3 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
    - 3.2.4 คุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องการนิเทศ
  - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรู้อื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ

1.1 ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายลักษณะ ซึ่งขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย แนวทางทางการศึกษาแต่ละสมัย ดังต่อไปนี้

กูด (Good.1973:575) ให้ความหมายว่า หมายถึงความพยายามทุกอย่างของเจ้าหน้าที่ผู้จัดการศึกษา ในการให้คำแนะนำครูหรือบุคคลอื่นที่ทำงานเกี่ยวกับการศึกษา ให้รู้วิธีการเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนช่วยให้เกิดความเจริญของงานทางวิชาชีพการศึกษา ช่วยในการพัฒนาครูและนักเรียน

จอห์น (John.1983:1-3) กล่าวว่า ความหมายของการนิเทศมีหลายความหมาย เป็นจุดรวมของประสบการณ์ ความต้องการและวัตถุประสงค์ ศึกษาการนิเทศที่มุ่งปรับปรุงแผนบางโครงการ ขณะที่ครุมองการนิเทศเป็นเครื่องช่วยเหลือและสนับสนุน

แฮร์ริส (Harris.1975:19) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง สิ่งทีบุคคลในโรงเรียนกระทำต่อบุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการดำเนินงานหรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของโรงเรียน มุ่งให้โรงเรียนเกิดประสิทธิผลในด้านการสอนเป็นสำคัญ

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2538 :218-219) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามุ่งช่วยเหลือประสานงาน บริการ เพื่อให้การดำเนินงานภายในโรงเรียนเป็นไปในรูปแบบเดียวกันเพื่อเป็น แนวทางพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาทั้งคุณภาพครูและนักเรียนเพื่อสนองนโยบายและจุดประสงค์ทางการศึกษา

นิกร เพ็ญเวียง (2538:48) ให้ความหมายว่า การนิเทศภายในเป็นการนิเทศที่ดำเนินการภายในโรงเรียน โดยมีผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนร่วมมือร่วมใจกับปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาที่พึงประสงค์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 :51) ให้ความหมายว่า การนิเทศภายในเป็นความร่วมมือกันของบุคลากรในโรงเรียน ในการที่จะปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการสอนหรือจัดประสบการณ์ของครู เพื่อให้การจัดประสบการณ์ ตลอดจนการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542:131) ให้ความหมายว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกิจกรรมที่ผู้อยู่ในโรงเรียนร่วมกันจัดทำเพื่อให้ประสิทธิภาพการสอนของครูเพิ่มขึ้น และครูผู้สอนมีทัศนคติที่ดีต่อหน่วยงาน มีความพึงพอใจที่จะกระทำหน้าที่ของตนให้ดียิ่งๆขึ้นไป

ประสาร โรจนคุณธรรม (2540:11) ให้ความหมายว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการของผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในการส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรในโรงเรียนให้สามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ(2543:176)ให้ความหมายว่าการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียน ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพเพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

ซารี มณีสรี (2542) ได้กล่าวสรุปไว้ว่าความหมายของการนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การร่วมมือกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องโดยใช้หลักประชาธิปไตยในการนิเทศ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์(2546) ได้กล่าวถึงการนิเทศการสอนว่า เป็นกระบวนการของผู้นิเทศที่มุ่งจะปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยมุ่งที่พฤติกรรมของครูที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียน

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการนิเทศ ที่ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ช่วยให้ผู้มีความรู้ ความสามารถที่จะทำหน้าที่ในการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียน

1.2 ความสำคัญของการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาปฐมวัย

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์(2538) ได้สรุปเกี่ยวกับความสำคัญของการนิเทศในสถานศึกษาปฐมวัย ดังต่อไปนี้

1. ช่วยให้ครูปฐมวัยมีความเข้าใจในปรัชญา แนวคิด หลักการ และจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา เพราะการจัดการศึกษาระดับนี้ จะแตกต่างกับการศึกษาระดับอื่น คือ มีความละเอียดอ่อน ซับซ้อน ต้องอาศัยเทคนิคต่างๆ ครูที่ทำงานด้านนี้ต้องมีความรู้ ผู้บริหารจึงเป็นคนสำคัญที่จะให้ความรู้แก่ครูปฐมวัยในสถานศึกษาของตน
2. ช่วยเสริมสร้างให้การศึกษาก่อนวัยเป็นไปในแนวทางที่สมบูรณ์และสร้างสรรค์ยิ่งขึ้น
3. ช่วยปรับปรุงและแนะแนวทางให้ครูที่มีความรู้ทางด้านพัฒนาการเด็กและทฤษฎีการเรียนรู้ให้สามารถนำไปปฏิบัติต่อเด็กได้
4. ช่วยแนะนำทางให้ครูสามารถจัดประสบการณ์กิจกรรมตลอดจนใช้สื่ออุปกรณ์ต่างๆ ได้เหมาะสมกับวัยของเด็ก
5. ช่วยในการจัดและประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอน รวมทั้งแนะนำข้อที่ควรแก้ไขตามความเหมาะสม
6. ช่วยทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิชาการอยู่เสมอ เพราะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งทฤษฎีการปฏิบัติ
7. ช่วยปรับปรุงและแนะแนวทางทำให้ครูตื่นตัวอยู่เสมอ เช่น ครูหลายคนที่สอนเด็กปฐมวัย โดยไม่ได้จบทางด้านนี้โดยตรง ถ้ามีผู้บริหารคอยนิเทศและแนะนำให้ก็จะเหมือนกับมีที่ปรึกษาคอยช่วยเหลือครูมีความต้องการที่จะเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการจัดประสบการณ์

สำหรับเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในด้านความต้องการเข้ารับการอบรมเรื่องการผลิตและการใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เทคนิควิธีการสอน และการประเมินพัฒนาการเด็ก

8. เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานแก่ครูผู้สอนในระดับนี้ ไม่คิดว่าการสอนระดับปฐมวัยต่ำด้อยกว่าครูระดับอื่น เพราะมีผู้บริหารหลายท่านนำครูที่สอนไม่ดีหรือครูที่อายุมาก ลดชั้นมาสอน ระดับอนุบาล ดังนั้นการให้กำลังใจให้ครูเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและภูมิใจในการสอนเด็ก ๆ

9. เป็นการสนับสนุนและส่งเสริมประสานงานเพื่อให้เกิดความร่วมมืออย่างดีภายในระบบงานของสถานศึกษานั้น ๆ

10. เพื่อเป็นการรักษามาตรฐานและพัฒนางานในด้านการศึกษাপฐมวัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดความสำคัญของการนิเทศว่า มีความสำคัญในแง่การดำเนินการบริหารจัดการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษাপฐมวัยซึ่งมีความจำเป็นต้องนำการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล รายงานผล เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษา และระบบการประกันคุณภาพที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สร้างความมั่นใจให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยต้องมีการดำเนินการที่เป็นระบบเครือข่ายครอบคลุมทั้งหน่วยงานภายใน และภายนอกตั้งแต่ระดับชาติเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในรูปแบบของคณะกรรมการที่มาจากบุคคลทุกระดับและทุกอาชีพการกำกับดูแล และประเมินผลต้องมีการรายงานจากทุกระดับให้ทุกฝ่ายรวมทั้งประชาชนทั่วไปทราบ เพื่อนำข้อมูลจากการรายงานมาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

อุไรพร นาคะเสถียร (2543 : 11-14) กล่าวว่า จากการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางปฏิรูป การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการมีเป้าหมายสูงสุด คือ การพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้เต็ม ศักยภาพ โดยมีจุดเน้นให้นักเรียนมีความสามารถทางความคิด สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วย ตนเองรู้จักศึกษาวิเคราะห์ค้นหาสาเหตุ แนวทางแก้ปัญหาได้ทันโลก ทันเหตุการณ์ มองกว้าง คิด ไกล ใฝ่รู้ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติ มีคุณธรรม จริยธรรม แต่การดำเนินการดังกล่าวให้บรรลุผล ต้องมีการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบต่างๆ ในการจัดการศึกษาที่เป็นเงื่อนไขปัญหา ทั้งในด้านปัจจัย และกระบวนการทำงานในด้านปัจจัยนั้น อาจเป็นอาคาร สถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่างๆ และ งบประมาณ

ความสำคัญของการนิเทศภายในระดับปฐมวัยสามารถสรุปได้ดังนี้ คือ การนิเทศมีความสำคัญทั้งด้านบริหารและพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษাপฐมวัย ซึ่งถือเป็นภารกิจอย่างหนึ่งที่สถานศึกษาจะต้องช่วยในการพัฒนาการเรียนการสอนของครูในระดับปฐมวัย มีความกระตือรือร้น ในการทำหน้าที่การสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และยังช่วยให้ครูมีความคิดที่ก้าวไกล

1.3 จุดมุ่งหมายของการนิเทศในระดับปฐมวัย

เยาวยา เดชะคุปต์ (2542 : 120) ได้กล่าวสรุปถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาปฐมวัยว่าดังนี้

1. เพื่อให้การดำเนินการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน และเพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมและการบริหารการศึกษาปฐมวัย

2. เพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้คู่มือครู แผนการสอน สื่อการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เพื่อให้ครูมีความรับผิดชอบและสามารถปรับปรุงพัฒนาการทางร่างกายและการเติบโต ด้านการเตรียมความพร้อมและองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับความพร้อมของเด็กตลอดจนการพัฒนาการด้านสังคมและกิจกรรมที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์

วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2542) ได้กล่าวสรุปถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาปฐมวัยว่าดังนี้

1. เพื่อช่วยให้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนที่เปิดสอนระดับปฐมวัย ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนางานบริหารและวิชาการ

2. เพื่อให้ครูระดับปฐมวัยได้ตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์พร้อมทั้งสามารถแก้ปัญหาได้

3. เพื่อให้ครูได้จัดประสบการณ์อย่างถูกต้องตามความมุ่งหมายที่ได้วางไว้

4. เพื่อสนับสนุน ส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ครูระดับปฐมวัย

5. เพื่อให้เกิดความร่วมมือ และประสานงานกันเป็นอย่างดีภายในระบบ

6. เพื่อควบคุมมาตรฐานและพัฒนางานด้านการศึกษาปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพ

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538 : 64) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนดังนี้คือ

1. เพื่อช่วยเหลือครูในการพัฒนาปรับปรุงตนเอง

2. เพื่อส่งเสริมให้มีการปรับปรุงหลักสูตร

3. เพื่อช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการสอนของตนเองให้ดีขึ้น

4. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียนได้ช่วยเหลือเพื่อนครู

ด้วยกัน

5. เพื่อส่งเสริมให้คณะครูที่มีความสนใจในนวัตกรรม สื่อ และอุปกรณ์การสอน

6. เพื่อส่งเสริมให้คณะครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กนักเรียนให้สูงขึ้น

7. เพื่อช่วยเหลือครูในการประเมินผลนักเรียน

8. เพื่อส่งเสริมยั่วยุให้ครูรู้จักประเมินผลโครงการและการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้า

ในวิชาชีพของตน

9. เพื่อช่วยให้ครูประสบผลสำเร็จและมีความรู้สึกมั่นคงในชีวิตและอาชีพ
 ชารี มณีศรี (2542) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจถึงปัญหาต่างๆ ของเด็ก และพยายามให้ครูเห็นและเข้าใจอย่างชัดเจนว่าเด็กในวัยนั้นมีลักษณะพฤติกรรมและความต้องการอย่างไร เพื่อที่จะได้ดำเนินการสอนและจัดโปรแกรมต่างๆ ของโรงเรียนให้สนองความต้องการของเด็กให้มากที่สุด
2. ช่วยให้ครูได้ทราบถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคน ทราบจุดอ่อนในการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร และช่วยให้สามารถวางแผนการสอนให้เหมาะสมเพื่อแก้ไขจุดอ่อนเหล่านั้น การเรียนการสอนก็จะได้รับผลดี
3. เพื่อช่วยให้ครูได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการศึกษาโดยทั่วไป
4. เพื่อช่วยครูให้มีลักษณะเป็นผู้นำและเป็นนักประชาธิปไตย
5. เพื่อช่วยให้ครูใหญ่ได้สำรวจและค้นพบความสามารถพิเศษของครูแต่ละคน เพื่อที่จะได้มอบหมายงานให้เหมาะสมตามความสามารถและความถนัด นอกจากนั้นยังจะได้สร้างเสริมให้ความสามารถพิเศษได้พัฒนายิ่งขึ้นไปอีกด้วย
6. เพื่อพัฒนาความสามารถในการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ
7. เพื่อสร้างเสริมขวัญของคณะครูให้อยู่ในสภาพสูง เพื่อที่จะได้ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุปลายทางเดียวกัน มีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความรักและภาคภูมิใจในอาชีพครูที่ตนกำลังปฏิบัติอยู่
8. เพื่อช่วยให้ครูรู้สึกปลอดภัยในการทำงาน เพื่อป้องกันครูจากการถูกตำหนิหรือการกล่าวโทษที่ไม่เป็นธรรม
9. เพื่อประเมินผลการเรียนของเด็ก การสอนของครู และหาทางที่จะให้ผลการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดีที่สุดในที่จะทำได้

สรุปจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในได้ดังนี้ เป็นการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์และให้คำแนะนำครูในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาปรับปรุง การสอนของครูให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครู และรู้จักที่จะแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี

1.4 หลักการนิเทศการศึกษาในระดับปฐมวัย

กรองทอง จิตรเดช (2550:5) ได้กล่าวว่า หลักการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. การดำเนินการนิเทศ จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ตามขั้นตอนกระบวนการการนิเทศภายในโรงเรียน
2. บุคลากรที่เป็นหลักสำคัญในการดำเนินการพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียน คือผู้บริหารสถานศึกษา
3. การนิเทศภายในโรงเรียน จะต้องสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูและนักเรียน

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2538) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาในระดับปฐมวัย มีหลักการที่สำคัญดังนี้ คือ

1. ผู้บริหารควรสร้างหลักการ จุดมุ่งหมาย และขอบข่ายของการนิเทศทุกรูปแบบในสถานศึกษาปฐมวัยให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาระดับนี้

2. การนิเทศการศึกษา ควรยึดหลักประชาธิปไตย โดยเน้นเรื่องสิทธิของครู ให้โอกาสแสดงความคิดเห็น อภิปราย ถกเถียง แสดงความคิดสร้างสรรค์ แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี ทุกคนมีโอกาสร่วมปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนอย่างเสรี ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์ต่อความเจริญก้าวหน้าในการเรียนการสอนในระดับนี้

3. การนิเทศการศึกษา ควรยึดหลักการทางวิทยาศาสตร์ วิธีการต่างๆ ที่ผู้บริหารนำไปใช้กับบุคลากรควรตั้งอยู่บนพื้นฐาน การทดลองทำ การสังเกต วินิจฉัย และความเชื่อถือได้

4. การนิเทศการศึกษา เป็นเสมือนวิชาชีพ ซึ่งเหมือนวิชาชีพอื่นๆ ที่ต้องยึดหลักการบริการ มีการประเมินผลตนเองตลอดเวลา ในด้านปรัชญา จุดมุ่งหมาย วิธีการ บุคลากร และอื่นๆ ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์การประเมินเพื่อการพัฒนา และพยากรณ์เพื่อวางแผนที่ดีต่อไป

เยาวพา เตชะคุปต์. (2542 134 – 135) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียนที่ผู้เกี่ยวข้องน่าจะต้องยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ สรุปเป็นข้อๆ ดังนี้คือ

1. การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นภารกิจที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบและมีส่วนรับรู้ต่อความก้าวหน้าของครูในโรงเรียนที่มีผลต่อเนื่องจากโรงเรียน

2. ต้องทำงานร่วมกันและใช้วิธีการ ประชาธิปไตยกับการดำเนินงาน

3. ต้องเริ่มต้นด้วยการรู้สภาพปัญหาที่แท้จริง แล้วกำหนดแผนหรือแนวทางในการแก้ปัญหาเหล่านั้นๆ

4. ต้องมุ่งเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนไม่ใช่การจับผิด จึงต้องพยายามให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้าใจและดำเนินงานให้เป็นไปตามอุดมการณ์

5. บุคลากรในโรงเรียนต้องยอมรับความจริงว่า ไม่มีใครจะมีความสามารถหรือเชี่ยวชาญไปทุกเรื่อง

6. มุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน ทำให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2543 : 202 - 203) ได้กล่าวว่า หลักการสำคัญในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารต้องถือว่าการนิเทศการศึกษาเป็นงานในความรับผิดชอบโดยตรง ซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือกันทั้ง 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ในการที่จะช่วยกันแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

อดัมส์และดิกกี (Adams ;& Dickey.1966) เสนอแนะหลักการนิเทศที่สำคัญ คือ

1. การนิเทศการศึกษา เป็นการช่วยให้ครูรู้จักคิดค้นหาวิธีการทำงานด้วยตนเองอย่างอิสระ

2. การนิเทศการศึกษา เป็นการช่วยให้ครูรู้จักวิเคราะห์ปัญหาด้วยตนเอง มุ่งให้ครูเรียนรู้ว่า อะไรเป็นปัญหาที่กำลังประสบอยู่และจะหาวิธีแก้ไขอย่างไร

3. การนิเทศการศึกษา จะต้องช่วยให้ครูรู้สึกมั่นคงและเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ทั้งนี้ต้องอาศัยการให้กำลังใจครูและทำให้ครูรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญด้วย

4. การนิเทศการศึกษา จะต้องช่วยให้ครูคุ้นเคย รู้จักแหล่งวิชาการและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการสอนได้ แหล่งวิชาการและวัสดุอุปกรณ์ในห้องต้องมีคุณค่าต่อการเรียนการสอน ควรเสนอแนะให้ครูนำมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด

5. การนิเทศการศึกษา จะต้องช่วยเผยแพร่กิจกรรมความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียนให้ประชาชนทราบและเข้าใจ

6. การนิเทศการศึกษา จะต้องช่วยให้ครูเข้าใจในปรัชญาการศึกษาที่ถูกต้อง ครูและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายตรงกัน แต่ครูย่อมมีอิสระในการคิดหาวิธีการเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายด้วยวิธีการของตนเอง

หลักการนิเทศการศึกษาระดับปฐมวัย ดังกล่าวสรุปได้ว่า หลักการนิเทศการศึกษาคือ จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะต้องรู้ร่วมกันในการนิเทศ เพื่อที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยยึดหลักการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ซึ่งจะทำงานบรรลุตามจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 กระบวนการนิเทศการศึกษาในระดับปฐมวัย

กระบวนการนิเทศสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533 :42 - 53) ได้กำหนดกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ 5 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ

ขั้นที่ 2 การวางแผน

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ

ขั้นที่ 4 การสร้างสื่อ เครื่องมือ และวิธีการ

ขั้นที่ 5 การประเมินผลและรายงานผล

ซารี มณีศรี (สิริมา วิทยุโณนันทพงษ์. 2547 : อ้างอิงจาก ซารี มณีศรี 2527 : 229) ได้เสนอกระบวนการนิเทศเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การวางแผน ได้แก่ การคิดวางแผนเกี่ยวกับงานที่ทำ การจัดทำตารางงานหรือตารางระบบการนิเทศ การทำโครงการรวมของแผนงาน และการปรับปรุงแผนงานให้ดีขึ้น

2. การจัดการ ได้แก่ การจัดจำแนกงานการนิเทศการศึกษา เช่น การฝึกอบรมจัดทำหลักสูตรหรือจัดบุคลากร การประสานงานกับบุคคลทุกฝ่าย การจัดวัสดุอุปกรณ์ การสร้างความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

3. การนำในการตัดสินใจ ให้ข้อเสนอแนะ สร้างแรงจูงใจ การเอาใจใส่ การสื่อความหมายที่ดี การคิดริเริ่มในสิ่งใหม่ๆ การสาธิตทางด้านวิชาการ เผยแพร่วิธีการต่างๆ

4. การควบคุมและการประเมินผลการนิเทศ ทุกด้านที่จัดกระทำในโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541:54) ได้เสนอกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน 5 ขั้นตอน คือ

1. การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา
2. วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา
3. การหาแนวทางเลือกในการพัฒนา
4. การลงมือปฏิบัติ
5. การติดตามประเมินและปรับปรุงแก้ไข

แฮร์ริส (Harris. 1975) ได้เสนอขั้นตอนของกระบวนการนิเทศ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้งานประสบผลสำเร็จ ดังนี้

1. การวางแผน ได้แก่ การวางแผน การกำหนดจุดมุ่งหมาย การพัฒนาวิธีการดำเนินงาน การกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน การวางโครงการ และการคาดคะเนประโยชน์ที่เกิดขึ้น

2. การจัดระบบงาน ได้แก่ การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของงาน การรวบรวมทรัพยากรทางด้านวัสดุและกำลังคน การสร้างขอบข่ายความสัมพันธ์ของงาน การจัดและการกระจายงาน การมอบหมายงาน การประสานงาน การเขียนโครงสร้างขององค์การ การกำหนดนโยบายในการทำงาน

3. การเป็นผู้นำ ได้แก่ การสรรหา คัดเลือกบุคลากรเข้าทำงาน การกระตุ้นให้บุคคลทำงาน การคิดริเริ่มให้งานใหม่ การสาธิต สั่งสอน แนะนำ การให้คำแนะนำ ปรีกษา การสื่อความหมาย การสร้างขวัญและกำลังใจ การคิดวิธีการใหม่ๆ การบริการการความสะดวกต่างๆ

4. การควบคุม ได้แก่ การวางกฎเกณฑ์ เงื่อนไข ระเบียบ การว่ากล่าวตักเตือน การแก้ไขข้อผิดพลาด การรับ การให้ และการปรับเปลี่ยนบุคคลเข้าทำงาน

5. การประเมินผลการปฏิบัติงาน ได้แก่ การวัดและประเมินผลงาน การวิจัย ค้นคว้า หรือ หาวิธีการใหม่ๆ ในการทำงานเพื่อให้เกิดผล

กระบวนการนิเทศภายในระดับปฐมวัยสรุปได้ดังนี้ เป็นกระบวนการให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศได้ปฏิบัติงานร่วมกันในการวางแผนอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาวิธีปฏิบัติงานในหน้าที่ของการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน

2.1 ความหมายของการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน

วัชรวิภา เล่าเรียนนดี (2540 :148-154) ได้ให้ความหมายการนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน หมายถึง การนิเทศโดยเพื่อนร่วมงานหรือเพื่อนร่วมอาชีพที่มีใช้ศึกษานิเทศก์หรือผู้บริหาร เพื่อให้การช่วยเหลือแนะนำและแก้ไขปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างครูและบุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียน ซึ่งในการนิเทศแบบนี้มีวิธีการพอสรุปได้คือ ครูและเพื่อนครู

หรือครูในสาขาอื่นหรือบุคลากรที่ไม่ใช่บุคคลในสายผู้สอนตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปร่วมกันมาปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หรือร่วมกันพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยที่ในการปฏิบัติตามโครงการนั้นจะต้องมีการวางแผนการปฏิบัติร่วมกัน มีการสังเกตการเรียนการสอน วิเคราะห์การสอนและการให้ข้อมูลย้อนกลับ(feedback) ตลอดจนร่วมมือกันคิดหาวิธีแก้ไขปรับปรุงจุดที่บกพร่อง ให้พัฒนาและดีขึ้นกว่าเดิม

ความหมายการนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนสรุปได้ว่า เป็นการนิเทศระหว่างผู้ร่วมงานหรือเพื่อนร่วมอาชีพที่ปฏิบัติงานร่วมกันในการสังเกตการสอนเพื่อพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ความสำคัญการนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน

จอยซี เซาเวอร์ (วัชรา เล่าเรียนดี. 2544:147; อ้างอิงจาก Joyce Showers.1996:n.d.) ได้สรุปสาระสำคัญของการนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนได้ดังนี้ คือ

1. การนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน(Peer Coaching) เป็นกระบวนการการทำงานเคียงคู่กันระหว่างเพื่อนร่วมงาน ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยตลอด ซึ่งจะช่วยให้มีการนำเทคนิคทักษะใหม่ๆไปใช้จริงมากขึ้น

2. เป็นการส่งเสริม สนับสนุนให้มีการนำความรู้ นวัตกรรมใหม่ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนไปใช้ในโรงเรียน

3. เป็นการสร้างความสนิทสนมคุ้นเคยกันระหว่างบุคลากรร่วมอาชีพ

4. เป็นการช่วยให้ครูมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของตนเอง

5. เป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับครูผู้สอนโดยตรง และมีประโยชน์มากสำหรับผู้นิเทศ ผู้ทำหน้าที่นิเทศ หรือผู้บริหารที่ต้องรับผิดชอบโดยตรง เกี่ยวกับการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สรุปความสำคัญการนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน คือ เป็นกระบวนการของการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างครูและเพื่อนครูด้วยกัน เป็นการเสริมสร้าง ช่วยเหลือและสนับสนุนของเพื่อนครูด้วยกันในการเป็นผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

2.3 รูปแบบของการนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน

การนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน(Peer Coaching) สามารถจำแนกได้เป็น 3 รูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบสามารถนำไปปรับใช้ได้ตามจุดประสงค์ของการพัฒนาในแต่ละเรื่อง (Robert,J.Gamston; อ้างอิงจาก วัชรา เล่าเรียนดี. 2541 : 161) ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การนิเทศการสอนเพื่อการพัฒนาด้านเทคนิคการสอน (TechnicalCoaching) เป็นการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนรูปแบบหนึ่งที่เน้นการช่วยเหลือสนับสนุนให้ครูได้ถ่ายโยงความรู้อรรถ และวิธีการสอนแบบต่างๆ จากที่ได้รับการฝึกอบรมและฝึกปฏิบัติมาให้ นำไปใช้ได้จริงในห้องเรียน ในขณะที่เดียวกันก็เน้นความร่วมมือกันระหว่างครูและผู้นิเทศ เปิดโอกาสและจัดเวลาให้ได้สนทนากันมากขึ้น เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ความรู้สึกต่างๆ เกี่ยวกับงานในอาชีพของ

ตนเอง การนิเทศแบบการพัฒนาด้านเทคนิคการสอนนี้ ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดในเรื่องที่สังเกตการสอนของกันและกัน ภายใต้บรรยากาศของความเป็นมิตรที่ดีต่อกัน จะช่วยให้มีการปรับปรุงและพัฒนาการสอนของตนเองได้ โดยปกติแล้วการนิเทศแบบนี้จะนำมาใช้กับครูที่ผ่านการฝึกอบรมปฏิบัติการในโครงการพัฒนาบุคลากรในด้านเทคนิค ทักษะการสอนใหม่ๆ หรือนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อติดตามส่งเสริมการนำไปใช้จริงในห้องเรียน โดยมีวิธีการง่ายๆ พอสรุปได้คือ จับคู่ครูกับผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้นิเทศ หรือให้ผู้ที่ผ่านการอบรมมาแล้วให้คู่กัน ผลัดกันสังเกตการสอนและให้ข้อมูลย้อนกลับหลายๆ ครั้ง ซึ่งได้ผลเป็นที่น่าพอใจตามที่ จอยซ์ เซาเวอร์ (Joyce ;& Showers) ได้กล่าวไว้ในบทความเรื่อง The Coaching of Teaching ในวารสาร Educational Leadership (1987) ซึ่งได้สรุปผลการใช้การนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนร่วมกันโครงการฝึกอบรมครูได้ดังนี้คือ

1. ครูจะใช้วิธีการ ทักษะ หรือนวัตกรรมใหม่ๆ ที่อบรมมาบ่อยยิ่งขึ้น
2. ครูสามารถใช้ทักษะ วิธีการ หรือนวัตกรรมใหม่ๆ อย่างเหมาะสม
3. ครูจะจำทักษะใหม่ๆ เหล่านั้นได้นาน
4. ครูจะใช้ทักษะวิธีการ และนวัตกรรมใหม่ๆ เหล่านั้นในห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ
5. ครูจะมีความเข้าใจในทักษะ วิธีการ และนวัตกรรมต่างๆ ชัดเจนยิ่งขึ้น สามารถนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลสูงขึ้น

2. การนิเทศการสอนเพื่อการพัฒนาด้านการทำงานเป็นทีม (Collegial Coaching) เป็นการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนอีกแบบหนึ่ง ที่เน้นการพัฒนาปรับปรุงการสอนโดยการร่วมมือกันระหว่างครูกับเพื่อนครูซึ่งควรจะเป็นการทดลองใช้แนวคิดของตนหรือเพื่อนครู โดยเปิดโอกาสและให้เวลาในการสนทนากันระหว่างครูมากขึ้น การที่มีโอกาสสังเกตการสอนระหว่างเพื่อน ทำให้รู้จุดบกพร่องของตนเองชัดเจนยิ่งขึ้น เข้าใจตัวเองมากขึ้น การนิเทศแบบนี้มีพื้นฐานความเชื่อว่าครูสามารถพัฒนาทักษะและการสอนของตนเอง สามารถวิเคราะห์การสอนของตนเองได้ ถ้าเขามีโอกาสที่จะฝึกและพัฒนาทักษะต่างๆ ดังกล่าว การนิเทศแบบนี้มีเป้าหมายระยะยาวว่าครูจะสามารถแก้ไขตัวเอง ด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ การนิเทศแบบพัฒนาด้านการทำงานเป็นทีมมีวิธีการง่ายๆ คือ การจับคู่กันระหว่างครูในสายวิชาเดียวกัน หรือต่างสาขากัน เน้นที่การสังเกตการสอนของกันและกัน โดยเฉพาะในจุดหรือประเด็นที่ต้องการเรียนรู้มากที่สุด เน้นเฉพาะจุดที่บกพร่องที่ต้องการแก้ไข ปรับปรุง โดยที่ผู้สังเกตการสอนจะร่วมมือกับผู้ถูกสังเกต คิดและตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งแตกต่างจากการนิเทศแบบพัฒนาด้านเทคนิคการสอน ซึ่งผู้สังเกตหรือผู้นิเทศจะเป็นผู้บอก เป็นผู้ตัดสินใจว่าการสอนของครู เหมาะสมหรือถูกต้องเพียงใด ต้องการ แก้ไข ปรับปรุง จุดใดบ้าง ซึ่งผู้ทำหน้าที่นิเทศในรูปแบบนี้จะต้องมีความรู้ ความชำนาญ ในทักษะต่างๆ มากพอสมควร ดังนั้น ถ้าจะมุ่งพัฒนาสภาพการทำงานในโรงเรียน ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและบุคลากรต่างๆ แล้ววิธีการนิเทศแบบพัฒนาด้านการทำงานเป็นทีม น่าจะเหมาะสมที่สุดที่จะนำมาในโรงเรียน

3. การนิเทศการสอนเพื่อการพัฒนาด้านการแก้ปัญหาใหม่ๆที่ท้าทาย(Challenge Coaching) เป็นการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนที่เน้นที่การแก้ไขปัญหาการสอนที่เกิดขึ้นอยู่เรื่อยๆ จุดประสงค์ของการนิเทศแบบนี้ก็เพื่อช่วยครู หรือคณะครูแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน คำว่า Challenge หมายถึง ท้าทาย ซึ่งก็คือความพยายามที่จะแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นเป็นประจำ และยังไม่ได้รับการแก้ไข รูปแบบการนิเทศวิธีนี้มีพื้นฐานความเชื่อว่า ความพยายามในการแก้ปัญหาในการสอนของครูผู้ดำเนินการสอนเอง จะช่วยให้มีการปรับปรุง พัฒนา การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพขึ้นมาได้ เพราะผู้ร่วมงานมีความเชื่อใจกัน เข้าใจกัน และพอใจที่จะปฏิบัติงานร่วมกัน ร่วมกันคิด ร่วมกันปรึกษาหารือ เพื่อแก้ปัญหาที่เป็นอยู่ได้ จะแตกต่างจาก การนิเทศการสอนเพื่อการพัฒนาด้านเทคนิคการสอน และการนิเทศการสอนเพื่อการพัฒนาด้านการทำงานเป็นทีมในด้านกระบวนการและผลผลิต หรือผลลัพธ์ กล่าวคือ กระบวนการนิเทศเพื่อการพัฒนาด้านการแก้ปัญหาใหม่ๆที่ท้าทาย จะประกอบด้วย

1. การร่วมวิเคราะห์ พิจารณาปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นอยู่เสมอหรือร่วมกันกำหนดเป้าหมาย จุดมุ่งหมายที่ต้องการพัฒนาปรับปรุง

2. การดำเนินการตามรูปแบบการนิเทศแบบ Challenge Coaching มีการดำเนินงานเป็นกลุ่มหรือคณะตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ส่วน Technical Coaching และ Collegial Coaching ดำเนินงานเป็นคู่ได้

3. บุคลากรในสายอื่นที่ไม่ใช่สายผู้สอน แต่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เข้าร่วมกลุ่มคณะทำงานได้ โดยเฉพาะบุคคลที่มีความสามารถด้านการแก้ปัญหา หรือความชำนาญเฉพาะด้านอื่นๆ เช่น บรรณารักษ์ ,ผู้บริหารโรงเรียน, ผู้เขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ฯลฯ

สรุปรูปแบบของการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน คือ เทคนิคของการสอนที่นำวิธี ทักตะ หรือนวัตกรรมใหม่มาใช้บ่อย การทำงานกันเป็นทีม การสนทนากันระหว่างครูมากขึ้น มีโอกาสสังเกตการสอนระหว่างเพื่อน และการแก้ปัญหาใหม่ๆที่ท้าทาย ความพยายามที่จะแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นเป็นประจำ

2.4 เครื่องมือในการนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน

เครื่องมือที่สำคัญสำหรับกระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน คือ แบบสังเกตการสอนและการให้ข้อมูลป้อนกลับ เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการเรียนการสอนและการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนา นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอนจะเป็นส่วนสำคัญ ในการนำมาใช้ในการวิเคราะห์การสอนของครู เพื่อจะหาทางแก้ไขปรับปรุงหรือส่งเสริมพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น การสังเกตการสอนจึงเป็นส่วนประกอบที่สำคัญยิ่งของการนิเทศเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนในทุกรูปแบบ

มิลล์ (Mills. 1980 ; อ้างอิงจาก วัชรรา เล่าเรียนดี. 2540 :153) ได้เสนอขั้นตอนการสังเกตการสอนไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. เลือกประเด็นที่จะสังเกต

2. เลือกเทคนิควิธีการสังเกตและบันทึกที่เหมาะสม 1-2 วิธี
3. สังเกตและบันทึก
4. นำเสนอข้อมูล ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล
5. อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับสิ่งที่พบเห็นจากการสังเกต และบันทึก
6. สรุปข้อค้นพบประเด็นที่สำคัญ หรือพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเพื่อการแก้ไขปรับปรุง
7. พิจารณากำหนดจุดมุ่งหมายและสาระสำคัญ เพื่อการสังเกตในครั้งต่อไป

อากิสัน และ กอล (วัชรา เล่าเรียนดี 2541: 66-69; อ้างอิงจากAcheson G. Meredith Damien;& Gall 1997) ได้เสนอไว้ว่า สำหรับการนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนนั้น จะเปิดโอกาสให้สมาชิกภายในโครงการได้ทำการสังเกตการสอนซึ่งกันและกัน กำหนดจุดประสงค์ตลอดจนพฤติกรรมที่จะสังเกตร่วมกันจัดการประชุมก่อนการสังเกต และหลังการสังเกตเพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับแก่กัน เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ที่สำคัญพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพต่างๆ จะช่วยในการกำหนดพฤติกรรมที่เหมาะสมสำหรับการสังเกตเป็นอย่างดี การเลือกใช้วิธีการสังเกตให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพ

สรุปเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศการสอนคือ เป็นเครื่องมือที่จะใช้ในการสังเกตและการบันทึก การนิเทศการสอนเพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับ และนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

3.1 การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย

3.1.1 ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อพัฒนาการเด็กให้เจริญเติบโตตามวัย สถานศึกษาแต่ละแห่งจึงพยายามจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาให้เหมาะสมกับวัยและเต็มศักยภาพ ได้มีผู้กล่าวถึงความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยดังนี้

สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ (2550) การศึกษาปฐมวัย หมายถึง กระบวนการในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กที่อยู่ในวัยเด็กตอนต้น ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่วัยทารกจนถึงอายุหกปี เพื่อให้เด็กได้มีความเจริญงอกงามตามธรรมชาติ

เยาวพา เดชะคุปต์(2542) ได้กล่าวถึงความหมายของการจัดการเรียนการสอนปฐมวัยว่า หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุแรกเกิด จนถึง 6 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาในระดับดังกล่าว จะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่นๆ ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพ และการพัฒนาทางสมอง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กวัยนี้มีชื่อเรียกต่างกันไปหลายชื่อ ซึ่งแต่ละโปรแกรมก็มีวิธีการและลักษณะในการจัดกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยพัฒนาเด็กในรูปแบบต่างๆกัน

นภเนตร ธรรมบวร (2546) ได้กล่าวถึงความหมายของการจัดการเรียนการสอนปฐมวัยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อพัฒนาการในเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 8 ขวบหรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 การจัดการศึกษาสำหรับเด็กในที่นี้รวมถึงการจัดการศึกษาทั้งแบบเป็นทางการ และการจัดการศึกษาแบบไม่เป็นทางการด้วย เพราะการเรียนรู้ของเด็กในช่วงวัยดังกล่าวคือเป็นรากฐานของการเรียนรู้ในอนาคต

จากความหมายของการจัดการเรียนการสอนปฐมวัยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาตั้งแต่แรกเกิดถึง 8 ขวบ หรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีลักษณะพิเศษกว่าการศึกษาอื่นๆ เป็นการจัดการศึกษาทั้งเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ

3.1.1 หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2538) ได้กล่าวถึง หลักการจัดการศึกษาปฐมวัยหรือหลักการจัดประสบการณ์ทั่วไป มีหลักการจัดดังนี้ คือ

1. ส่งเสริมให้เด็กเจริญงอกงามในทุกๆ ด้าน คือร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา และให้วิธีการบูรณาการ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายอันแท้จริงของการจัดประสบการณ์ โดยเน้นที่การเรียนรู้ของเด็กให้เกิดจากการผสมผสานมิใช่เกิดจากการเรียนเฉพาะ เนื้อหาที่เฉพาะเจาะจง การเรียนรู้ของเด็กควรส่งเสริมและส่งผลกระทบต่อตัวเด็กทุกด้าน มิใช่เฉพาะเพียงด้านหนึ่งด้านใดเท่านั้น

2. การวางแผนแนวการจัดประสบการณ์ ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของการสังเกตของครู การจดบันทึกข้อมูลความสนใจเฉพาะของเด็กแต่ละคน รวมทั้งความก้าวหน้าทางพัฒนาการของเด็ก โดยใช้เกณฑ์คำนึงถึงความเหมาะสมของอายุ ข้อมูลของเด็กแต่ละคนที่เกี่ยวกับความต้องการ จุดเด่นและความสนใจ

3. การวางแผนจัดประสบการณ์ วิธีการเรียนรู้นั้น เน้นหลักการมีปฏิสัมพันธ์ โดยที่ครูจัดเตรียมสภาพแวดล้อมให้เด็กใช้การสำรวจอย่างกระตือรือร้น การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ กลุ่มเพื่อน และวัสดุอุปกรณ์ สำหรับการประเมินนั้นใช้เกณฑ์ตัดสินจากการที่เด็กทำกิจกรรมด้วยตนเอง มิใช่เกิดจากการตัดสินความถูกต้องของผู้ใหญ่

4. การจัดกิจกรรมและสื่อสารการเรียนรู้เน้นในรูปของจริง เป็นรูปธรรมและสัมพันธ์กับชีวิตจริงของเด็ก โดยเด็กเรียนรู้จากของจริง ความรู้จะเกิดขึ้นในขณะที่เด็กจับต้องสัมผัสทดลองกับสิ่งต่างๆ ได้เล่นกับเพื่อนๆ ในที่สุด จากประสบการณ์เด็กจะเกิดความคิดรวบยอด เกิดการพัฒนาเรียนรู้สัญลักษณ์ ภาษา ทีละน้อยๆ ความเข้าใจในเรื่องรูปธรรมทางด้านสัญลักษณ์จะมีเพิ่มขึ้น เด็กในวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ขวบจะมีพัฒนาการแสดงการเพิ่มพูนความสามารถในการเรียน เขียนและแสดงออกทางการพูด สื่อที่เหมาะสมสำหรับการจัดประสบการณ์ คือ ทราย น้ำ ดินเหนียว ภาพตัดต่อ บล็อกไม้ อุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ หนังสือ การศึกษานอกสถานที่ การแก้ปัญหาและการมีปฏิสัมพันธ์กับวัสดุทางศิลปะ ผู้ใหญ่และเพื่อน

5. การจัดเตรียมประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กนั้น ให้คำนึงถึงความแตกต่างทางด้านความสนใจ และความสามารถ มากกว่าความแตกต่างของช่วงอายุปฏิทิน ครูเตรียมแผนการช่วยให้เด็กมีพัฒนาการต่างจากเพื่อนในกลุ่ม โดยคำนึงถึงช่วงความแตกต่างของเด็กห่างกัน 12 เดือน ถึงสูงสุด 2 ขวบ ความสลับซับซ้อนของวัสดุอุปกรณ์และการใช้งาน ควรสอดคล้องกับช่วงอายุของเด็ก เช่น ถ้าเด็กอายุ 3 ถึง 5 ขวบ อยู่รวมกัน ครูควรจัดวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่มีความยากง่ายและสลับซับซ้อนต่างๆ กัน

6. การจัดการเตรียมกิจกรรมและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ หลากๆ แบบ ครูควรเตรียมและรู้จักเพิ่มความยากสลับซับซ้อนและการท้าทายในการจัดกิจกรรม ทั้งนี้ โดยให้เด็กเป็นผู้ลงมือกระทำด้วยตนเอง ซึ่งวิธีการนี้จะช่วยให้เด็กพัฒนาความเข้าใจและทักษะต่างๆ ในขณะที่เด็กทำกิจกรรมต่างๆ ครูควรฟัง สังเกตคำถามเด็ก และให้ข้อเสนอแนะต่างๆ

หลักการจัดการศึกษาปฐมวัยควรมุ่งพัฒนาเด็กใน 3 ประการ ดังนี้ คือ

1. ความเสมอภาคทางโอกาส เด็กทุกคนไม่ว่าจะมาจากที่ใด สังคมใดจะมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการที่จะได้รับการพัฒนาในระดับปฐมวัย เพื่อให้เจริญเติบโตไปสู่ความเป็นพลเมืองดี มีคุณภาพ โดยเฉพาะเด็กในชนบท ในถิ่นสลัม หรือเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ยากไร้ควรได้รับการพิจารณาช่วยเหลือเป็นพิเศษ เพื่อให้ได้รับการพัฒนาตามแนวทางเช่นเดียวกับที่เด็กในเมืองได้รับ

2. การพัฒนาศักยภาพของเด็ก มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพหรือความสามารถอยู่ในตัวซึ่งติดตัวมาแต่กำเนิด ศักยภาพต่างๆ เหล่านี้สามารถพัฒนาได้ และจะสามารถนำออกมาใช้เมื่อได้รับการกระตุ้นทั้งจากสิ่งแวดล้อมและแรงจูงใจภายในตัวเอง การศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้จะต้องพยายามดึงเอาศักยภาพของเด็กแต่ละคนออกมา และพัฒนาศักยภาพนั้นให้เจริญงอกงามสมบูรณ์

3. ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นธรรมชาติของมนุษย์ เด็กแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างกันตามคุณสมบัติประจำตัวและสิ่งแวดล้อมที่ได้รับ การจัดการศึกษาจะต้องตระหนักถึงหลักความจริงนี้ การตระหนักถึงธรรมชาติของมนุษย์ในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลจะเป็นพื้นฐานในการวางแนวทางพัฒนาเด็กตามลักษณะเฉพาะของเขา และเป็นการพยายามเข้าถึงตัวเด็กแต่ละคนด้วย (เยาเวพา เตชะคุปต์ 2542 : 22; อ้างอิงจาก ภรณ์ คุรุรัตน์ 2523 : 1)

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 43) ได้กำหนดหลักการจัดประสบการณ์ไว้ ดังนี้

1. จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง

2. เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่าง ระหว่างบุคคล และบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

3. จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต

4. จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

5. ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย สรุปดังนี้ คือ เป็นการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กให้เกิดการพัฒนาตามวัยโดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ และความต่างของบุคคล มีการวางแผนในการจัดกิจกรรม กำหนดสื่อที่หลากหลายสนองความต้องการ ความสนใจของเด็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาการครบทุกด้านอย่างต่อเนื่อง

3.1.2 ความหมายของการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

ความหมายของการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ได้มีผู้กล่าวถึงความหมายของคำว่าบูรณาการ ดังนี้

กู๊ด (Good. 1973 : 308) กล่าวว่า บูรณาการ หมายถึงกระบวนการหรือการปฏิบัติในการที่จะรวบรวมรายวิชาต่างๆ ที่แตกต่างกันเข้าด้วยกันแล้วนำมารายงานผลหรือแสดงออกมาในเชิงกิจกรรมหรือโครงการเดียวกัน

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2543: 62) การบูรณาการ คือ การเชื่อมสานข้อความรู้ หรือมวลประสบการณ์เข้าด้วยกันในหลักสูตรหรือการเรียนการสอน ซึ่งไม่เพียงแต่เสริมความรู้และประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการพัฒนาความคิดร่วมด้วย

วิวัฒพร ระงับทุกข์ (2542 : 46) กล่าวว่าจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการว่า หมายถึง การนำศาสตร์ต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานกัน เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการ การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ จึงเป็นการนำเอาความรู้สาขาต่างๆ ที่สัมพันธ์กันมาผสมผสานกัน เน้นองค์รวมของเนื้อหามากกว่าองค์ความรู้ของแต่ละวิชา และเน้นการสร้างความรู้ของผู้เรียนมากกว่าการใช้เนื้อหาโดยตัวครู

สุภาพร แพรพพนิต (2543 : 1) กล่าวว่า การบูรณาการ หมายถึง การเอาศาสตร์สาขาวิชาต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกันเพื่อประโยชน์ในการจัดหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนหลักสูตรที่พัฒนาหรือดำเนินการด้วยวิธีบูรณาการ เรียกว่า หลักสูตรบูรณาการ (Integrated curriculum) หลักสูตรแบบนี้เกิดจากการนำเอาเนื้อหาของวิชาต่างๆ มาหลอมรวมเข้าด้วยกัน ทำให้เอกลักษณ์ของแต่ละรายวิชาหมดไป เกิดเป็นเอกลักษณ์ใหม่ของหลักสูตร การเรียนการสอนที่ดำเนินการด้วยวิธีการบูรณาการนี้ เรียกว่าการเรียนการสอนแบบบูรณาการ(Integrated curriculum) ซึ่งเน้นองค์รวมของเนื้อหามากกว่าองค์ความรู้ของแต่ละรายวิชา และเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญยิ่งกว่าการบอกเนื้อหาของครู

บุรชัย ศิริมหาสาร (2545 :93) ได้สรุปการสอนแบบบูรณาการ คือ การสอนโดยใช้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นแกนหลัก แล้วสอนเชื่อมโยงให้สัมพันธ์กับเรื่องหรือวิชานั้นๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างกลมกลืน เพื่อให้เหมาะสมกับการประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริง

เล็มเลซ (สิริพัทธ์ เจษฎาวิโรจน์ 2546:15 ; อ้างอิงจาก Lemlech 2002:n.d.) กล่าวว่า การบูรณาการเป็นการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นความสัมพันธ์ของเวลา มิติ การกระทำ ความคิด รวบรวม ปัญหา และการตัดสินใจ การบูรณาการเป็นการสร้างสิ่งที่เรียนรู้ให้มีความเกี่ยวข้องกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และใช้บริบทของสังคมสำหรับการเรียนรู้อยู่เสมอ การบูรณาการเป็นการลบข้อวิชาที่ได้ตั้งไว้ และเป็นการสอนทั้งเนื้อหาและทักษะที่ผู้เรียนต้องการ

สรุปได้ว่า ความหมายของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยการนำศาสตร์หรือเนื้อหาวิชา มาผสมผสานกัน เป็นการเชื่อมโยงความรู้ ความคิด รวบรวมในสาระการเรียนรู้ หรือทักษะ ให้ความเข้าใจในสิ่งนั้นๆ

3.1.3 จุดมุ่งหมายของการสอนแบบบูรณาการ

วรนาท รักสกุลไทย (2551) ได้กล่าวว่าการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ให้แก่เด็กในวัยนี้ต้องสอดคล้องกับพัฒนาการ ความพร้อมและความสนใจของเด็ก ซึ่งมีจุดมุ่งหมายของการสอนแบบบูรณาการ ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้พัฒนาครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรมควบคู่กันไป เช่น ขณะที่เด็กกำลังเล่นต่อบล็อก เด็กได้ใช้กล้ามเนื้อมือและนิ้วในการหยิบจับ การวางบล็อกให้ต่อกันก็ต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างมือและตา ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะด้านร่างกาย ขณะที่เด็กต่อบล็อกเด็กจะมีความสนใจจดจ่ออยู่กับสิ่งที่ทำ รู้สึกผ่อนคลาย และได้ใช้จินตนาการในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งแสดงออกถึงพื้นความรู้ประสบการณ์เดิม โดยถ่ายทอดสิ่งที่ตนได้เรียนรู้ออกมาโดยผ่านการเล่น ซึ่งเป็นการพัฒนาทางด้านจิตใจและสติปัญญา นอกจากนี้เด็กอาจจะเล่นต่อบล็อกกับเพื่อน ซึ่งเปิดโอกาสให้เด็กได้พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ได้เรียนรู้การแบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นการพัฒนาทางด้านสังคม และคุณธรรมจริยธรรม อีกทั้งยังเป็นโอกาสให้เด็กได้พัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์จากการนับจำนวนบล็อก และพัฒนาทักษะทางภาษาผ่านการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนและครูด้วย

2. เพื่อตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เด็กปฐมวัยทุกคนมีความแตกต่างกันทั้งด้านอารมณ์ ความรู้สึก ลักษณะนิสัย ความสนใจ ความพร้อม และพัฒนาการด้านต่างๆ ซึ่งเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์จากการเลี้ยงดูตั้งแต่เด็กยังอยู่ในครรภ์มารดา ดังนั้นการจัดประสบการณ์ที่ครูกำหนดสาระการเรียนรู้และกิจกรรมไว้ โดยให้เด็กเป็นผู้ปฏิบัติตามเท่านั้น จึงอาจไม่ใช่สิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการ และระดับความสามารถของเด็กปฐมวัยทุกคนในชั้น การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการเปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้มีส่วนร่วมในการกำหนดการเรียนรู้และกิจกรรมร่วมกับครู และเด็กปฐมวัยยังได้เลือกทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ และพัฒนาการของตน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นแรงจูงใจภายในที่ช่วยกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และเรียนรู้อย่างมีความสุข จึงถือได้ว่าการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้อย่างแท้จริง

3. เพื่อให้เกิดการพัฒนาแบบองค์รวม ทั้งสาระการเรียนรู้ ทักษะ และ ประสพการณ์สำคัญ กล่าวคือการนำเนื้อหาที่ถูกแบ่งแยกเป็นรายวิชามารวมกันอย่างมีความหมาย ทำให้เกิดจุดเน้นของเนื้อหาที่ต้องการศึกษาซึ่งนักการศึกษา (สุนทร สุนันท์ชัย ม.ป.ป.) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ในลักษณะองค์รวมจะช่วยเพิ่มพูนความสามารถในการจำและการแก้ปัญหา ผู้เรียนสามารถดึงข้อมูลจากสมองออกมาใช้ได้ ทำให้เกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้จากห้องเรียนไปสู่การปฏิบัติ และช่วยให้เด็กปฐมวัยมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้อีกด้วย

ลาร์คิซาเบล (พรนิภา สมาเอ็ม 2545 :17; อ้างอิงจาก ลาร์คิซาเบล 1970 : 142) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายการสอนแบบบูรณาการ สรุปได้ดังนี้ คือ

1. เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัย มีความพึงพอใจ มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะและยอมรับผู้อื่น
2. ส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันโดยมีการวางแผนร่วมกันระหว่างครูกับ ผู้เรียน
3. ช่วยพัฒนาค่านิยม และคุณธรรมโดยจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่สามารถพัฒนาจริยธรรมมาตรฐานการทำงาน มาตรฐานของกลุ่ม ความซาบซึ้งในการทำงาน และความซื่อสัตย์
4. ช่วยพัฒนาวินัยในตนเอง ส่งเสริมผู้เรียนให้ควบคุมตนเอง โดยสามารถควบคุมอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง
5. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยพัฒนาการแสดงออกทางศิลปะดนตรี และการละคร ฯลฯ เช่นเดียวกันกับทางด้านสังคม วิทยาศาสตร์ และวรรณคดี ซึ่งผู้เรียนมีความเป็นอิสระในการเลือกสิ่งที่เขาต้องการ
6. เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้ร่วมกิจกรรมในสังคม มีความเต็มใจที่จะทำงานร่วมกับกลุ่มและเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม
7. ช่วยวัดผลการเรียนรู้ โดยการแนะนำกระบวนการวัดผลแก่ผู้เรียน ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

สรุปจุดมุ่งหมายของการจัดประสพการณ์แบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการแบบองค์รวม โดยเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ ทักษะต่างๆ เข้าด้วยกัน และยังเปิดโอกาสให้เด็กได้รับการพัฒนาการได้เต็มที่ตามศักยภาพ โดยคำนึงถึงความพร้อม ความสนใจ ความสามารถ พัฒนาการ และความแตกต่างของบุคคล

3.1.4 หลักการจัดประสพการณ์แบบบูรณาการ

วรนาท รักสกุลไทย (2551) ได้กล่าวถึงการจัดประสพการณ์แบบใดไปใช้ให้ประสบความสำเร็จนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องรู้หลักการขององค์ความรู้ที่เสียก่อน จึงนำความรู้ที่ไปใช้ให้เหมาะสมกับสถานศึกษา ซึ่งหลักการจัดประสพการณ์แบบบูรณาการ มีดังนี้

1. ความเป็นเอกภาพ หมายถึง ความสอดคล้องเชื่อมโยงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสาระการเรียนรู้และทักษะต่างๆ กล่าวคือ ในการจัดประสบการณ์บูรณาการนั้น ผู้สอนสามารถนำสาระการเรียนรู้ที่มีความคล้ายคลึงกันหรือเกี่ยวข้องกันมาสอนร่วมกัน เพื่อเป็นการลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชา ลดเวลา รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างสาระการเรียนรู้ต่างๆ ตลอดจนสามารถนำความรู้ที่นั้นมาเชื่อมโยงกับชีวิตจริงได้

2. ความสอดคล้องของกิจกรรม การเรียนรู้ด้วยการท่องจำเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาสาระอย่างถ่องแท้ ดังนั้นการจัดประสบการณ์ที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับปฐมวัยจึงควรให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อให้เด็กมีความรู้รอบ และช่วยให้เกิดการตกผลึกทางความคิดและสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเอง รวมทั้งสามารถสะท้อนสิ่งที่ตนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่าง นอกจากนี้ การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมยังช่วยให้ความรู้ที่ได้ไม่ถูกลบเลือนไปโดยง่าย กิจกรรมที่สามารถนำมาใช้ในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการได้แก่ การสนทนา การอภิปราย การใช้คำถาม การค้นคว้าแล้วทำสารนิทัศน์ เกมการศึกษา การเล่นบทบาทสมมติ การทดลอง การไปทัศนศึกษานอกสถานที่หรือแหล่งเรียนรู้ การทำโครงการ การสัมภาษณ์วิทยากร การฝึกภาคสนาม และการนำเสนอ

3. การจัดระบบสนับสนุน ประกอบด้วย

3.1 การจัดสัดส่วนของสาระการเรียนรู้ที่ต้องการบูรณาการ เนื่องจากการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการเป็นการนำสาระการเรียนรู้และทักษะต่างๆ ที่ต้องการให้เด็กฝึกฝนมาเชื่อมโยงไว้ในการสอนในช่วงเดียวกัน จึงจำเป็นต้องมีการจัดสัดส่วนสาระที่ควรรู้และประสบการณ์สำคัญให้สมดุลกัน และมีรายละเอียดครบตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด

3.2 การจัดช่วงเวลาในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ในขณะที่มีการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการนั้น เนื่องจากมีการกำหนดจุดประสงค์และหัวข้อกว้างๆ ประกอบกับการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย จึงจำเป็นต้องมีการจัดสรรช่วงเวลาสำหรับการทำกิจกรรมการเรียนรู้มากกว่าการเรียนในหน่วยปกติ

3.3 การจัดสื่อการเรียนการสอน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการจัดกิจกรรมที่เป็นกระบวนการ จึงต้องมีแหล่งเรียนรู้รอบตัวมาจัดให้ผสมผสานสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรม โดยสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่นำมา ควรมีความหลากหลายและมีจำนวนเพียงพอกับความต้องการของเด็ก ครูไม่จำเป็นต้องซื้อหาทั้งหมด แต่ควรนำวัสดุที่สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่นมาใช้ หรืออาจนำวัสดุในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย

3.4 การจัดกิจกรรมควรมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนได้ สุมณ อมรวิวัฒน์ (2533) กล่าวว่า การบูรณาการที่แท้จริงมีลักษณะยืดหยุ่น ไม่กระด้าง ปรับและปรุงได้ แม้ว่าจะเต็มเต็มและสมบูรณ์แล้ว แต่เมื่อมีองค์ประกอบและปัจจัยเปลี่ยนแปลงไป กิจกรรมก็สามารถปรับได้ ดังนั้นครูปฐมวัยควรยึดความยืดหยุ่นในการจัดกิจกรรม โดยจัดให้เหมาะสมกับกลุ่มเด็กและสภาพแวดล้อม โดยมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์แก่เด็กปฐมวัยมากที่สุด

สรุป หลักการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ จำเป็นจะต้องคำนึงถึงการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้และทักษะต่างๆให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัยและสอดคล้องของกิจกรรมโดยเด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงที่หลากหลายในเชิงบูรณาการ

3.1.5 องค์ประกอบการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการในระดับปฐมวัย เป็นกระบวนการที่จัดให้เด็กเกิดการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวอย่างมีความหมายและต่อเนื่องโดยผ่านประสบการณ์ตรง ถือเป็น การเรียนรู้ที่แท้จริงตลอดชีวิต และเมื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชื่อมโยงสาระการเรียนรู้กับทักษะและ ประสบการณ์สำคัญในชีวิตประจำวันได้แล้ว ผู้เรียนจะสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการจะประสบผลสำเร็จและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อตัว ผู้เรียนต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการ นักการศึกษาปฐมวัยหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบ ของการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยไว้หลากหลาย ดังนี้

ชูเมกเกอร์ (Shoemaker.1989 :33) กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของการจัดประสบการณ์ แบบบูรณาการดังนี้

1. กระบวนการและทักษะแกนกลางในการบูรณาการ
2. การกำหนดหัวเรื่อง หรือประเด็นการเรียนรู้ทั้งประเด็นใหญ่และย่อย
3. การใช้คำถามกระตุ้นการเรียนรู้
4. การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ หรือหน่วยการจัดประสบการณ์
5. การประเมินผลการเรียนรู้

เลค(Lake.1994)กล่าวถึงการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการที่ช่วยให้เด็กสามารถเชื่อมโยง ระหว่างความคิดรวบยอดที่หลากหลายให้เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง ซึ่งเด็กและครูต้องมีปฏิสัมพันธ์ ร่วมกันภายใต้องค์ประกอบสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. การบูรณาการประสบการณ์ที่หลากหลาย
2. การใช้โครงการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้
3. การจัดเตรียมแหล่งค้นคว้าที่หลากหลาย
4. การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดรวบยอดต่างๆ
5. การกำหนดหน่วยเรียนที่เรียนร่วมกัน
6. การจัดตารางกิจกรรมเสริมประสบการณ์อย่างยืดหยุ่น
7. การจัดกลุ่มเด็กให้ยืดหยุ่นทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่

เกรอค และคนอื่นๆ (Gehre. 1991, and other) กล่าวถึง องค์ประกอบสำคัญในการ พิจารณาการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการไว้ดังนี้

1. การระบุคำจำกัดความของประเด็นหรือหัวข้อการเรียนรู้
2. การจัดเตรียมแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น
3. การจัดตารางกิจกรรมที่ยืดหยุ่น

4. การจัดให้มีการบริการช่วยสนับสนุน
5. การจัดเตรียมสาระการเรียนรู้และความคิดรวบยอดที่จะบูรณาการ
6. การเชื่อมโยงระหว่างการบูรณาการกับผลการเรียน
7. การจัดลำดับและขอบข่ายเรื่องที่จะศึกษา
8. วิธีการประเมินผลที่เหมาะสมกับผู้เรียน
9. การสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น พ่อ แม่ และชุมชน
10. การกำหนดหัวข้อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการถ่ายโอนการเรียนรู้ และเชื่อมโยงการเรียนรู้ของผู้เรียน

11. การวางแผนร่วมกันและใช้เวลาร่วมกันในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาระสำคัญและตัวผู้เรียน ตัวผู้สอนหรือผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงวิธีการจัดประสบการณ์

ดังนั้นเพื่อให้ครูปฐมวัยสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ซึ่งสรุปได้ 4 หัวข้อ ประกอบด้วย 1. สาระการเรียนรู้ 2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 3. สื่อ/แหล่งเรียนรู้ 4. การประเมินผล โดยแต่ละข้อมีรายละเอียดดังนี้

1. สาระการเรียนรู้ครูปฐมวัยควรจัดเตรียมหรือคัดเลือกสาระการเรียนรู้ที่มีลักษณะสำคัญให้ครอบคลุมประเด็นต่อไปนี้

1.1 ควรเป็นเรื่องที่เด็กปฐมวัยสนใจและเกี่ยวข้องโดยตรงในชีวิตประจำวันของเด็ก

1.2 ควรเป็นเรื่องที่เด็กสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมให้เข้ากับความรู้ใหม่โดยผ่านประสบการณ์ตรงที่หลากหลาย เด็กได้ค้นคว้าเพิ่มเติมและเกิดความคิดรวบยอดด้วยตนเองมากกว่าการให้เด็กเรียนรู้จากการจดจำส่วนต่างๆ โดยเฉพาะทักษะที่ไม่มีความหมายต่อตัวเด็กอย่างแท้จริง

1.3 ควรกำหนดจากเรื่องกว้างไปสู่หัวข้อย่อย มีการเรียงลำดับจากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องยาก มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องและจัดสัดส่วนสาระการเรียนรู้และทักษะอย่างสมดุล

1.4 ควรบูรณาการกับกระบวนการเรียนรู้ และเอื้อให้เด็กพัฒนาทักษะโดยองค์รวมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา นอกจากนี้สาระการเรียนรู้ควรมุ่งเน้นพัฒนาเด็กทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทในสังคมไทย

2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ครูปฐมวัยควรจัดเตรียมกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดด้วยตนเองอย่างมีความหมาย ซึ่งจำเป็นต้องคำนึงถึงแนวปฏิบัติต่อไปนี้

2.1 จัดกิจกรรมให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวทั้งรายบุคคล กลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่

2.2 จัดกิจกรรมให้เด็กได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีการวางแผนแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการคิดร่วมกัน รวมทั้งได้ค้นคว้าและแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง

2.3 เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมร่วมกับครู เด็กได้เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ ความสามารถ และเหมาะสมตามพัฒนาการของตนเอง

2.4 มีกระบวนการเรียนรู้และทักษะการเรียนรู้พื้นฐานที่สำคัญ เช่น ทักษะพื้นฐานด้านการสื่อความหมาย ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะทางสังคม

2.5 จัดตารางกิจกรรมบูรณาการให้ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ความสนใจของเด็กและลักษณะกิจกรรมสามารถปรับเปลี่ยนได้หลากหลายรูปแบบทั้งรายบุคคลและกลุ่ม

2.6 เน้นการใช้ทักษะคำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กรู้จักคิดซักถามและวางแผนร่วมกัน โดยมุ่งเน้นให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าการค้นหาคำตอบที่ถูกต้อง

3. สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ครูปฐมวัยควรคำนึงถึงองค์ประกอบด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ในประเด็นต่อไปนี้

3.1 สื่อการเรียนรู้ควรเหมาะสมต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กและเหมาะสมกับสภาพการณ์ในท้องถิ่น สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้

3.2 ครูผู้สอนควรออกแบบสื่อให้เด็กสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้โดยง่าย

3.3 การคัดเลือกสื่อ ครูผู้สอนควรเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วม ในการเลือกใช้สื่อ

3.4 ลักษณะและชนิดของสื่อ ควรเอื้อต่อการเรียนรู้ความและเข้าใจของเด็กในเชิงรูปธรรม เช่น สื่อของจริง

3.5 แหล่งการเรียนรู้ ควรหลากหลายมีทั้งแหล่งเรียนปฐมภูมิ ซึ่งหมายถึง สถานที่จริงเหตุการณ์จริง วิทยากร และแหล่งเรียนรู้ทุติยภูมิ ซึ่งหมายถึง หนังสือ ภาพถ่าย วีดิทัศน์ และของจำลองต่างๆและจำนวนสื่อควรมีเพียงพอกับจำนวนเด็ก

3.6 ครูปฐมวัยควรจัดเตรียมและประสานงานกับแหล่งสนับสนุนในรูปแบบองค์กรชุมชน ครอบครัว และบุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย หรือผู้เชี่ยวชาญ/ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้ได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทในสังคม อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้เด็กขยายประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง

3.7 การจัดสื่อและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ควรเหมาะสมกับเด็กควรจัดให้อยู่ในระดับสายตา ไม่จัดวางสื่อในลิ้นชักหรือตู้เก็บของในระดับสูงเกินที่เด็กจะนำมาใช้ในการทำกิจกรรม

4. การประเมินผล การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยควรมุ่งเน้นการประเมินผลตามสภาพจริง ด้วยวิธีการหลากหลาย (NAEYC. 1992; Chittenden ;& Courtney. 1989; Goodman;& Hood. 1989; Teale. 1988:173-184;& Engel. 1990: 119-134) ครูปฐมวัยควรพิจารณาหลักการด้านการวัดและประเมินผลในประเด็นต่อไปนี้

4.1 ควรใช้วิธีการสังเกตการเรียนรู้และพัฒนาการเด็กทุกด้านในสถานการณ์ที่แตกต่าง และในสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน

4.2 เครื่องมือประเมินผล ครูปฐมวัยควรออกแบบเครื่องมือให้หลากหลายและเหมาะสมกับวัยเด็ก เช่น การเก็บตัวอย่างผลงานของเด็ก โดยใช้แบบบันทึกพัฒนาการ แฟ้มสะสมงาน นิทานที่เด็กจัดทำแบบบันทึกคำพูดที่เด็กเล่าเรื่องซ้ำ

4.3 ไม่ใช่วิธีการวัดผลด้วยการทดสอบ โดยเฉพาะแบบทดสอบที่มุ่งเน้นการประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญา ด้านการจำ ควรประเมินจากพฤติกรรมของเด็กขณะทำกิจกรรม (Teale. 1988: 173-184;&Engel. 1990: 119-134)

4.4 ผลของการประเมินสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุง วางแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการให้เหมาะสมกับเด็กมากยิ่งขึ้น

4.5 การประเมินผลควรเน้นพัฒนาการโดยองค์รวม สิ่งที่เด็กสามารถเรียนรู้ได้ตามวัยไม่ประเมินที่คำตอบถูกผิด หรือยากเกินวัย

องค์ประกอบของการจัดประสบการณ์สรุปได้ดังนี้ คือ การจัดเตรียมสาระการเรียนรู้ที่เด็กปฐมวัยสนใจ และสามารถเชื่อมโยงจากความรู้เดิมไปสู่ความรู้ใหม่ได้ และการจัดกิจกรรมควรจัดให้หลากหลายเพื่อให้เด็กได้เกิดความคิดรวบยอดได้ด้วยตัวเองและควรใช้สื่อที่หลากหลายและเหมาะสม

3.1.6 ประเภทของการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ เป็นการเรียนรู้ที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง และเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการลงมือกระทำ เด็กได้เรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการ อีกทั้งยังได้เชื่อมโยงความรู้ในศาสตร์ต่างๆที่ได้เรียนในชีวิตประจำวัน การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการมีหลายประเภท ทั้งรูปแบบดั้งเดิมและรูปแบบตามแนวใหม่ ซึ่ง จำแลง เชื้อภักดี และคณะ(ม.ป.ป) และธีระชัย บูรณโชติ (2546) ได้กล่าวว่า การจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการจำแนกได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้คือ

1. การบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion Instruction) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนในวิชาหนึ่งสอดแทรกเนื้อหาของวิชาอื่นเข้าไปในการเรียนการสอนของตนเอง เป็นการสอนตามแผนการสอน และประเมินผลโดยครูคนเดียว วิธีนี้ถึงแม้ว่าผู้เรียนจะเรียนจากครูคนเดียว แต่ก็สามารถเห็นความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาของวิชาต่างๆได้

2. การบูรณาการแบบขนาน (Parallel Instruction) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีครูที่สอนต่างวิชากันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาวางแผนการสอนร่วมกัน โดยครูที่สอนทั้ง 2 วิชาจะมุ่งสอนหัวเรื่อง ความคิดรวบยอดและปัญหาเดียวกัน โดยร่วมระบุสิ่งที่จะทำและตัดสินใจร่วมกันว่าจะสอนหัวเรื่อง ความคิดรวบยอด และปัญหานั้นๆ อย่างไรในวิชาของแต่ละคน ใครควรสอนก่อนหลัง งานหรือการบ้านที่มอบหมายให้ผู้เรียนทำจะแตกต่างกันไปในแต่ละวิชา แต่ทั้งหมดจะต้องมีหัวเรื่อง ความคิดรวบยอดและปัญหาร่วมกัน และการสอนแต่ละวิชาจะต้องเสริมซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตามในขณะที่สอนนั้น ครูแต่ละคนจะต่างคนต่างสอนซึ่งการบูรณาการในลักษณะนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มองเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างวิชาได้

3. การบูรณาการแบบพหุวิทยาการ(Multidisciplinary Instruction) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่คล้ายกับการบูรณาการแบบขนาน คือ มีครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่สอนต่างวิชากันมาวางแผนเพื่อสอนร่วมกัน โดยกำหนดว่าจะสอนหัวเรื่อง ความคิดรวบยอด หรือปัญหาเดียวกัน โดยครูแต่ละคนจะแยกกันสอนตามแผนการสอนของตน แต่การสอนทั้งสองรูปแบบนี้จะแตกต่างกันที่การบูรณาการแบบพหุวิทยาการจะมอบหมายให้ผู้เรียนทำงานหรือโครงการร่วมกัน ซึ่งจะช่วยเชื่อมโยงความรู้สาขาวิชาต่างๆเข้าด้วยกันจนสร้างชิ้นงานได้ โดยครูแต่ละวิชาจะกำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินผลชิ้นงานของผู้เรียนในส่วนวิชาที่ตนสอน

4. การบูรณาการแบบข้ามวิชา (Transdisciplinary Instruction) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ครูที่สอนวิชาต่างๆ กันมาร่วมกันวางแผนปรึกษาหารือเพื่อกำหนดหัวเรื่อง ความคิดรวบยอดหรือปัญหาาร่วมกัน โดยร่วมกันจัดทำแผนการสอนแล้วสอนเป็นคณะ(team) โดยดำเนินการสอนผู้เรียนกลุ่มเดียวกัน แล้วมอบหมายงานหรือโครงการให้ผู้เรียนทำร่วมกัน โดยครูทุกวิชาจะร่วมกันกำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินผลชิ้นงานของผู้เรียนร่วมกัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2547ก:6-9) แบ่งประเภทบูรณาการโดยพิจารณาจากกิจกรรมการเรียนการสอน แบ่งเป็นลักษณะได้ดังนี้

1. บูรณาการลักษณะสอดแทรกกิจกรรมต่างๆ โดยครูสอนวิชาใดวิชาหนึ่งตามปกติแล้วสอดแทรกกิจกรรมหรือเชื่อมโยงสาระวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือสัมพันธ์กับการสอนนั้นๆมาสอน เช่น ขณะสอนห้องเรียนขาดความสงบ ครูก็ชวนให้นักเรียนนั่งสมาธิ และกล่าวถึงประโยชน์ของสมาธิพร้อมกันไปด้วย

2. บูรณาการโดยใช้กิจกรรมโครงงาน เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการทำโครงงานเป็นหลักหรือใช้ประกอบในการเรียนรู้เรื่องนั้นๆ ด้วยการทำให้โครงงาน โดยปกติจะต้องใช้ความรู้ และความสามารถ ลักษณะบูรณาการอยู่แล้วโครงการจึงสำเร็จได้ การเรียนรู้โดยการทำโครงงานจึงสะท้อนการเรียนรู้ลักษณะบูรณาการได้เป็นอย่างดี

3. บูรณาการโดยใช้กิจกรรมแก้ปัญหา เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการแก้ปัญหาเป็นหลักในการเรียนรู้ ซึ่งจะมีลักษณะคล้ายกิจกรรมการทำโครงงาน ทั้งนี้ เพราะการเรียนรู้จากกิจกรรมการแก้ปัญหา สามารถสะท้อนการเรียนรู้ลักษณะบูรณาการได้เป็นอย่างดี เพราะธรรมชาติการแก้ปัญหามีได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเดี่ยว แต่ใช้อย่างบูรณาการ

ปีเตอร์เซนต์(Petersen) กุลยา ตันติผลาชีวะ อ้างอิงจาก Petersen. 1996 ได้จำแนกวิธีบูรณาการออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. การบูรณาการอย่างง่าย เป็นการบูรณาการพัฒนาการหรือการเรียนรู้ของเด็กผนวกเข้ากับประสบการณ์ 1 อย่าง หรือการเล่น 1 อย่างของเด็ก เช่น เด็กเล่นปั้นแป้ง การเล่นปั้นแป้งอย่างเดียวจะทำให้เด็กพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก พัฒนาทักษะการคิด การผสมสี การสร้างสรรค์ แต่การใช้คำถามของครูในการถามให้เด็กตอบขนาดสิ่งของที่ปั้นเพื่อเปรียบเทียบ พร้อมให้มีการนับร่วมด้วย เท่ากับครูกำลังบูรณาการการเรียนคณิตศาสตร์ให้แก่เด็ก การที่ครูปฏิสัมพันธ์กับเด็กและ

ชักจูงเด็กในการเรียนรู้เป็นการบูรณาการการเรียนรู้ที่ง่ายที่สุด วิธีการที่จะช่วยให้ครูทราบว่าครูจะบูรณาการสาระวิชาหรือพัฒนาการใดลงในกิจกรรมคือ การใช้ข่ายแมงมุม (Webหรือการทำผังมโนทัศน์) จะช่วยให้ครูทราบว่าบูรณาการการเรียนรู้สิ่งใดให้กับเด็ก วิธีสร้างข่ายแมงมุมครูอาจใช้กิจกรรมหรืออุปกรณ์ที่ให้เด็กเรียนเป็นตัวหลักแล้วสร้างใยแมงมุมไปสู่ตัวรองที่ครูต้องการ

2. การบูรณาการเชิงซ้อน เป็นการบูรณาการโดยเน้นการสร้างมโนทัศน์หลากหลายจากการเรียนเป็นเรื่องราวที่ต่อเนื่อง การบูรณาการแบบนี้ต้องสร้างแผนประสบการณ์ระยะยาว ซึ่งแนวคิดของการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการจะเป็นแนวทางของการจัดการสอนแบบบูรณาการเชิงซ้อนมาก เพราะการบูรณาการเชิงซ้อนเป็นการพัฒนาทักษะหรือแนวคิด หรือมโนทัศน์แบบหลากหลาย ตัวอย่างเช่น การสอนเรื่องอาหาร ประกอบด้วยมโนทัศน์หลายมโนทัศน์ ซึ่งแต่ละมโนทัศน์นำมาสร้างกิจกรรมการสอนที่นำมาบูรณาการได้ดังนี้

การเตรียมอาหารเพื่อสุขภาพ

การปรุงอาหาร เครื่องครัว

การจัดโต๊ะอาหาร

มารยาทในการรับประทานอาหาร

การทำความสะอาด

การบูรณาการเชิงซ้อนเป็นการบูรณาการกิจกรรมเพื่อพัฒนามโนทัศน์ ซึ่งในแต่ละกิจกรรมการมีการถามคำถามเพื่อการเชื่อมโยงความรู้ด้านต่างๆ แต่ละเรื่องให้ต่อเนื่องกัน โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน เช่น ด้านศิลปะ วัฒนธรรมและศาสนา กิจกรรมบูรณาการเชิงซ้อนสำหรับเด็กปฐมวัยที่ใช้มากคือ กิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ ที่มีสาระต่อเนื่องสัมพันธ์กันเป็นเครือข่ายใยแมงมุมที่หลากหลายกิจกรรม

สรุปประเภทของบูรณาการได้ดังนี้ การบูรณาการสามารถจำแนกได้หลายประเภท ซึ่งบูรณาการทั้งเนื้อหา ทักษะความคิด จุดประสงค์ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การเชื่อมโยง และการสอดแทรกกิจกรรม กิจกรรมแก้ปัญหา ในเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย

3.2 คุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

3.2.1 แผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

ในการจัดการเรียนการสอนสิ่งสำคัญ ที่จะต้องใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผลการเรียนมีคุณภาพ คือ แผนการจัดประสบการณ์หรือแผนการสอน ได้มีผู้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ(2545:93) ให้ความหมายว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือผลของการเตรียมการวางแผน จัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยนำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี หรือรายภาคมาสร้างหน่วยการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชาและกระบวนการเรียนรู้ โดยเขียนเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามศักยภาพของผู้เรียน

นาตยา ปิรันธนาพันธ์(2545:168) ให้ความหมายว่า แผนการสอนเป็นงานที่สืบเนื่องมาจากการทำประมวลการสอน เป็นแผนการสอนที่แยกย่อยมาจากประมวลการสอน โดยให้รายละเอียดว่าแต่ละหน่วยการเรียนรู้ จะดำเนินการเรียนการสอน และการประเมินผลอย่างไร

วรนาท รักสกุลไทย (2551) ได้กล่าวว่า การจัดประสบการณ์จะต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบและเตรียมการอย่างดี ครูปฐมวัยที่ประสบความสำเร็จในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการได้ เพราะมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเชื่อมโยง ปรัชญา แนวคิด ของนักการศึกษาปฐมวัย ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาและความรู้เรื่องการกำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์ เป็นพื้นฐานในการวางแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ซึ่งมีรายละเอียดที่จะใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

1. หน่วยการจัดประสบการณ์ ในการวางแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ครูปฐมวัยควรกำหนดหัวเรื่อง/เรื่อง การเรียนรู้และบูรณาการผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับซีเฟลด์ท์ (Seefwldt. 1997) ที่กล่าวสาระการเรียนรู้ดังนี้

1.1 สาระการเรียนรู้ควรเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่หลากหลาย และเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของเด็ก

1.2. สาระการเรียนรู้ควรเอื้อให้การจัดการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย โดยต้องเป็นไปตามความสนใจของเด็กเป็นสำคัญ

1.3. สาระการเรียนรู้ควรเอื้อให้จัดกิจกรรมบนพื้นฐานประสบการณ์เดิมของเด็ก

1.4. สาระการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่สนองความต้องการของเด็กโดยผ่านประสบการณ์ตรงที่หลากหลาย

1.5. สาระการเรียนรู้ควรเปิดโอกาสให้เด็กสร้างความรู้สึกร่วมเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนโดยการให้เด็กได้ทำงานร่วมกัน

2. ปรัชญาแนวคิดของนักการศึกษาปฐมวัย ที่สามารถนำมาใช้กำหนดประเด็นในการวางแผนกิจกรรมมีดังนี้

ดิวอี้ (Dewey. 1938) กล่าวถึง ความสนใจของเด็กและกิจกรรมหลากหลาย เช่น กิจกรรมโครงการ ทัศนศึกษา และการทำงานกลุ่ม

แคทซ์ และชาร์ด (katz;& Chard. 1989) มีความเชื่อว่า การจัดประสบการณ์ในรูปแบบเด็กเป็นผู้กำหนดหัวเรื่องที่จะศึกษาและลงมือกระทำกิจกรรมหลากหลายโดยใช้ทักษะกระบวนการต่างๆ เช่น ทักษะการคิดคำนวณ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการวิเคราะห์ และการสังเกต ดังนั้นเด็กเป็นผู้เชื่อมโยงการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมภายนอกห้องเรียนโดยผ่านการทำกิจกรรมที่หลากหลาย

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย ครูต้องมีความรู้และเข้าใจทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ของพือาเจท์ และ ไวโกตสกี

ที่กล่าวถึงบทบาทของพัฒนาการทางสติปัญญาในการจัดประสบการณ์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เน้นการใช้รูปแบบการสอนเป็นหน่วยการจัดประสบการณ์ในการบูรณาการ

พือาเจท์ กล่าวเน้นถึงความจำเป็นในการจัดประสบการณ์คล้ายชีวิตจริงอย่างมีความหมาย การใช้คำถามกระตุ้นให้คิดและการยอมรับข้อผิดพลาดของเด็ก การจัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการเป็นหน่วยการจัดประสบการณ์หรือหน่วยการเรียนรู้ สามารถช่วยให้เด็กสร้างความรู้ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและกิจกรรมที่นำไปสู่การพัฒนาเด็ก

ไวกอตสกี เชื่อว่า เมื่อเด็กได้ทำงานร่วมกันในประเด็นหรือหัวข้อเรื่องที่กำหนด จะมีโอกาสเรียนรู้ซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนข้อมูลและความรู้เดิม และเสนอความคิดซึ่งกันและกัน จนเด็กสามารถรวบรวมความรู้ใหม่เข้าใจได้ผ่านการเรียนรู้ทางกิจกรรมทางสังคม ช่วยให้เด็กเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างความคิดรวบยอดที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ขั้นตอนการจัดหน่วย แผนการจัดประสบการณ์ ประกอบด้วย

1. เป้าหมายและจุดหมาย การเขียนเป้าหมาย ควรเขียนให้สามารถแสดงให้เห็นถึงจุดประสงค์ของประสบการณ์ หรือกิจกรรมที่ครูวางแผนจะใช้สอน ส่วนจุดหมายจะเป็นทั่วไปหรือเฉพาะเจาะจงให้แสดงถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ครูต้องการให้เกิดขึ้นแก่เด็กปฐมวัยคุณค่าของชุมชนที่เด็กอาศัยและปรัชญาแนวคิดของครูผู้สอน โดยมีแนวปฏิบัติที่ควรพิจารณา คือ

1.1 เป้าหมาย สามารถใช้เป้าหมายของหลักสูตรในสถานศึกษาตนเองที่สอดคล้องกับจุดหมาย หรือมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546(หลักสูตรแกนกลาง) และวิสัยทัศน์ที่สถานศึกษากำหนด

1.2 จุดหมาย ครูสามารถกำหนดจากจุดหมาย หรือมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา

2. ความคิดรวบยอด ในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ความคิดรวบยอดเป็นแนวคิดที่สำคัญ เช่น สารการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งครูต้องสอนเพื่อให้บรรลุจุดหมาย เมื่อครูปฐมวัยสร้างแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ครูต้องใช้ความรู้เกี่ยวกับสารการเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญ และความรู้ในตัวเด็ก ครอบครัว ชุมชน ในการพิจารณาเกี่ยวกับความคิดรวบยอด ที่จะสอดแทรกให้เด็กเรียนรู้เพิ่มเติม

3. กิจกรรมบูรณาการ การจัดกิจกรรมให้เด็กในแต่ละวัน อาจใช้ชื่อเรียกกิจกรรมแตกต่างกันไปในแต่ละหน่วยงาน แต่ทั้งนี้กิจกรรมที่จัดจะต้องครอบคลุมประสบการณ์สำคัญที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษา โดยยึดการลงมือกระทำเป็นหัวใจสำคัญ

การนำแผนประสบการณ์แบบบูรณาการไปใช้ก่อนเริ่มจัดประสบการณ์ ครูปฐมวัยจำเป็นต้อง

1. จัดเตรียมแหล่ง/สื่อการเรียนรู้
2. ทบทวนสาระความรู้ที่จัดประสบการณ์
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยแบ่งเป็น

3.1 ขั้นนำ เป็นการจัดเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับความรู้ใหม่ให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอด และความรู้ใหม่ โดยใช้กิจกรรมที่เร้าความสนใจของเด็กให้อยากเรียนรู้

3.2 ขั้นสอน ประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมให้เด็กเข้าใจ และสามารถนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

3.3 ขั้นสรุป เป็นกิจกรรมทบทวนสรุป เพื่อตรวจสอบว่าแผนการจัดเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด

สรุปแผนการจัดประสบการณ์ครูปฐมวัยควรคำนึงก่อนที่จะดำเนินการจัดทำแผนประสบการณ์คือ การกำหนดหัวข้อเรื่อง พัฒนาการของเด็กซึ่งมีความแตกต่างกัน การจัดกิจกรรมที่หลากหลายที่เด็กจะเกิดการเรียนรู้จากการลงมือกระทำ เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.2.2 การจัดกิจกรรมแบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน(ม.ป.ป) ได้ให้หลักในการบูรณาการแนวการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้คือ

1. ยึดเด็กเป็นหลัก แนวการจัดประสบการณ์ควรเน้นเรื่องที่เด็กสนใจและใกล้ตัวเด็ก
2. ความยากง่ายมีปะปนกันและอยู่สอดคล้องกับวัยของเด็ก
3. มีหลายทักษะในแต่ละกิจกรรม

ไพเราะ พุ่มมั่น (2544 : 9) ได้ให้แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

1. จัดกิจกรรมในรูปแบบบูรณาการ คือ เนื้อหาสามารถจัดเพื่อส่งเสริมทักษะด้านต่างๆ ได้อย่างผสมกลมกลืนกัน โดยคำนึงถึงพัฒนาการเด็กทุกด้าน
2. จัดให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการเพื่อสนองต่อความต้องการ และความสามารถในการเรียนรู้
3. จัดให้มีการเล่นที่หลากหลายเพื่อให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่นตามความสนใจ
4. ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางโดยคำนึงถึงความสนใจ ความต้องการและความแตกต่างของเด็กแต่ละบุคคล
5. จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้มีมุมเล่น หรือมุมประสบการณ์ หรือศูนย์การเรียนต่างๆ ให้เด็กมีโอกาสเล่นร่วมกับผู้อื่น
6. จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศให้มีความอบอุ่นเป็นกันเองเน้นให้เด็กมีความสุขในการร่วมกิจกรรม

วรนาท รักสกุลไทย (2551) ได้กล่าวว่า การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย ครูปฐมวัยควรคำนึงถึงข้อควรพิจารณาในการเริ่มต้นวางแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ซึ่งประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก เด็กแต่ละคนต่างมีความต้องการและความสนใจแตกต่างกันจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้

2. การวางแผนจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ต้องส่งผลย้อนกลับต่อประสบการณ์ที่หลากหลายในชีวิตประจำวันของเด็ก

3. การจัดกิจกรรมบูรณาการสำหรับเด็กควรสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสภาพแวดล้อมของเด็กทั้งที่บ้านและโรงเรียน

4. บริบททางสังคมของเด็กในชีวิตประจำวัน และอิทธิพลที่เป็นไปได้ของพัฒนาการและการจัดการในห้องเรียน ไม่นำเกณฑ์มาตรฐานได้เพียงเกณฑ์เดียวมาใช้ตัดสิน เพื่อเปรียบเทียบกับเด็กทุกคน

5. การบูรณาการสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่ใช้ในการจัดประสบการณ์ต้องสอดคล้องเชื่อมโยงได้ทุกกิจกรรมทั้งวัน ไม่ควรแบ่งแยกย่อยเป็นรายวิชา

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ สรุปได้ว่า เป็นการจัดกิจกรรมที่คำนึงถึงความสนใจของเด็ก โดยการยึดเด็กเป็นศูนย์กลางเพื่อพัฒนาการทั้งครบ 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัย โดยบูรณาการผ่านกิจกรรมเชื่อมโยงทุกกิจกรรม

3.2.3 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

นภเนตร ธรรมบวร (2551) ได้กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนต้องไม่จำกัดความคิดของเด็ก การเปิดโอกาสให้เด็กได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีอิสระในการแสดงออกซึ่งความคิด และความรู้สึกต่างๆ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการของเด็ก บรรยากาศการเรียนรู้อควรมีความปลอดภัย เปิดใจ ไม่ตึงเครียด ไม่ให้เกิดความอึดอัดใจ และให้เกียรติแก่ผู้เรียน ให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจ และเห็นคุณค่าในตนเอง เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่น และเรียนรู้ตามความสนใจของตน และให้อิสระเด็กในการแสวงหาความรู้ โดยครูปฐมวัยต้องพร้อมที่จะเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ครูต้องพยายามเข้าใจอารมณ์ความคิด และความรู้สึกของเด็กจึงจะสามารถสื่อสารกับเด็กได้

2. การจัดการเรียนการสอนควรสอดคล้องกับวิถีชีวิตของเด็ก หรือผู้เรียนอย่างแท้จริง มิใช่การเรียนรู้ที่แยกตนเองออกจากชีวิตจริง การเรียนรู้ต้องเน้นประสบการณ์ หรือการลงมือปฏิบัติจริงให้มากที่สุด เพื่อให้การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตัวผู้เรียน และผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้จริงได้ในชีวิตประจำวัน

3. บรรยากาศการเรียนการสอนควรส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลรอบข้าง และส่งเสริมการอยู่ร่วมกัน และการทำงานเป็นกลุ่ม เด็กไม่ควรเรียนรู้แต่เฉพาะกับครูผู้สอนในชั้นเรียนเท่านั้น แต่ควรได้มีโอกาสเรียนรู้จากบุคคลต่างๆ รอบตัว เช่น เพื่อน และบุคคลที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นเช่น คน สวน แม่ครัว แม่ค้าขายของชำ เป็นต้น ทั้งนี้เพราะเด็กจะได้เรียนรู้ว่า

บุคคลทุกคนในสังคมมีคุณค่าในตนเอง นอกจากนั้น การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มกับเพื่อน ยังช่วยให้เด็กได้มีโอกาสรับฟัง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

4. บรรยากาศการเรียนการสอนควรส่งเสริมให้เด็กมีชีวิตที่ใกล้ชิดธรรมชาติ การศึกษาที่ดีจะต้องช่วยให้เด็กเป็นหนึ่งเดียวกับธรรมชาติ ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้ของเด็กจะมีมากขึ้นเมื่อเด็กได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ เด็กทุกคนมีคุณสมบัติของความอยากรู้อยากเห็น ชอบค้นคว้า สำรวจ ทดลอง และเสาะแสวงหาคำตอบจากสิ่งต่างๆ รอบตัวอยู่เสมอ ในห้องเรียนถึงแม้ว่าบทเรียนจะสนุกสนานเพียงใดก็ตาม แต่การเปิดโอกาสให้เด็กได้ไปเรียนรู้นอกชั้นเรียน ที่สนามหญ้าได้มีโอกาสสัมผัสกับใบไม้ ใบหญ้า ดอกไม้ และแมลงต่างๆ จะช่วยให้เด็กเรียนรู้อย่างอิสระ ผ่อนคลาย และเต็มไปด้วยชีวิตชีวามากขึ้น การที่เด็กต้องนั่งอยู่ในห้องเรียนเป็นเวลานานๆ ในแต่ละวัน อาจทำให้เกิดความรู้สึกอึดอัด คับแคบ การได้ออกไปชมธรรมชาตินอกห้องเรียนบ้าง จะช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกเป็นอิสระ ไม่กดดัน กระปรี้กระเปร่า และเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขมากขึ้น ซึ่งในห้องเรียนตามธรรมชาติ เด็กจะได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของตนเอง ในการสังเกต ตมกลิ่น สัมผัส ชิมรส และฟังเสียงสิ่งต่างๆ รอบตัว รวมตลอดถึงการเปรียบเทียบความเหมือน และความแตกต่างของสิ่งที่ตนสังเกตเห็นอีกด้วย

5. บรรยากาศการเรียนควรเน้นความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน ทั้งนี้เพราะจะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถเข้าถึงจิตใจของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น (พระเทพโสภณ. 2548 :12) การเข้าถึงจิตใจของผู้เรียนถือว่ามีค่ามาก เพราะช่วยให้ครูผู้สอนได้ตระหนักในจิตวิญญาณของผู้เรียน หรือเด็กที่เราสอนว่า เขารู้สึกอย่างไร และคิดอย่างไรต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว ในยุคของโลกไร้พรมแดน การส่งข่าวสารข้อมูลถึงกันทำได้โดยสะดวกมากขึ้นโดยผ่านการเครื่องคอมพิวเตอร์ ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ลดน้อยลงเพราะมีเทคโนโลยีเข้ามาช่วย เด็กอาจไม่ได้เรียนรู้จากครูโดยตรง แต่เป็นการเรียนรู้ผ่านจอโทรทัศน์ วิทยุ หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ทำให้สายใยความสัมพันธ์และความผูกพันทางจิตใจที่อบอุ่นระหว่างครูและศิษย์เบาบางลง เมื่อผู้เรียนประสบกับปัญหา ต้องการการพึ่งพาก็ไม่มีใครให้หันหน้าเข้าหา นอกจากโทรทัศน์หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ ดังได้กล่าวในตอนต้นว่าจิตใจของเด็กเป็นจิตใจที่อ่อนโยน พร้อมทั้งจะปรับตัวรับสิ่งต่างๆ ได้โดยง่าย ซึ่งทำให้เด็กเกิดศรัทธาความเชื่ออย่างง่ายดาย ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างครูผู้สอนและเด็กจึงเป็นสิ่งจำเป็นต้องอนุรักษ์ และส่งเสริมให้คงอยู่ต่อไป

6. บรรยากาศทางกายภาพในชั้นเรียนมีผลต่อปริมาณความสุขของผู้เรียน และช่วยเพิ่มคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย (Ward;& Daley. 1993: 71) บรรยากาศทางกายภาพ เช่น แสงตามธรรมชาติ การถ่ายเทของอากาศในชั้นเรียน ขนาดของห้องเรียนที่กว้างขวางเพียงพอ กับจำนวนผู้เรียน ที่นั่งที่สบายอุณหภูมิที่เหมาะสม สีสนของห้องเรียน กลิ่น และเสียงดนตรีที่มีจังหวะช้าๆ เบาๆ และเป็นธรรมชาติ ล้วนส่งผลต่อปริมาณความสุขของผู้เรียนในการเรียนรู้ทั้งสิ้น

วัฒนา ปุญญฤทธิ์ (2551) กล่าวถึงการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ว่าครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะก่อให้เกิดบรรยากาศของความอบอุ่น ผ่อนคลาย บรรยากาศที่เกิดจากการจัดอาคารสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ และสภาพของผู้เรียน บรรยากาศที่เกิดจากผลการปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มที่อยู่ร่วมกันและทำกิจกรรมร่วมกันได้ จึงมีแนวทางที่จะส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพดังนี้

1. บรรยากาศทางจิตวิทยา ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2543:16-17) ได้ให้ความเห็นว่า การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ควรเริ่มต้นจากสิ่งใกล้ตัวผู้เรียนมากที่สุด คือความรู้สึกภายใน ทั้งนี้จะต้องไม่มีบรรยากาศของความกลัว ความหวาดระแวง ความดูหมิ่นเหยียดหยาม ตีเตี๋ยนบรรยากาศของการเรียนรู้ที่เน้นตัวผู้เรียนเป็นสำคัญจะต้องให้อิสระภาพแก่ผู้เรียน โดยเฉพาะอิสรภาพจากความหวาดกลัว ซึ่งจากความเห็นดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของบรรยากาศทางจิตวิทยาที่มีผลต่อความรู้สึก และการกระทำของผู้เรียน บรรยากาศทางจิตวิทยาที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1.1 การสร้างบรรยากาศที่ท้าทายกระตุ้นและสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความอยากรู้อยากเห็น อยากรแก้ปัญหา อยากรแสวงหาคำตอบ ซึ่งบรรยากาศดังกล่าวเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความรู้สึกว่าคุณเองมีความสามารถที่จะแก้ปัญหาหรือทำกิจกรรมนั้นๆได้ และให้กำลังใจเมื่อผู้เรียนได้ลงมือทำหรือตอบสนอง รวมทั้งการยกตัวอย่างความสำเร็จ หรือสิ่งที่คุณเคยทำมาก่อน ทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในความสามารถ และเกิดความภูมิใจทำให้ไม่มีความกลัวที่จะทำกิจกรรมอื่นๆต่อไป

1.2 การสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น ปลอดภัย มีความเป็นมิตร ปราศจากความหวาดกลัวที่จะแสดงออก ซึ่งบรรยากาศดังกล่าวจะทำให้เด็กเป็นคนกล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าที่จะคิดลองทำสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะผลที่ได้นั้นจะเป็นไปตามที่คิดหรือไม่ก็ตาม การสร้างบรรยากาศดังกล่าวสามารถทำได้โดยครูทำหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดความราบรื่นในการทำกิจกรรมต่างๆ โดยอาจเข้าไปช่วยเป็นผู้ร่วมคิดในการแก้ปัญหาที่ยากให้ง่ายหรือลดความซับซ้อนลง แต่ยังคงให้เด็กได้ใช้ความสามารถของเขาในการเรียนรู้ โดยมีการสนับสนุนเสริมแรง และให้คำปรึกษาจากครู

1.3 บรรยากาศที่เป็นอิสระในการทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง บรรยากาศดังกล่าวนี้จะทำให้เด็กพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง ลดการพึ่งพิงผู้อื่น กล้าคิด กล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเอง กล้าริเริ่ม มีความคิดสร้างสรรค์ มีภาวะผู้นำ และกล้าที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ บรรยากาศที่เป็นอิสระนี้ทำได้โดยครูให้อิสระ และสนับสนุนให้เด็กได้ทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง ครูเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษา ให้การช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการเท่านั้น ขณะเดียวกันต้องให้อิสระแก่เด็กแต่ละคนในการที่จะเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตน และให้เวลาอย่างพอเพียงตามความสนใจของผู้เรียน เนื่องจากเด็กแต่ละคนมีวิธีการเรียนรู้และใช้เวลาในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน แต่แม้ว่าเด็กจะได้รับอิสระดังกล่าว ครูก็ต้องสอนให้เด็กคำนึงถึงการอยู่ร่วมกัน ความเป็นอิสระของแต่ละคนจะต้องไม่รบกวนหรือทำให้ผู้อื่นมีความสะดวกน้อยลง

2. การจัดบรรยากาศทางกายภาพ การจัดสภาพแวดล้อมที่มีบรรยากาศกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากศึกษาค้นคว้า และทำกิจกรรมได้ตามความสนใจและอย่างสะดวก จึงเป็นการเรียนรู้ของผู้เรียน สำหรับการจัดบรรยากาศทางกายภาพที่ส่งเสริมเรียนรู้สามารถดำเนินการได้ดังนี้

2.1 การจัดสถานที่และบริเวณในห้องเรียนที่อำนวยความสะดวกและตอบสนองการทำกิจกรรมต่างๆ โดยมีการกำหนดพื้นที่ในการจัดเก็บอุปกรณ์ เครื่องเล่น ที่เด็กต้องการใช้อย่างเป็นระบบ สะดวกในการนำมาใช้ การทำความสะอาดและการจัดเก็บจัดบริเวณการทำกิจกรรมที่สะดวกต่อการทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม มีบริเวณที่ว่างพอที่จะเคลื่อนไหว ได้อย่างอิสระ สามารถเตรียมย้ายไปสู่การทำกิจกรรมอื่นได้โดยไม่รบกวนการทำกิจกรรมของผู้อื่น มีการจัดบริเวณสำหรับการจัดแสดงหรือเก็บผลงานที่เกิดจากการทำกิจกรรมของเด็ก

2.2 การจัดสื่อวัสดุ อุปกรณ์ที่สอดคล้องกับกิจกรรม ทั้งนี้เนื่องจากเด็กปฐมวัยเรียนรู้จากการกระทำ การมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ วัสดุต่างๆ ทำให้เกิดความเข้าใจและแสดงผลการเรียนรู้ผ่านการแสดงออกและจากผลงาน ดังนั้นจะต้องจัดหาสื่อ อุปกรณ์ที่สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมที่ได้ออกแบบไว้ การมีสื่อ วัสดุอย่างหลากหลาย พอเพียง สะดวกในการนำมาใช้ จะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดวัตถุประสงค์ไว้

2.3 การจัดแหล่งความรู้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมและความสนใจของผู้เรียน ซึ่งแหล่งความรู้เหล่านี้ ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ทั้งที่สอดคล้องกับหน่วยประสบการณ์ที่ผู้เรียนเลือกเรียน และแหล่งความรู้ที่จัดประจำไว้ เพื่อตอบสนองความสนใจที่หลากหลาย การจัดแหล่งความรู้ควรคำนึงถึงลักษณะการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยและใช้ได้อย่างสะดวก ขณะเดียวกันแหล่งความรู้ก็ต้องน่าสนใจ เป็นเครื่องเร้ากระตุ้น สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนอยากสืบเสาะ ค้นหา และลงมือปฏิบัติ

3. บรรยากาศทางสังคม

เป็นบรรยากาศที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่อยู่ร่วมกัน การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกรักที่จะเรียนรู้และเกิดการเรียนรู้ได้โดยง่าย การเรียนรู้ดังกล่าว ได้แก่ การเรียนรู้ด้านความรู้ และการเรียนรู้ทางสังคม ทั้งนี้เนื่องจาก เป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา คือ การให้ผู้เรียนมีความรู้ และสามารถนำความรู้นั้นไปใช้ในการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างราบรื่นมีความสุข สำหรับการจัดบรรยากาศทางสังคมที่สนับสนุนการเรียนรู้ สามารถดำเนินการได้ดังนี้

3.1 การสร้างบรรยากาศประชาธิปไตย ให้ผู้เรียนรู้สึกว่ามีความเท่าเทียมกัน โดยครูต้องกำหนดให้มีสิทธิพลในห้องให้น้อยที่สุด สร้างระบบการอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตย ให้ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน มีการสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียนด้วยกัน ฝึกการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

3.2 การสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือร่วมใจ โดยจัดกิจกรรมให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่ม สนับสนุนให้ผู้เรียนได้เล่น ทำงานและเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อน ครูคอยปรับปรุงการใช้ภาษา มารยาทและพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เพื่อให้เด็กสามารถทำงานกับกลุ่มเพื่อน

ได้อย่างดี เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้ทำสิ่งต่างๆ ในบรรยากาศร่วมมือร่วมใจกัน ซึ่งแม้จะมีการแข่งขันกันบ้าง แต่ควรเป็นการแข่งขันกันอย่างเป็นมิตร ได้มีโอกาสได้รับผลแห่งการทำงานร่วมกัน การปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทั้งด้านความคิด และการกระทำอันส่งผลต่อการเรียนรู้ทักษะทางสังคม ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนที่จะนำไปใช้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นต่อไป

3.3 สร้างบรรยากาศแห่งการมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกันทั้งครูกับผู้เรียน ในหมู่ผู้เรียนด้วยกัน และกับบุคคลอื่นๆ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เริ่มด้วยการสื่อสารที่ดี ซึ่งการสื่อสารระหว่างกันนั้นสามารถทำได้ทั้งการใช้วาจา ภาษาท่าทาง และการปฏิบัติต่อกัน ครูมีหน้าที่ในการกระตุ้นให้ผู้เรียนปฏิบัติต่อกันด้วยดี ไม่มีการทะเลาะเบาะแว้ง ครูมีหน้าที่ในการลดความความขัดแย้งที่เกิดขึ้น และจะต้องเป็นแบบฉบับของการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างตนเองกับผู้อื่น

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข สรุปได้ดังนี้ คือ เป็นการ จัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้อย่างอบอุ่น มีความสุขที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่ผู้สอนได้จัดเตรียมให้กับเด็กได้พัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.4 คุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้

คุณลักษณะของครูปฐมวัย หมายถึง ลักษณะประจำพร้อมทั้งการกระทำที่ชี้ให้เห็นถึงความดีของครูผู้ทำหน้าที่สอนและอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ครูปฐมวัยนอกจากจะทำหน้าที่ในการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนแล้ว ยังต้องทำหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูด้วย ซึ่งแตกต่างไปจากครูผู้สอนในระดับอื่นๆ ดังนั้น ครูปฐมวัยควรมีคุณลักษณะ ดังนี้ (กรมพัฒนาชุมชน.2528:123-124; มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2538ก :387-390;399-400; อ้างอิงจาก วาโร เฟิงส์สวัสดิ์. 2544 : 192-194)

1. รักเด็ก ถ้าครูปฐมวัยมีนิสัยรักเด็กอย่างแท้จริงแล้ว จะทำให้อยู่กับเด็กได้อย่างมีความสุขและเต็มใจที่จะทำงานต่างๆ อย่างเต็มกำลังความสามารถ
2. ให้ความอบอุ่นแก่เด็ก เนื่องจากเด็กวัยนี้ต้องการความอบอุ่น ซึ่งถ้าหากเด็กได้รับความเหมือนอยู่ที่บ้านแล้ว จะทำให้เด็กเกิดความไว้วางใจ และอยากมาสถานศึกษา
3. เมตตากรุณา บุคคลที่จะอยู่กับเด็กควรเป็นผู้ที่มีจิตใจรักและเอ็นดูเด็กปรารถนาให้เด็กมีความสุข และถ้าหากครูปฐมวัยได้อบรมเด็กในสิ่งเหล่านี้แล้ว ก็จะทำให้เด็กมีจิตใจที่อ่อนโยน มีความเมตตากรุณาต่อผู้อื่นเช่นเดียวกันกับที่เคยได้รับมา
4. อารมณ์ดี ครูปฐมวัยควรมีอารมณ์ดี และควบคุมอารมณ์ตนเองได้
5. ใจเย็น ครูปฐมวัยต้องเป็นคนใจเย็น เนื่องจากเด็ก ๆ มักจะมีปัญหามาให้อยู่เสมอๆ บางครั้งอาจเกี่ยวข้องกับผู้ใหญ่ด้วย อาจได้รับการต่อว่า หรือกล่าวร้ายต่างๆ ดังนั้น ครูปฐมวัยจึงต้องเป็นผู้ที่มีความใจเย็น

6. อุดทน ครูปฐมวัยต้องมีความอดทน เนื่องจากต้องทำหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งเด็กวัยนี้ยังเล็กอยู่ไม่สามารถเข้าใจหรือทำอะไรได้เหมือนผู้ใหญ่ จึงต้องใช้เวลาและความอดทน

7. ขยัน เป็นผู้ที่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และรับผิดชอบงานในหน้าที่

8. ยุติธรรม ครูปฐมวัยต้องมีความยุติธรรม เนื่องจากเด็กปฐมวัยมักจะมีปัญหามาให้ตัดสินอยู่เสมอๆ ดังนั้น ครูปฐมวัยควรวางตัวเป็นกลาง

9. ซื่อสัตย์ เนื่องจากครูปฐมวัยต้องปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลหลายฝ่าย และต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กๆ ด้วย

10. ยิ้มแย้มแจ่มใส ครูปฐมวัยจะต้องเป็นผู้ที่มีความยิ้มแย้มแจ่มใส ดูแล้วน่าคบหาสมาคมด้วย ทำให้ผู้อยู่ใกล้ซิดูรู้สึกอบอุ่น

11. แคล่วคล่องว่องไว ครูปฐมวัยต้องเป็นผู้ที่แคล่วคล่องว่องไว กระฉับกระเฉง เนื่องจากเด็กวัยนี้โดยธรรมชาติแล้วเป็นคนที่ไม่อยู่นิ่ง ซุกซน

12. หน้าตา ทรวดทรงและท่าทางดี ครูปฐมวัยควรฝึกการนั่ง การเดิน การยืน ให้ถูกต้อง น่าดู เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก หน้าตานั้นควรแต่งพองาม ทรงผมเหมาะสมกับวัย

13. สุขภาพดี ครูปฐมวัยต้องรักษาสุขภาพให้แข็งแรง เนื่องจากต้องใช้เสียงพูดต้องเคลื่อนไหวอยู่เสมอ และต้องร่วมกิจกรรมกับเด็กด้วย

14. การแต่งกายดี ครูปฐมวัยควรแต่งกายให้น่าดู สะอาดเรียบร้อย เหมาะสมกับวัย

15. วาจาสุภาพไพเราะ ครูปฐมวัยจะต้องรู้จักใช้คำพูด ควรใช้คำพูดที่เด็กสามารถเข้าใจความหมายได้ พูดจาสุภาพ อ่อนหวานและไพเราะ เนื่องจากเด็กวัยนี้อยู่ในระยะการเรียนรู้ภาษาจะจดจำสิ่งที่ได้ยินและจะพูดตาม

16. กิริยามารยาทดี ครูปฐมวัยควรมีกิริยามารยาทงาม รู้จักกาลเทศะ รู้จักมารยาทต่างๆ ในสังคม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก

17. ตรงต่อเวลาและหน้าที่ ครูปฐมวัยต้องตรงต่อเวลาและหน้าที่ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เพื่อนร่วมงาน อีกทั้งควบคุมดูแลการจัดกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

18. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เนื่องจากครูปฐมวัยต้องปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรหลายฝ่ายซึ่งจะต้องสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ ดังนั้น มนุษยสัมพันธ์จึงเป็นสิ่งจำเป็น

19. เข้าใจธรรมชาติและความต้องการของเด็ก ครูปฐมวัยต้องมีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กวัย 2-7 ปี และสามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ให้กับเด็กได้

20. ชอบศิลปะ ครูปฐมวัยควรจะวาดภาพ ระบายสีได้ อย่างน้อยวาดภาพลายเส้นบนกระดาษดำได้ ร้องเพลงได้ ทำท่าทางประกอบเพลงได้

เบญญา แสงมะลิ(2545) ให้คุณลักษณะของครูปฐมวัย ดังต่อไปนี้

1. มีความรักเด็ก ให้ความจริงใจ ความอบอุ่นแก่เด็กโดยทั่วถึง
2. มีจิตใจแจ่มใส ไร่ริงอยู่เสมอ

3. สนใจศึกษาเรื่องใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก
4. มีความรอบรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมประสบการณ์ให้แก่เด็ก
5. มีความรู้ในด้านจิตวิทยาและพัฒนาการของเด็กวัยนี้
6. มีจิตใจเมตตา กรุณา
7. มีกิริยามารยาทเรียบร้อย พูดชัดถ้อยชัดคำ
8. ควรเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กระตือรือร้นในการปฏิบัติตน
9. มีความซื่อสัตย์ สุจริต
10. มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถตัดสินใจได้อย่างฉับพลัน
11. มีความยุติธรรม ไม่เห็นแก่ตัว
12. มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ ไม่เป็นโรคติดต่อ

คุณลักษณะของครูปฐมวัย สรุปได้ดังนี้ ครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข จะต้องสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจการจัดประสบการณ์ กิจกรรมแบบบูรณาการให้กับเด็ก และมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก เช่น ความรัก เมตตา กรุณา ต่อเด็ก เพื่อเด็กจะได้มีจิตใจที่เปิดกว้าง พร้อมทั้งจะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องการนิเทศ

4.1 งานวิจัยในประเทศ

สร้อยธร ฉันทวรภาพ (2544 : บทคัดย่อ) ให้ศึกษาแนวโน้มการนิเทศการศึกษาในระดับปฐมวัย พบว่า ด้านยุทธศาสตร์ การนิเทศต้องใช้วิธีการส่งเสริมครูให้มีขวัญและกำลังใจในการทำงานมีความเข้าใจเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย โดยใช้รูปแบบการนิเทศแบบทั่วถึงทุกพื้นฐานหรือแบบบูรณาการ ในลักษณะการลงทุนทุกพื้นที่ ทุกโรงเรียนลงในระดับถึงตัวครูผู้สอนในรูปแบบการนิเทศแบบพาทำ โดยร่วมคิดเป็นแบบกัลยาณมิตร มีลักษณะที่ผู้นิเทศเป็นผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือ ปรับปรุงให้ครูมีความมั่นใจในการทำงาน

ประนอม ทรงสะอาด (2545 :60) ได้ศึกษาผลการใช้กระบวนการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมที่มีต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย พบว่า ผลสำเร็จของการร่วมพัฒนาจัดการเรียนการสอนของผู้วิจัยและคณะครู เนื่องมาจากผู้วิจัยเป็นผู้บริหารที่ส่งเสริมการร่วมกันทำงานแบบกัลยาณมิตร จึงทำให้ครูพร้อมที่จะร่วมกระบวนการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม จึงทำให้การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียนดีขึ้น ส่งผลให้เด็กได้พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ

อรวรรณ เหมือนสุดใจ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า หลังจากครูได้รับการนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน ครูมีความรู้ความเข้าใจ

และความสามารถในการวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ครูสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้ ประสพผลสำเร็จ

ซุติกาญจน์ เบญจพรวัฒนา (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องผลของการใช้กระบวนการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตรที่มีต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่าคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูปฐมวัยทุกระดับชั้นหลังจากได้รับการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร ครูมีการช่วยเหลือ แนะนำเพื่อนร่วมงานซึ่งกันและกัน ด้วยความมีน้ำใจที่ดีต่อกันในการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม ซึ่งการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตรเป็นการนิเทศที่ใจและสมองของมนุษย์ โดยมีความรู้เป็นพื้นฐาน

สุภาพ จัตละ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระคณิตศาสตร์ของครูประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่าหลังการจัดการเรียนรู้จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระคณิตศาสตร์ของครูประถมศึกษา ครูมีสมรรถภาพการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ดี ส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

จรรยาพร ลำไย (2547 :บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนและการนิเทศโดยผู้บริหารเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่าครูมีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น และช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน

4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

โรเจอร์ (Roger. 2543 : 62) ผลจากการยอมรับตนเองของครูและการถ่ายทอดความคาดหวังของครูในการนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการร่วมกันฝึกหัด พบว่า การนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนมีผลกระทบต่อยอมรับของครูเพื่อตอบสนองความก้าวหน้าในวิชาชีพ และทำให้ครูมีโอกาสแบ่งปันช่วยเหลือกันในเรื่องวิธีการเรียนการสอน นอกจากนี้การนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนยังเกิดประโยชน์อย่างมากในห้องเรียน

เซมัวร์และลี (2543:บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเกี่ยวกับคู่มือการนิเทศการสอนในชั้นเรียนของครูใหญ่ พบว่า ครูใหญ่หรือผู้บริหารควรสนับสนุนการนิเทศการสอนในการเรียนการสอน และควรเพิ่มทักษะเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรให้กับครูผู้สอน รวมทั้งใช้กลยุทธ์ร่วมมือกันในการนิเทศการสอน

สโพน. (Spohn. 1987 : 17-19) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปรับปรุงการนิเทศการศึกษาเพื่อให้โรงเรียนดีขึ้น ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศการศึกษาจะต้องเน้นการปรับปรุงทักษะของครูเรื่อง การวางแผน การดูแลเด็ก การประเมินผล และการควบคุมความประพฤติ เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละคนเป็นอย่างมาก และต้องให้ความสนใจกับการฝึกอบรม

เคล้าส์ (Clouse.1994) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ "ความคิดเห็นทั่วไปของครูกับรูปแบบในการนิเทศการศึกษา" ผลการวิจัยพบว่า ในการทำงานร่วมกันระหว่างครูและศึกษานิเทศก์แม้ครูจะไม่มีตำแหน่งทางการนิเทศ แต่ก็สามารถให้คำแนะนำเสนอแนะข้อคิดเห็นต่างๆ ซึ่งช่วยให้ศึกษานิเทศก์นำไปปรับปรุงในงานด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในอนาคตได้

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยในครั้งนี้ สรุปได้ว่าการนิเทศภายในมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา เพราะช่วยในการปรับปรุง แก้ไขให้ดียิ่งขึ้นอย่างเป็นระบบ รวมทั้งพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนของครู

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้คือ การกำหนดประชากร การกำหนดประชากร และเลือกกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูที่สอนในระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 1-3 ของโรงเรียนปัญญทรัพย์ ดินแดง กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนในระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 1-3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 18 คน ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ของโรงเรียนปัญญทรัพย์ ดินแดง กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีดังนี้

1. แผนการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน
2. แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครู

ปฐมวัย

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การสร้างเครื่องมือแผนดำเนินการนิเทศเพื่อนนิเทศเพื่อนและเอกสารประกอบการนิเทศ

1.1 ศึกษาทฤษฎี ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน และเอกสารเกี่ยวกับ ความหมายความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน ความสำคัญของการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาปฐมวัย หลักการนิเทศในระดับปฐมวัย จุดมุ่งหมายของการนิเทศในระดับปฐมวัย ความหมาย รูปแบบ กระบวนการการนิเทศภายใน

แบบเพื่อนนิเทศเพื่อน ความหมายความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ความหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในข้อ 1.1 มาสร้างแผนการดำเนินการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ประชุมก่อนการสังเกตการสอน
2. การสังเกตการสอน
3. วิเคราะห์ข้อมูล
4. การประชุมหลังการสังเกตการสอน

1.3 นำแผนการดำเนินการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบพิจารณา ความเที่ยงตรงและความเหมาะสมของแผนการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน จำนวน 3 ท่าน ดังนี้คือ

1.3.1 อาจารย์สมจิตร เอื้ออรุณ ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดแพร่

1.3.2 อาจารย์ศรินทร์ฉัตร ฉันทวรรณ ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ถนนศรีอยุธยาซอย 5 กรุงเทพมหานคร

1.3.3 อาจารย์ชุตติกาญจน์ เบญจพรวัฒนา ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเปล่งประสิทธิ์ 60 สีลม เขตบางรัก กรุงเทพฯ

1.4 นำแผนการดำเนินการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 2 ใน 3 ท่าน ซึ่งถือเป็นเกณฑ์เหมาะสม โดยปรับปรุงสำนวนภาษาและเนื้อหาให้เหมาะสม ตามคำแนะนำมาเรียบเรียงใหม่เพื่อให้เหมาะสมและเข้าใจง่ายขึ้น

1.5 นำแผนการดำเนินการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน ที่ผ่านการตรวจคุณภาพขั้นต้นไปทดลองใช้กับครูผู้สอนในระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึงระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 3 โรงเรียนปัญจทรัพย์ ดินแดง กลุ่มตัวอย่าง

2. การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการจากหนังสือ ตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน การนิเทศเพื่อนนิเทศเพื่อนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย โดยมีเนื้อหาด้านคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

2.2.1 แผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

2.2.2 การจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ

2.2.3 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

2.2.4 คุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้

2.3 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูปฐมวัย เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเพื่อพิจารณา ความเที่ยงตรงและความเหมาะสมของแบบสังเกต พฤติกรรมจัดการเรียนการสอน จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

2.3.1 ดร. อดุลย์ ไบกุหลาบ นักวิชาการศึกษา 6 มหาวิทยาลัยนเรศวร อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

2.3.2 ดร. ดารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์ ศึกษานิเทศก์ 9 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาราชบุรี เขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

2.3.3 อาจารย์น้ำผึ้ง อินทะเนตร อาจารย์สอนมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

2.4 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ของครูปฐมวัย ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ นำมาปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 2 ใน 3 ซึ่งถือเป็นเกณฑ์ที่เหมาะสม โดยปรับปรุงการใช้ภาษา เพิ่มถ้อยคำ สำนวน เนื้อหา ให้เหมาะสม ตามคำแนะนำมาเรียบเรียงและจัดทำข้อคำถามใหม่ เพื่อให้ เหมาะสมและเข้าใจง่ายขึ้น

2.5 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ของครูปฐมวัยไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนในระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึงระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 3 โรงเรียนพระแม่มารีอุปถัมภ์ ปทุมธานี เพื่อหาข้อบกพร่องแล้วปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งให้ สมบูรณ์ โดยปรับปรุงในหัวข้อแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ด้านการเขียนแผนจัด ประสบการณ์แบบบูรณาการ ผู้ประเมินจะต้องเขียนให้ชัดเจนในการเขียนแผนแบบบูรณาการทั้ง 6 กิจกรรม

2.6 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ บูรณาการของครูปฐมวัย การแสดงความเที่ยงตรงครั้งนี้ หาได้โดยการนำเอาแบบสังเกต พฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ ลงคะแนนเพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงการบูรณาการเนื้อหากับชีวิตประจำวัน ด้วยการนำ คะแนนที่ได้จากการลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มาหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับ จุดประสงค์ IOC และใช้เกณฑ์ IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ของบุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ (2545:45) ได้ข้อที่มี IOC ตั้งแต่ 0.67 ถึง 1 จำนวน 20 ข้อ และคำนวณค่า TOC ได้เท่ากับ 0.96

2.7 หาค่าความเชื่อมั่นของการประเมิน ในประเมินคุณภาพการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย ใช้ผู้สังเกต 2 คน คือ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ในการศึกษา ครั้งนี้นำแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการไปทดลองใช้ (Try

Out) กับครูระดับปฐมวัยปีที่ 1- 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 คน ที่โรงเรียนพระแม่มาลี อุบลรัตน์ ปทุมธานี นำคะแนนมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกต RAI จำนวนได้เท่ากับ 0.65

แบบแผนการทดลองและวิธีดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว โดยดำเนินการทดลองใช้การวิจัยแบบ One - Group Time – Series Design มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับงานวิจัย ครั้งนี้

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

ก่อนทดลอง	ช่วงเวลาทดลอง
TO	X , T1, X , T2 , X , T3.....X , T8

เมื่อ To	แทน	การสังเกตก่อนการทดลอง
X	แทน	ดำเนินการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลอง
T1 . T2..	แทน	การสังเกตตลอดช่วงเวลาทำการทดลอง

วิธีดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วันได้แก่ วันจันทร์ วันอังคาร และวันพุธ วันละ 20 นาที รวม 24 วัน มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ก่อนดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยนำแผนการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน และแบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการเป็นเวลา 1 สัปดาห์ จากนั้นผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยทั้ง 3 ระดับ ในวันจันทร์ วันอังคาร และ วันพุธ ตั้งแต่ 09.00-11.35 น.แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เจตคติหาคะแนนพื้นฐาน(Baseline)

2. ดำเนินการทดลองประเมินคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการด้วยการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนกับกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 8 สัปดาห์ๆ ละ 3 วันๆ ละ 20นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง ดังในตาราง 2

ตาราง 2 การสังเกตการณ์เทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน

สัปดาห์ ที่	เวลา วัน	9.00 –	9.30 –	10.00 -	10.25-	10.50-	11.15-	หมายเหตุ
		9.20 น.	9.50น.	10.20 น.	10.45น.	11.10น.	11.35น.	
1	จันทร์	อ. 1/1 อ. 1/6	อ. 1/2 อ. 1/5	อ. 1/3 อ. 1/1	อ. 1/4 อ. 1/2	อ.1/5 อ. 1/3	อ.1/6 อ.1/4	ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ
	อังคาร	อ. 2/1 อ. 2/6	อ. 2/2 อ. 2/5	อ. 2/3 อ. 2/1	อ. 2/4 อ. 2/2	อ. 2/4 อ. 2/2	อ.2/6 อ.2/4	ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ
	พุธ	อ. 3/1 อ. 3/6	อ. 3/6 อ. 3/5	อ. 3/6 อ. 3/1	อ. 3/6 อ. 3/2	อ.3/6 อ.3/3	อ.3/6 อ.3/4	ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ
	พฤหัสบดี	สรุปผลการนิเทศของแต่ละระดับชั้น						
	ศุกร์	ตรวจแผนการสอนสัปดาห์ที่ 2						
2	จันทร์	อ. 1/2 อ. 1/4	อ. 1/3 อ. 1/5	อ. 1/4 อ. 1/6	อ. 1/5 อ. 1/2	อ.1/6 อ. 1/1	อ.1/1 อ.1/3	ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ
	อังคาร	อ. 2/2 อ.2/4	อ. 2/3 อ. 2/5	อ. 2/4 อ. 2/6	อ. 2/5 อ. 2/2	อ. 2/6 อ. 2/1	อ.2/1 อ.2/3	ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ
	พุธ	อ.3/1 อ.3/4	อ. 3/6 อ. 3/5	อ.3/6 อ.3/6	อ.3/6 อ.3/2	อ.3/6 อ.3/1	อ.3/6 อ.3/3	ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ
	พฤหัสบดี	สรุปผลการนิเทศของแต่ละระดับชั้น						
	ศุกร์	ตรวจแผนการสอนสัปดาห์ที่ 3						
3	จันทร์	อ. 1/3 อ. 1/2	อ. 1/4 อ. 1/1	อ. 1/5 อ. 1/4	อ. 1/6 อ. 1/3	อ. 1/1 อ. 1/5	อ. 1/2 อ. 1/6	ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ
	อังคาร	อ. 2/1 อ. 2/2	อ. 2/2 อ. 2/1	อ. 2/3 อ. 2/4	อ. 2/4 อ. 2/3	อ. 2/4 อ. 2/5	อ. 2/6 อ. 2/6	ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ
	พุธ	อ.3/1 อ.3/2	อ. 3/6 อ. 3/1	อ. 3/6 อ. 3/4	อ. 3/6 อ. 3/3	อ. 3/6 อ. 3/5	อ. 3/6 อ. 3/6	ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ
	พฤหัสบดี	สรุปผลการนิเทศของแต่ละระดับชั้น						
	ศุกร์	ตรวจแผนการสอนสัปดาห์ที่ 4						
4	จันทร์	อ. 1/4 อ. 1/5	อ. 1/5 อ. 1/1	อ. 1/6 อ. 1/2	อ. 1/1 อ. 1/4	อ. 1/2 อ. 1/3	อ. 1/3 อ. 1/6	ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ
	อังคาร	อ. 2/4 อ. 2/5	อ. 2/5 อ. 2/1	อ. 2/6 อ. 2/2	อ. 2/1 อ. 2/4	อ. 2/2 อ. 2/3	อ. 2/3 อ. 2/6	ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ
	พุธ	อ. 3/4 อ. 3/5	อ.3/5 อ.3/1	อ. 3/6 อ. 3/2	อ. 3/1 อ. 3/4	อ. 3/2 อ. 3/3	อ. 3/3 อ. 3/6	ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ
	พฤหัสบดี	สรุปผลการนิเทศของแต่ละระดับชั้น						
	ศุกร์	ตรวจแผนการสอนสัปดาห์ที่ 5						

ตารางต่อ

สัปดาห์ ที่	เวลา วัน	9.00 –	9.30 -	10.00-	10.25-	10.50-	11.15-	หมายเหตุ
		9.20 น.	9.50 น.	10.20 น.	10.45น.	11.10น.	11.35น.	
5	จันทร์	อ. 1/5 อ. 1/3	อ. 1/6 อ. 1/5	อ. 1/1 อ. 1/2	อ. 1/2 อ. 1/4	อ. 1/3 อ. 1/1	อ. 1/4 อ. 1/6	ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ
	อังคาร	อ. 2/5 อ. 2/3	อ. 2/6 อ. 2/5	อ. 2/1 อ. 2/2	อ. 2/2 อ. 2/4	อ. 2/3 อ. 2/1	อ.2/4 อ. 2/6	ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ
	พุธ	อ. 3/5 อ. 3/3	อ. 3/6 อ. 3/5	อ. 3/1 อ. 3/2	อ. 3/2 อ. 3/4	อ. 3/3 อ.3/1	อ. 3/4 อ. 3/6	ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ
	พฤหัสบดี	สรุปผลการนิเทศของแต่ละระดับชั้น						
	ศุกร์	ตรวจแผนการสอนสัปดาห์ที่ 6						
6	จันทร์	อ. 1/6 อ. 1/4	อ. 1/1 อ. 1/3	อ. 1/2 อ. 1/1	อ. 1/3 อ. 1/5	อ. 1/4 อ. 1/2	อ. 1/5 อ. 1/6	ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ
	อังคาร	อ. 2/6 อ. 2/4	อ. 2/1 อ. 2/3	อ. 2/2 อ. 2/1	อ. 2/3 อ. 2/5	อ. 2/4 อ. 2/2	อ. 2/5 อ. 2/6	ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ
	พุธ	อ. 3/6 อ. 3/4	อ.3/1 อ.3/3	อ. 3/2 อ. 3/1	อ. 3/3 อ. 3/5	อ. 3/4 อ. 3/2	อ. 3/5 อ. 3/6	ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ
	พฤหัสบดี	สรุปผลการนิเทศของแต่ละระดับชั้น						
	ศุกร์	ตรวจแผนการสอนสัปดาห์ที่ 7						
7	จันทร์	อ. 1/1 อ. 1/6	อ. 1/2 อ. 1/4	อ. 1/3 อ. 1/1	อ. 1/4 อ. 1/5	อ. 1/5 อ. 1/2	อ.1/6 อ.1/3	ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ
	อังคาร	อ. 2/1 อ. 2/6	อ. 2/2 อ. 2/4	อ. 2/3 อ. 2/1	อ. 2/4 อ. 2/5	อ. 2/4 อ. 2/2	อ.2/6 อ.2/3	ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ
	พุธ	อ.3/1 อ.3/6	อ. 3/2 อ. 3/4	อ. 3/3 อ. 3/1	อ. 3/4 อ. 3/5	อ. 3/5 อ. 3/2	อ.3/6 อ.3/3	ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ
	พฤหัสบดี	สรุปผลการนิเทศของแต่ละระดับชั้น						
	ศุกร์	ตรวจแผนการสอนสัปดาห์ที่ 8						
8	จันทร์	อ. 1/5 อ. 1/6	อ. 1/6 อ. 1/5	อ. 1/1 อ. 1/2	อ. 1/2 อ. 1/1	อ. 1/3 อ. 1/4	อ. 1/4 อ. 1/3	ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ
	อังคาร	อ. 2/5 อ. 2/6	อ. 2/6 อ. 2/5	อ. 2/1 อ. 2/2	อ. 2/2 อ. 2/1	อ. 2/3 อ. 2/4	อ. 2/4 อ. 2/3	ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ
	พุธ	อ.3/5 อ.3/6	อ. 3/6 อ. 3/5	อ. 3/1 อ. 3/2	อ. 3/2 อ. 3/1	อ. 3/3 อ. 3/4	อ. 3/4 อ. 3/3	ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ
	พฤหัสบดี	สรุปผลการนิเทศของแต่ละระดับชั้น						
	ศุกร์	ประชุมกลุ่มใหญ่ ,วิเคราะห์ผลการนิเทศ ,สรุปเผยแพร่เทคนิคการจัดกิจกรรม						

- หมายเหตุ
- อ 1.1,2,3,4,5,6 หมายถึง ครูประจำชั้นปฐมวัยปีที่1 คนที่1 คนที่ 2 คนที่ 3 คนที่ 4 คนที่ 5 คนที่ 6
  - อ 2.1,2,3,4,5,6 หมายถึง ครูประจำชั้นปฐมวัยปีที่ 2 คนที่1 คนที่2 คนที่ 3 คนที่ 4 คนที่ 5 คนที่ 6
  - อ 3.1,2,3,4,5,6 หมายถึง ครูประจำชั้นปฐมวัยปีที่ 3 คนที่1 คนที่2 คนที่ 3 คนที่ 4 คนที่5 คนที่ 6
3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยดำเนินแผนการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนแต่ละสัปดาห์ตามขั้นตอนดังนี้

3.1 การประชุมก่อนการสังเกตการสอน เป็นการเตรียมบุคลากรก่อนจะทำการนิเทศเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ ที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ดังนี้

3.1.1 ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน

3.1.2 ให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

3.1.3 ให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับแบบสังเกตพฤติกรรมจัดการเรียน

การสอนและแบบบันทึกผู้นิเทศ

3.2 การสังเกตการสอน เป็นการสังเกตพฤติกรรมจัดการเรียนการสอน 4 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ด้านแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

3.2.2 ด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ

3.2.3 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

3.2.4 ด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้

3.3 วิเคราะห์ข้อมูล จากการสังเกตการสอน และระบุจุดที่ต้องแก้ไขปรับปรุง ดังนี้

3.3.1 นำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลจากการสังเกตการสอน แปลผลข้อมูลให้ชัดเจน

3.3.2 ร่วมพิจารณาพฤติกรรมที่จะต้องคงไว้ หรือเปลี่ยนแปลง

3.4 ประชุมหลังการสังเกต

3.4.1 ให้ข้อมูลย้อนกลับ แก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับผลการสังเกตการสอน

3.4.2 หาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพกิจกรรมการสอนในครั้งต่อไปให้ดีขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บข้อมูลจากแบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้ผู้สังเกตจำนวน 2 คน คือ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

2. เก็บข้อมูลพื้นฐานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 18 คน โดยแบบสังเกตพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเป็นเวลา 1 สัปดาห์

3. ในการสังเกตและการบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย โดยผู้วิจัย ผู้ช่วยวิจัย และครูผู้นิเทศ สังเกตครูเป็นรายบุคคล

4. เมื่อสิ้นสุดในแต่ละสัปดาห์นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเปรียบเทียบกับข้อมูลพื้นฐานโดยรวมและรายด้าน เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงระดับพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ หลังได้รับการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนเป็นช่วงระยะเวลา 8 สัปดาห์

5. ให้ศึกษาคู่มือการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ รวมทั้งเกณฑ์การให้คะแนนระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้ตรงกัน เพื่อการบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เข้าใจตรงกัน

5.1 ฝึกการสังเกตและบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

5.2 ฝึกการสังเกตจริงในช่วงที่ผู้วิจัยทดลองใช้ โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย รวมผู้สังเกต 2 คน สังเกตและบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับครูผู้สอนชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึงชั้นปฐมวัยปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน และหาหลักฐานความเชื่อมั่นของผู้สังเกตโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต RAI (Burry Stock.1996:56)

6. ผู้วิจัย ผู้ช่วยวิจัยและคณะครูผู้สอนร่วมกันสังเกตการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน เพื่อทำการบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยตามกระบวนการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน และแบบบันทึกครูคู่กันนิเทศ ในการสอนจะเป็นครูผู้สอนคนเดียว และจะหมุนเวียนกันเป็นผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศภายในระดับชั้นเดียวกัน เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วันๆละ 6 คน

7. การให้คะแนนของแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูปฐมวัย เป็นระดับคุณภาพ 3 ระดับคือ 1, 2 และ 3

8. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เครื่องมือ

1. การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงของการสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยกับการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับจุดประสงค์ ซึ่งมีสูตรดังนี้(บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ 2545:45)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.1 การหาความเชื่อมั่นของผู้สังเกต 2 คน ที่สังเกตครูระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 1- 3 โรงเรียนพระแม่มารีย์อุปถัมภ์ ปทุมธานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต RAI (Burry-Stock. 1996:256)

$$RAI = 1 - \frac{\sum^k \sum^n |R_{1kn} - R_{2kn}|}{KN(I-1)}$$

เมื่อ

R_{1kn} , R_{2kn}	แทน	ผลการสังเกตของผู้สังเกตคนที่ 1 และคนที่ 2 ตามลำดับ
N	แทน	จำนวนประชากรในกลุ่มตัวอย่าง
K	แทน	จำนวนพฤติกรรมย่อย
I	แทน	จำนวนช่วงคะแนน (1, 2, 3)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ทำการวิเคราะห์

- 2.1 หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
- 2.2 หาค่าขอบเขตล่างและขอบเขตบนของค่าเฉลี่ยประชากร
- 2.3 เปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและ

ระหว่างการทดลองโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (One – Way Repeated – Measure ANOVA)

- 2.4 คำนวณขนาดส่งผลโดยใช้ Partial η^2 คำนวณ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง และการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลให้เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนครูในกลุ่มตัวอย่าง
M	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SEM	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเฉลี่ยและขอบเขตล่าง ขอบเขตบนของช่องความเชื่อมั่น 95%
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน
df	แทน	ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนน
F	แทน	ค่าสถิติในการทดลอง
T	แทน	ค่าเฉลี่ยที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
Partial η^2	แทน	ขนาดส่งผล
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์คะแนนคุณภาพการจัดการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย ตามลำดับ หัวข้อดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คะแนนคุณภาพการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยโดยรวม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คะแนนคุณภาพการจัดการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยแยกรายด้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คะแนนคุณภาพการจัดการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยโดยรวม

1.1 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนคุณภาพการจัดการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยโดยรวม

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนคุณภาพการจัดการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยรวมทั้งฉบับที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัยก่อนได้รับ และระหว่างได้รับการนิเทศแบบเพื่อนเทศเพื่อนทั้ง 8 สัปดาห์มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความคลาดเคลื่อนของค่าเฉลี่ย ค่าขอบเขตล่าง และขอบเขตบน ของค่าเฉลี่ยประชากร ดังแสดงในตาราง 3 และใช้เกณฑ์แปลผลคุณภาพการจัดการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการดังนี้

ค่าเฉลี่ย	2.5 – 3.0	หมายถึง	คุณภาพดี
	1.5 - 2.4	หมายถึง	คุณภาพปานกลาง
	1.0 – 1.4	หมายถึง	คุณภาพพอใช้

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนคุณภาพการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยโดยรวม

สัปดาห์ที่	M	S	SEM	ช่วงความเชื่อมั่น 95%	
				ขอบเขตล่าง	ขอบเขตบน
ก่อนนิเทศ	2.01	.14	.032	1.941	2.078
1	1.94	.13	.030	1.875	2.000
2	2.13	.16	.039	2.049	2.212
3	2.20	.14	.033	2.133	2.272
4	2.45	.13	.030	2.386	2.512
5	2.55	.17	.040	2.463	2.634
6	2.57	.14	.032	2.497	2.633
7	2.74	.12	.028	2.683	2.803
8	2.78	.16	.038	2.703	2.863

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 พบว่า สัปดาห์ก่อนการทดลองคุณภาพการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (2.01) ค่าเฉลี่ย

ประชากรที่ช่วงความเชื่อมั่น 95% มีค่าอยู่ระหว่าง 1.941 - 2.078 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ในช่วงการทดลองสัปดาห์ที่ 1-8 ค่าเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามลำดับตั้งแต่ระดับปานกลาง (1.94) ถึงระดับดี (2.78) และที่ช่วงความเชื่อมั่น 95% ค่าเฉลี่ยประชากรในสัปดาห์ที่ 1 มีค่าอยู่ระหว่าง 1.875-2.000 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ในสัปดาห์ที่ 8 มีค่าอยู่ระหว่าง 2.703 – 2.863 อยู่ในระดับดี

1.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยโดยรวม

การวิเคราะห์ตอนนี้ ได้นำคะแนนรวมทั้งฉบับจากแบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย ก่อนได้รับ และระหว่างได้รับการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนทั้ง 8 สัปดาห์มาเปรียบเทียบกันโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ และใช้ Partial η^2 คำนวณขนาดการส่งผลของการทดลอง ดังแสดงใน ตาราง 4

ตาราง 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนคุณภาพการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยโดยรวม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.	Partial η^2
ระหว่างสัปดาห์	14.188	8	1.773	140.683	.000	.892
ความคลาดเคลื่อน	1.714	136	.013			

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 พบว่า คุณภาพการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยสัปดาห์ก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองสัปดาห์ที่ 1-8 มีค่าเฉลี่ยความแปรปรวนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ($F=140.683$) แสดงว่าค่าเฉลี่ยคุณภาพการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยโดยรวม และการทดลองครั้งนี้ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยร้อยละ 89.2 (Partial $\eta^2 = .892$)

1.3 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงคะแนนคุณภาพการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยโดยรวม

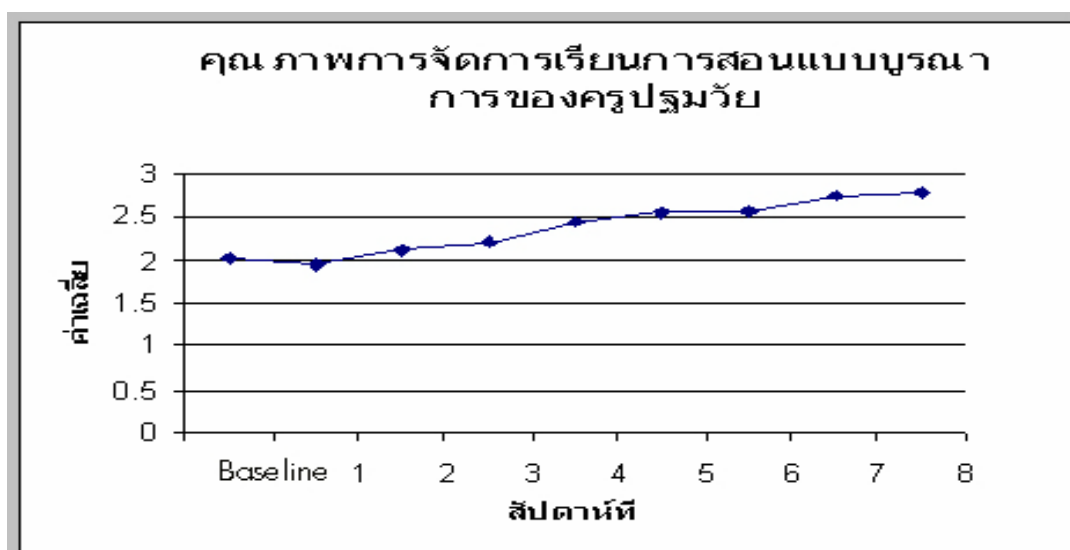
การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนคุณภาพการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยก่อนได้รับ และระหว่างได้รับการนิเทศในแต่ละช่วงสัปดาห์ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อดูการเปลี่ยนแปลง ในแต่ละช่วงสัปดาห์ โดยใช้ LSD แบบวัดซ้ำ ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของคะแนนคุณภาพการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยโดยรวม

สัปดาห์ที่	สัปดาห์ที่	ผลต่างเฉลี่ย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	Sig.(a)
ก่อนนิเทศ	1	.072	.042	.104
1	2	-.193*	.035	.000
2	3	-.072	.040	.085
3	4	-.246*	.040	.000
4	5	-.100*	.034	.010
5	6	-.017	.032	.605
6	7	-.178*	.023	.000
7	8	-.040	.025	.123

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 พบว่า คุณภาพการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยโดยรวม มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ในช่วงสัปดาห์ที่ 2, 4, 5, และ 7 และมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในช่วงสัปดาห์ที่ 1, 3, 6 และ 8 และเพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงชัดเจน จึงนำเสนอเป็นเส้นภาพ ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 เส้นภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คะแนนคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบบูรณาการ ของครูปฐมวัยแยกรายด้าน

2.1 การวิเคราะห์คะแนนด้านแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

2.1.1 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนด้านแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนคุณภาพด้านแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ก่อนได้รับ และ ระหว่างได้รับการนิเทศแบบเพื่อนเทศเพื่อนทั้ง 8 สัปดาห์ มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความคลาดเคลื่อนของค่าเฉลี่ย ค่าขอบเขตล่าง และขอบเขตบนของค่าเฉลี่ยประชากร ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนด้านแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

สัปดาห์ที่	M	S	SEM	ช่วงความเชื่อมั่น 95%	
				ขอบเขตล่าง	ขอบเขตบน
ก่อนนิเทศ	1.92	.17	.041	1.836	2.008
1	2.04	.16	.037	1.960	2.117
2	2.09	.19	.044	1.996	2.182
3	2.23	.14	.034	2.156	2.300
4	2.50	.15	.035	2.426	2.574
5	2.57	.21	.050	2.460	2.673
6	2.62	.19	.044	2.524	2.709
7	2.82	.16	.037	2.738	2.895
8	2.79	.22	.052	2.678	2.899

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 พบว่า สัปดาห์ก่อนการทดลองด้านแผนจัดประสบการณ์มี ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง(1.92) ค่าเฉลี่ยประชากรในช่วงความเชื่อมั่น 95% มีค่าอยู่ระหว่าง 1.836 -2.008 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ในช่วงการทดลองสัปดาห์ที่ 1-8 ค่าเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามลำดับตั้งแต่ระดับปานกลาง(2.04) ถึงระดับดี (2.79) และในช่วงความเชื่อมั่น 95% ค่าเฉลี่ยประชากรในสัปดาห์ที่1 มีค่าอยู่ระหว่าง 1.960 - 2.117 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ในสัปดาห์ที่ 8 มีค่าอยู่ระหว่าง 2.678 – 2.899 อยู่ในระดับดี

2.1.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนด้านแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

การวิเคราะห์ตอนนี้ ได้นำคะแนนด้านแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ก่อนได้รับ และ ระหว่างได้รับการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนทั้ง 8 สัปดาห์ มาเปรียบเทียบกันโดยใช้

การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำและใช้ Partial η^2 คำนวณขนาดการส่งผลของการทดลอง ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนด้านแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.	Partial η^2
ระหว่างสัปดาห์	16.102	8	2.013	85.543	.000	.834
ความคลาดเคลื่อน	3.200	136	.024			

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 พบว่า ด้านแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สัปดาห์ก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองสัปดาห์ที่ 1-8 มีค่าเฉลี่ยความแปรปรวนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ($F = 85.543$) แสดงว่าค่าเฉลี่ยด้านแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการและการทดลองครั้งนี้ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนด้านแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการร้อยละ 83.4 (Partial $\eta^2 = .834$)

2.1.3 การวิเคราะห์ของการเปลี่ยนแปลงของคะแนนด้านแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

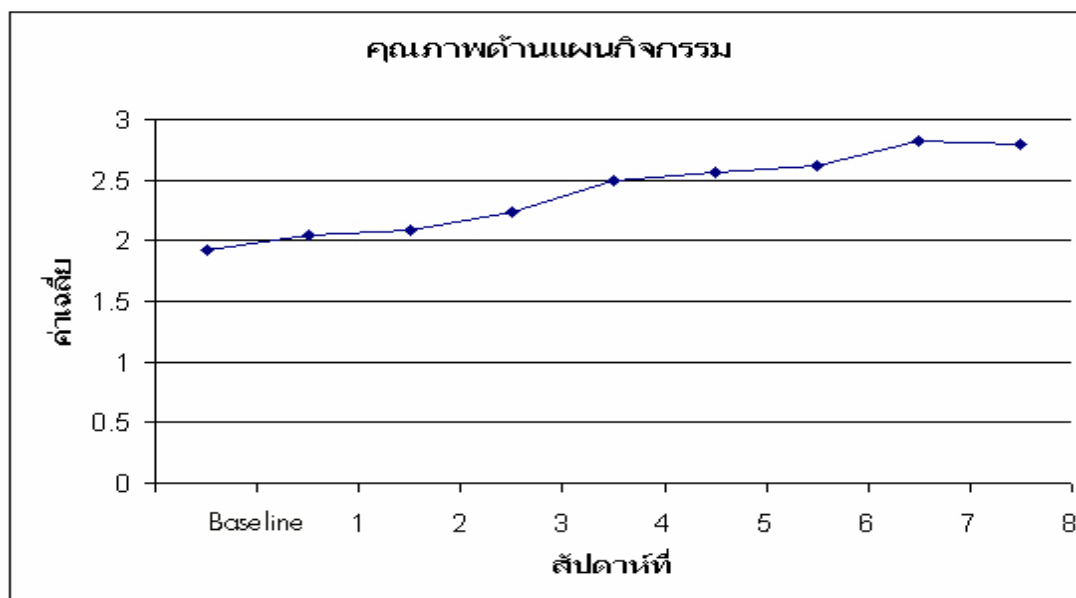
การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนด้านแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการก่อนได้รับ และระหว่างได้รับการนิเทศในแต่ละช่วงสัปดาห์ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงสัปดาห์ โดยใช้ LSD แบบวัดซ้ำ ดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของคะแนนด้านแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

สัปดาห์ที่	สัปดาห์ที่	ผลต่างเฉลี่ย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	Sig.(a)
ก่อนนิเทศ	1	-.117	.058	.062
1	2	-.050	.051	.343
2	3	-.139	.068	.056
3	4	-.272*	.048	.000
4	5	-.067	.046	.163
5	6	-.050	.051	.343
6	7	-.200*	.040	.000
7	8	.028	.031	.384

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 8 พบว่า ด้านแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ในช่วงสัปดาห์ที่ 4 กับ สัปดาห์ที่ 7 และมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในช่วงสัปดาห์ที่ 1,2,3,5,6 และ 8 และเพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงชัดเจน จึงนำเสนอเป็นเส้นภาพ ดังแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 เส้นภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงด้านแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

2.2 การวิเคราะห์คะแนนด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ

2.2.1 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ ก่อนได้รับ และระหว่างได้รับการนิเทศแบบเพื่อนเทศเพื่อนทั้ง 8 สัปดาห์ มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความคลาดเคลื่อนของค่าเฉลี่ย ค่าขอบเขตล่าง และขอบเขตบน ของค่าเฉลี่ยประชากร ดังแสดงใน ตาราง 9

ตาราง 9 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ

สัปดาห์ที่	M	S	SEM	ช่วงความเชื่อมั่น 95%	
				ขอบเขตล่าง	ขอบเขตบน
ก่อนนิเทศ	1.90	.17	.040	1.815	1.985
1	1.82	.18	.043	1.726	1.907
2	2.11	.25	.059	1.986	2.236
3	2.22	.23	.054	2.108	2.336
4	2.44	.21	.049	2.336	2.541
5	2.54	.26	.061	2.410	2.668
6	2.57	.19	.046	2.476	2.668
7	2.61	.17	.039	2.523	2.688
8	2.72	.30	.070	2.570	2.864

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 9 พบว่า สัปดาห์ก่อนการทดลองด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (1.90) ค่าเฉลี่ยประชากรในช่วงความเชื่อมั่น 95% มีค่าอยู่ระหว่าง 1.815 – 1.985 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ในช่วงการทดลองสัปดาห์ที่ 1-8 ค่าเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามลำดับตั้งแต่ระดับปานกลาง(1.82) ถึงระดับดี (2.72) และในช่วงความเชื่อมั่น 95% ค่าเฉลี่ยประชากรในสัปดาห์ที่ 1 มีค่าอยู่ระหว่าง 1.726 -1.907 อยู่ในระดับปานกลาง ในสัปดาห์ที่ 8 มีค่าอยู่ระหว่าง 2.570 – 2.864 ซึ่งอยู่ในระดับดี

2.2.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ

การวิเคราะห์ตอนนี้ ได้นำคะแนนด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ ก่อนได้รับ และระหว่างได้รับการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนทั้ง 8 สัปดาห์ มาเปรียบเทียบกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำและใช้ Partial η^2 คำนวณขนาดการส่งผลของการทดลอง ดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.	Partial η^2
ระหว่างสัปดาห์	15.251	8	1.906	55.825	.000	.767
ความคลาดเคลื่อน	4.644	136	.034			

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 10 พบว่า ด้านจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ สัปดาห์ก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองสัปดาห์ที่ 1-8 มีค่าเฉลี่ยความแปรปรวนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ($F = 55.825$) แสดงว่าค่าเฉลี่ยด้านจัดกิจกรรมแบบบูรณาการและการทดลองครั้งนี้ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนด้านจัดกิจกรรมแบบบูรณาการร้อยละ 76.7 (Partial $\eta^2 = .767$)

2.2.3 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของคะแนนด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ

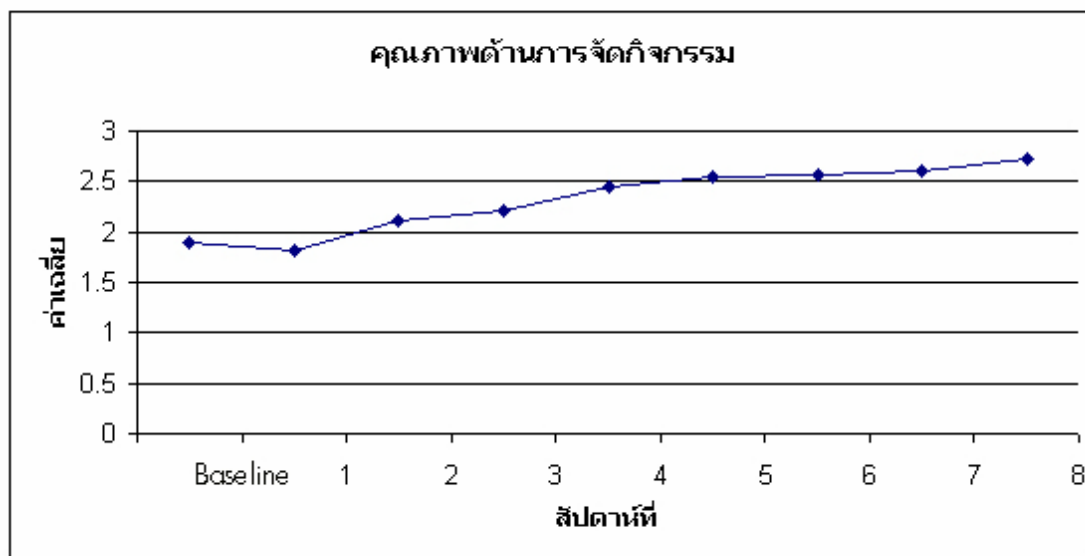
การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ ก่อนได้รับและระหว่างได้รับการนิเทศในแต่ละช่วงสัปดาห์มาวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อดูการเปลี่ยนแปลง ในแต่ละช่วงสัปดาห์ โดยใช้ LSD แบบวัดซ้ำ ดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของคะแนนด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ

สัปดาห์ที่	สัปดาห์ที่	ผลต่างเฉลี่ย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	Sig.(a)
ก่อนนิเทศ	1	.083	.058	.168
1	2	-.294*	.063	.000
2	3	-.111	.054	.056
3	4	-.217*	.078	.013
4	5	-.100	.060	.114
5	6	-.033	.066	.621
6	7	-.033	.044	.462
7	8	-.111	.057	.066

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 11 พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ในช่วงสัปดาห์ที่ 2 กับ สัปดาห์ที่ 4 และมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในช่วงสัปดาห์ที่ 1, 3, 5, 6, 7 และสัปดาห์ที่ 8 และเพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงชัดเจน จึงนำเสนอเป็นเส้นภาพ ดังแสดงในภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 เส้นภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ

2.3 การวิเคราะห์คะแนนด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

2.3.1 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ก่อนได้รับและระหว่างได้รับการนิเทศแบบเพื่อนเทศเพื่อนทั้ง 8 สัปดาห์มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความคลาดเคลื่อนของค่าเฉลี่ย ค่าขอบเขตล่าง และขอบเขตบนของค่าเฉลี่ยประชากร ดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนด้านจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

สัปดาห์ที่	M	S	SEM	ช่วงความเชื่อมั่น 95%	
				ขอบเขตล่าง	ขอบเขตบน
ก่อนนิเทศ	2.17	.24	.056	2.054	2.290
1	1.96	.21	.049	1.851	2.060
2	2.17	.29	.068	2.024	2.309
3	2.21	.19	.045	2.116	2.306
4	2.42	.20	.048	2.315	2.518
5	2.55	.19	.044	2.458	2.642
6	2.49	.20	.046	2.397	2.592
7	2.77	.11	.025	2.719	2.826
8	2.74	.11	.026	2.690	2.799

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 12 พบว่า สัปดาห์ก่อนการทดลองด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (2.17) ค่าเฉลี่ยประชากรในช่วงความเชื่อมั่น 95% มีค่าอยู่ระหว่าง 2.054 – 2.290 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ในช่วงการทดลองสัปดาห์ที่ 1-8 ค่าเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามลำดับตั้งแต่ระดับปานกลาง (1.96) ถึงระดับดี (2.74) และในช่วงความเชื่อมั่น 95% ค่าเฉลี่ยประชากรในสัปดาห์ที่ 1 มีค่าอยู่ระหว่าง 1.851– 2.060 อยู่ในระดับปานกลาง ในสัปดาห์ที่ 8 มีค่าอยู่ระหว่าง 2.690 – 2.799 ซึ่งอยู่ในระดับดี

2.3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

การวิเคราะห์ตอนนี้ ได้นำคะแนนด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ก่อนได้รับ และระหว่างได้รับการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนทั้ง 8 สัปดาห์ มาเปรียบเทียบกับกันโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำและใช้ Partial η^2 คำนวณขนาดการส่งผลของการทดลอง ดังแสดงในตาราง 13

ตาราง 13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.	Partial η^2
ระหว่างสัปดาห์	11.284	8	1.411	44.868	.000	.725
ความคลาดเคลื่อน	4.276	136	.031			

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 13 พบว่า ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สัปดาห์ก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองสัปดาห์ที่ 1-8 มีค่าเฉลี่ยความแปรปรวนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ($F = 44.868$) แสดงว่าค่าเฉลี่ยด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการทดลองครั้งนี้ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร้อยละ 72.5 (Partial $\eta^2 = .725$)

2.3.3 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของคะแนนด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

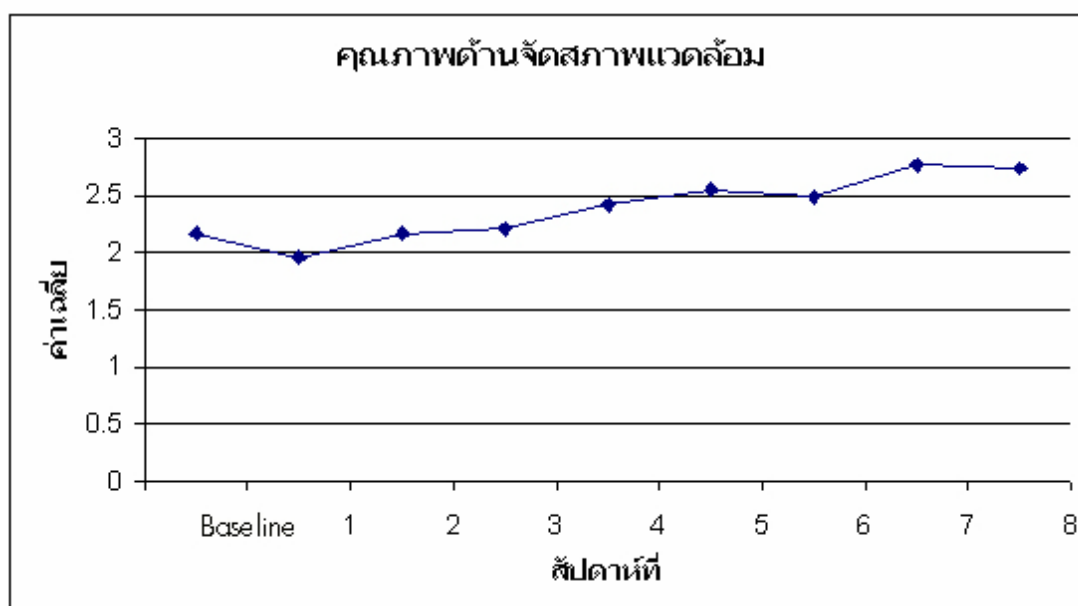
การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ก่อนได้รับ และระหว่างได้รับการนิเทศในแต่ละช่วงสัปดาห์ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อดูการเปลี่ยนแปลง ในแต่ละช่วงสัปดาห์ โดยใช้ LSD แบบวัดซ้ำ ดังแสดงในตาราง 14

ตาราง 14 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของคะแนนด้านจิตสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

สัปดาห์ที่	สัปดาห์ที่	ผลต่างเฉลี่ย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	Sig.(a)
ก่อนนิเทศ	1	.217*	.079	.014
1	2	-.211*	.054	.001
2	3	-.044	.082	.595
3	4	-.206*	.063	.005
4	5	-.133*	.049	.014
5	6	.056	.035	.135
6	7	-.278*	.039	.000
7	8	.028	.032	.399

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 14 พบว่า ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ในช่วงสัปดาห์ที่ 1, 2, 4, 5 และสัปดาห์ที่ 7 และมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในช่วงสัปดาห์ที่ 3, 6, และสัปดาห์ที่ 8 และเพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงชัดเจน จึงนำเสนอเป็นเส้นภาพ ดังแสดงในภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 เส้นภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

2.4 การวิเคราะห์คะแนนด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัย

2.4.1 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ก่อนได้รับ และระหว่างได้รับการนิเทศแบบเพื่อนเทศเพื่อนทั้ง 8 สัปดาห์ มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความคลาดเคลื่อนของค่าเฉลี่ย ค่าขอบเขตล่างและขอบเขตบน ของค่าเฉลี่ย ประชากร ดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้

สัปดาห์ที่	M	S	SEM	ช่วงความเชื่อมั่น 95%	
				ขอบเขตล่าง	ขอบเขตบน
ก่อนนิเทศ	2.04	.20	.048	1.943	2.146
1	1.94	.20	.047	1.841	2.037
2	2.16	.19	.044	2.063	2.248
3	2.15	.15	.036	2.073	2.227
4	2.44	.20	.047	2.339	2.539
5	2.54	.23	.054	2.426	2.652
6	2.58	.20	.048	2.478	2.678
7	2.78	.20	.048	2.678	2.878
8	2.88	.12	.028	2.824	2.943

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 15 พบว่าสัปดาห์ก่อนการทดลองด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (2.04) ค่าเฉลี่ยประชากรในช่วงความเชื่อมั่น 95% มีค่าอยู่ระหว่าง 1.943 – 2.146 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ในช่วงการทดลองสัปดาห์ที่ 1-8 ค่าเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามลำดับตั้งแต่ระดับปานกลาง (1.94) ถึงระดับดี (2.88) และในช่วงความเชื่อมั่น 95% ค่าเฉลี่ยประชากรในสัปดาห์ที่ 1 มีค่าอยู่ระหว่าง 1.841 – 2.037 อยู่ในระดับปานกลาง ในสัปดาห์ที่ 8 มีค่าอยู่ระหว่าง 2.824 – 2.943 ซึ่งอยู่ในระดับดี

2.4.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้

การวิเคราะห์ตอนนี้ ได้นำคะแนนด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ก่อนได้รับและระหว่างได้รับการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนทั้ง 8 สัปดาห์ มาเปรียบเทียบกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำและใช้ Partial η^2 คำนวณขนาดการส่งผลของการทดลอง ดังแสดงในตาราง 16

ตาราง 16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.	Partial η^2
ระหว่างสัปดาห์	16.003	8	2.000	92.829	.000	.845
ความคลาดเคลื่อน	2.931	136	.022			

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 16 พบว่า ด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัย สัปดาห์ก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองสัปดาห์ที่ 1-8 มีค่าเฉลี่ยความแปรปรวนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ($F = 92.829$) แสดงว่าค่าเฉลี่ยด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัย และการทดลองครั้งนี้ ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัย ร้อยละ 84.50 (Partial $\eta^2 = .845$)

2.4.3 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของคะแนนด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้

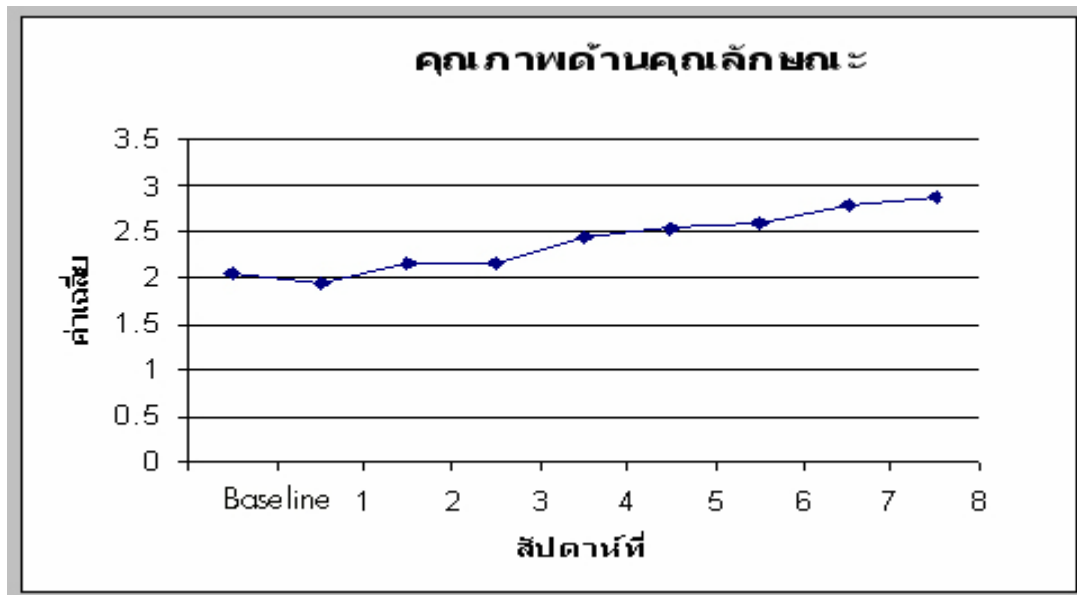
การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ก่อนได้รับ และระหว่างได้รับการนิเทศในแต่ละช่วงสัปดาห์ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อดูการเปลี่ยนแปลง ในแต่ละช่วงสัปดาห์ โดยใช้ LSD แบบวัดซ้ำ ดังแสดงในตาราง 17

ตาราง 17 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของคะแนนด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัย

สัปดาห์ที่	สัปดาห์ที่	ผลต่างเฉลี่ย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	Sig.(a)
ก่อนนิเทศ	1	.106	.056	.075
1	2	-.217*	.047	.000
2	3	.006	.037	.881
3	4	-.289*	.035	.000
4	5	-.100	.055	.086
5	6	-.039	.062	.540
6	7	-.200*	.046	.000
7	8	-.106*	.043	.026

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 17 พบว่า ด้านคุณลักษณะครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ในช่วงสัปดาห์ที่ 2,4,7 และสัปดาห์ที่ 8 และมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในช่วงสัปดาห์ที่ 1, 3, 5 และสัปดาห์ที่ 6 และเพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงชัดเจน จึงนำเสนอเป็นเส้นภาพ ดังแสดงในภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 เส้นภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของการใช้การนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนที่มีต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย มีจุดมุ่งหมายในการวิจัยเพื่อศึกษาผลของการใช้การนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนที่มีต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงของคะแนนคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย ก่อนได้รับ และระหว่างได้รับการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูสอนอยู่ในระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 1 – 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 18 คน ของโรงเรียนปัญญার্থย์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ตัวแปรจัดกระทำ ได้แก่ การนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย

การเก็บข้อมูลใช้ แผนการดำเนินการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนและแบบสังเกตพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .65

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) ซึ่งทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง เป็นครูสอนระดับปฐมวัย โดยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ดำเนินการทดลองด้วยการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ นำแบบสังเกตพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยมาประเมินก่อนได้รับการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน และเมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยได้นำแบบสังเกตพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนมาประเมินระหว่างทดลองในแต่ละช่วงสัปดาห์ และนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

สรุปการศึกษาวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษา ผลของการใช้การนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนที่มีต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย สรุปผลการวิจัยดังนี้

คุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย สัปดาห์ก่อนการทดลองและระหว่างช่วงทดลองสัปดาห์ที่ 1-8 มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ($F = 140.683$) และการทดลองครั้งนี้ส่งผลต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย 89.2% ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ

$p < .05$ ในช่วงสัปดาห์ที่ 2,4,5 และ 7 และมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในช่วงสัปดาห์ที่ 1,3,6 และ 8

เมื่อวิเคราะห์คะแนนคุณภาพการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยแยกรายด้าน พบว่า

คุณภาพด้านแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการของครูปฐมวัย สัปดาห์ก่อนการทดลองและระหว่างช่วงการทดลองสัปดาห์ที่ 1-8 มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ($F = 85.543$) และการทดลองครั้งนี้ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนด้านแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการของครูปฐมวัยร้อยละ 83.4 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ในช่วงสัปดาห์ที่ 4 กับ 7 และมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในช่วงสัปดาห์ที่ 1,2,3,5,6 และ 8

คุณภาพด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการของครูปฐมวัย สัปดาห์ก่อนการทดลองและระหว่างช่วงการทดลองสัปดาห์ที่ 1-8 มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ($F = 55.825$) และการทดลองครั้งนี้ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการของครูปฐมวัยร้อยละ 76.7 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ในช่วงสัปดาห์ที่ 2 กับ 4 และมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในช่วงสัปดาห์ที่ 1, 3,5,6 และ 8

คุณภาพด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สัปดาห์ก่อนการทดลองและระหว่างช่วงการทดลองสัปดาห์ที่ 1-8 มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ($F = 44.868$) และการทดลองครั้งนี้ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร้อยละ 72.5 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ในช่วงสัปดาห์ที่ 1,2,4,5 และ 7 และมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในช่วงสัปดาห์ที่ 3,6 และ 8

คุณภาพด้านด้านคุณลักษณะครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ สัปดาห์ก่อนการทดลองและระหว่างช่วงการทดลองสัปดาห์ที่ 1-8 มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ($F = 92.829$) และการทดลองครั้งนี้ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัยร้อยละ 84.5 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ในช่วงสัปดาห์ที่ 2,4,7 และ 8 และมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในช่วงสัปดาห์ที่ 1,3,5 และ 6

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาผลของการใช้การนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนที่มีต่อคุณภาพการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

1. คุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยโดยรวมที่ได้รับการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง สัปดาห์ที่ 1-4 เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบบูรณาการบางกิจกรรมยังไม่จัดแบบ บูรณาการเช่น กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสรี และกิจกรรมกลางแจ้ง และในสัปดาห์ที่ 5-8 อยู่ในระดับดี ครูมีการเปลี่ยนแปลงการสอนแบบบูรณาการขึ้นตามลำดับ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ เนื่องจากการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน เป็นกระบวนการที่มีการประชุมก่อนการนิเทศและหลังการนิเทศ มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้วิจัยกับครูผู้เข้าร่วมการนิเทศ มีการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนและการเรียนการสอนแบบบูรณาการ และการฝึกปฏิบัติจริง มีการสังเกตการสอนซึ่งกันและกันของครู ซึ่งเป็นครูที่สอนในระดับชั้นเดียวกัน มีวัยและคุณวุฒิใกล้เคียงและต่างกัน ประสบการณ์ในการสอนที่ต่างกัน แต่ก็ทำให้เกิดความสนิทสนมคุ้นเคยไว้วางใจมากยิ่งขึ้น ความเป็นกันเองในการช่วยเหลือชี้แนะจุดที่ควรพัฒนาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบบูรณาการ เพื่อปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบบูรณาการ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้ครบทั้ง 6 กิจกรรม รวมทั้งการใช้วัตรกรรมได้เหมาะสมกับผู้เรียน ในเรื่องของเนื้อหา สื่อ การจัดสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ วัชรา เล่าเรียนดี 2544 : 152) ได้กล่าวว่า การนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนเป็นการช่วยเหลือ แนะนำ แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด ทักษะวิธีสอนซึ่งกันและกัน สร้างบรรยากาศที่ดีร่วมกันปฏิบัติงานสร้างความตระหนัก ความสำคัญและเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน ลดช่องว่างระหว่างครูด้วยกัน ช่วยคลายกฎความโดดเดี่ยวของครูแต่ละคน(Privacy Rule) ช่วยให้ครูได้ปรับปรุงและพัฒนาการสอนของแต่ละคนได้อย่างต่อเนื่องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ครูปฐมวัยมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการหลังการนิเทศเพิ่มขึ้น มีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ตามกิจกรรมที่วางแผนไว้ได้ครบขั้นตอนกระบวนการของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่ครูได้รับการนิเทศอย่างเป็นระบบ

2. คุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยที่ได้รับการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนมีคะแนนเฉลี่ย แยกเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 ด้านแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ที่ได้รับการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน พบว่า ครูปฐมวัยมีความสามารถพัฒนาการเขียนแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ในสัปดาห์ที่ 1-3 เนื่องจากการเขียนแผนจัดประสบการณ์ของครูบางกิจกรรมไม่บูรณาการ เช่น กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสรี และกิจกรรมกลางแจ้ง และในสัปดาห์ที่ 4-8 อยู่ในระดับดี ซึ่งครูมีการพัฒนาการเขียนแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการได้ดีขึ้นตามลำดับ มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ เป็นเพราะครูได้มีโอกาสเป็นผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเป็นเวลาหลายสัปดาห์อย่างต่อเนื่องกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เห็นถึงวิธีการ เทคนิคต่าง ๆ ในการเขียนแผนที่ครูแต่ละคนได้รับ รวมทั้งการชี้แนะ แนะนำ และการได้เปิดใจยอมรับข้อเสนอแนะรูปแบบเทคนิควิธีการใหม่ จากผู้วิจัยและเพื่อนครูด้วยกัน ในการ

เขียนแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ และครูได้นำไปประยุกต์ในการเขียนแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการในเรื่องของการระบุเนื้อหา การกำหนดวัตถุประสงค์ การจัดกิจกรรม การกำหนดสื่อที่สอดคล้องกับเนื้อหาและหลากหลายที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม

2.2 ด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการของครูปฐมวัย ที่ได้รับการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ในสัปดาห์ที่ 1-4 เพราะการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการของครูปฐมวัยในสัปดาห์ที่ 1 ซึ่งมีกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสรี และกิจกรรมกลางแจ้งไม่ได้จัดแบบบูรณาการ ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา และในสัปดาห์ที่ 3 และ 4 ครูสามารถจัดกิจกรรมแบบบูรณาการได้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีกิจกรรมเสรีที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อย และในสัปดาห์ที่ 5-8 ครูมีการปรับเปลี่ยนการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการได้อยู่ในระดับดี ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ เนื่องจากครูได้มีโอกาสเป็นทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในแต่ละสัปดาห์ตลอด 8 สัปดาห์อย่างต่อเนื่อง ทำให้ครูแต่ละคนได้รับประสบการณ์จากการที่ได้ไปสังเกตเพื่อนครูด้วยกัน และจากผู้วิจัย เพื่อนครูที่ไปสังเกต การชี้แนะการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ และนำสิ่งที่ได้มาปรับปรุงและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ ที่สามารถบูรณาการได้ทั้งเนื้อหา และทักษะ เกิดการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน และยังสามารถเชื่อมโยงไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทำให้ครูเกิดความมั่นใจในการจัดกิจกรรมมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การจัดกิจกรรมแบบบูรณาการที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก จึงเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัย การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมจะส่งผลให้เด็กสามารถพัฒนาการได้เต็มตามศักยภาพ

2.3 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ที่ได้รับการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ในสัปดาห์ที่ 1-4 เพราะบางห้องเรียนไม่มีการจัดป้ายนิเทศตามเนื้อหาสาระ ไม่มีการสร้างบรรยากาศให้เด็กเกิดการเรียนรู้ การจัดมุมประสบการณ์ ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ และในสัปดาห์ที่ 5-8 ครูปฐมวัยมีการปรับเปลี่ยนการจัดสภาพห้องเรียนสร้างบรรยากาศได้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระอยู่ระดับดี ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ เนื่องจากครูปฐมวัยได้มีโอกาสไปสังเกตการสอนของเพื่อนครูด้วยกัน จึงทำให้ครูได้รับประสบการณ์ การชี้แนะจากครูด้วยกันและจากผู้วิจัย ซึ่งครูสามารถจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนตามเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในแต่ละสัปดาห์ สร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ ที่ทำให้เด็กกล้าคิด กล้าแสดงออก นอกจากนี้ครูยังมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กทุกคน โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเด็กด้วยตนเอง รวมทั้งมุมประสบการณ์ต่างๆ ซึ่งครูจัดมุมประสบการณ์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้โดยการประยุกต์วัสดุ อุปกรณ์ การจัดป้ายนิเทศ เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์เพิ่มขึ้น เหมาะสมกับพัฒนาการและความสนใจของเด็กในการปรับเปลี่ยนห้องจัดได้สวยงามดึงดูดสายตาสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก จึงเป็นสิ่งสำคัญมาก เนื่องจากสภาพแวดล้อมของห้องเรียนที่เหมาะสม และ

ถูกต้องตามหลักการจิตสภาพแวดล้อม อันจะส่งผลให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการเล่นที่เป็นประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5

2.4 ด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ที่ได้รับการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางในสัปดาห์ที่ 1-4 เพราะครูปฐมวัยตื่นตัวกับการที่มีครูคูนิเทศและผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเข้าไปมีส่วนร่วมภายในห้องเรียน ทำให้เกิดความไม่มั่นใจในตนเอง มีความกังวลในเรื่องของการจัดกิจกรรม การเก็บเด็ก เด็กยังไม่นิ่ง จึงส่งผลให้ครูไม่มีความพร้อมเท่าที่ควรในการจัดกิจกรรม การพูดจาของครูไม่อ่อนหวาน ไม่ยิ้มแย้ม การดูแลเด็กไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะเด็ก ๆ ที่นั่งด้านหลัง ไม่สนใจในการทำกิจกรรม เนื่องจากครูไม่กระตุ้นเด็กให้มาสนใจในกิจกรรมที่ครูกำลังจัดอยู่ ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร และในสัปดาห์ที่ 5-8 ครูปฐมวัยมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดกิจกรรมของครูแต่ละคนอยู่ในระดับดี ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ เนื่องจากการนิเทศเสร็จแล้วในแต่ละวัน มีการพบปะ พูดคุยกัน แนะนำ และให้กำลังใจ ถึงคุณลักษณะของครูที่ควรจะเป็นในขณะของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของแต่ละคน จึงทำให้พฤติกรรมบางอย่างในเรื่องของการพูดจา การดูแลเด็กได้อย่างทั่วถึงมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ครูได้กระตุ้นเด็กให้เข้าร่วมกิจกรรมได้มากขึ้นรวมทั้งคุณลักษณะของครูที่เปลี่ยนแปลงที่ทำให้เด็กอยากที่จะเข้าร่วมทำกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ สุมณ ออมรวีวัฒน์ (2545 : 33) ที่กล่าวว่า การนิเทศเป็นกระบวนการสร้างเสริมสมรรถภาพของผู้บริหารและครู เป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ ซึ่งเกื้อหนุนให้เกิดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเกิดคุณภาพที่พึงประสงค์ในตัวผู้เรียน และครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงเด็กเป็นสำคัญมีการปรับเปลี่ยนคุณลักษณะของตนเองให้นุ่มนวลขึ้น เช่น การพูดจาดูด้วยน้ำเสียงสุภาพอ่อนหวาน หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใจ มีความปฏิสัมพันธ์กับเด็ก เป็นกันเองกับเด็ก ดังนั้น คุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก จึงเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะเด็ก ๆ จะเกิดการเรียนรู้ เกิดความวางใจ เมื่อครูมีคุณลักษณะที่ดี มีความมั่นใจในตนเอง มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็ก ซึ่งเด็กจะสามารถซึมซับและนำไปเป็นแบบอย่างใช้ชีวิตประจำวันได้และเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต

จะเห็นได้ว่า การนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน เน้นที่การทำงานร่วมกันและเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงการพัฒนาในเรื่องอื่นๆ การพัฒนาบุคลากร เป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาทั้งระบบ (สิริมา ภิญญอนันตพงษ์, 2545 : 5) ดังนั้น ขอบบพร่องต่างๆ ครูและผู้บริหารจะต้องร่วมกันพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพที่ดี และต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาต้องมีการร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนว่าต้องการพัฒนาเด็กให้มีคุณสมบัติเป็นอย่างไร แล้วช่วยกันทำ (Do) ช่วยกันตรวจสอบ (Check) และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง (Action) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา โดยร่วมกันทำงานเป็นทีม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 9)

ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า

1. การนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการในช่วงแรกนั้นครูยังไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ บางกิจกรรมได้ เพราะเนื่องจากครูในแต่ละระดับชั้นจะต้องเป็นทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในแต่ละสัปดาห์ ซึ่งครูแต่ละคนจะต้องสอนทุกกิจกรรมใน 6 กิจกรรม แต่เมื่อครูได้มีโอกาสได้ไปสังเกตการสอนของเพื่อนครูด้วยกันอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์ของการทดลอง และได้รับคำแนะนำจากผู้วิจัย และจากเพื่อนครูที่เข้าร่วมการนิเทศด้วยกัน ทำให้ครูมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้ครบทั้ง 6 กิจกรรม

2. ครูปฐมวัยที่ได้รับการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการนั้น มีครูที่มีประสบการณ์ในการสอนนาน กับครูที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอน ซึ่งจะต้องเป็นทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกัน จึงทำให้ครูที่มีประสบการณ์มากกว่ามีความรู้สึกว่าการที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอนเลยจะมาสังเกตได้อย่างไร แต่เมื่อได้พบกันและพูดคุยกันทำให้ระหว่างผู้วิจัย ครูผู้รับการสังเกต เป็นโอกาสดีที่จะเป็นแบบอย่างให้กับครูที่ไม่มีประสบการณ์ได้เรียนรู้ในเรื่องของการสอนจากเรา ซึ่งจะช่วยให้คุณได้รับประสบการณ์ในการสอนที่ดีไปด้วย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน

2. การนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือและการปฏิบัติงานร่วมกันในสถานศึกษา ก่อให้เกิดบรรยากาศของการทำงานอย่างมีความสุข สามารถนำไปปรับใช้กับทุกกิจกรรม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ควรมีการศึกษาการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนกับครูผู้สอนในระดับอื่นๆ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

2. ควรมีการศึกษาผลของการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนที่มีต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในหัวข้ออื่นๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. ก. *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ .

_____. ข. *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ. : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กรອງทอง จิตรเดชากุล.(2550). *คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : ธารอักษร.

กุลยา ตันติผลาชีวะ.(2543,กรกฎาคม). *การบูรณาการการสอนระดับปฐมวัยศึกษา วารสารการศึกษาปฐมวัย ปีที่ 4ฉบับที่ 3*. กรุงเทพฯ :คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

_____. (2551). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ:เบรน-เบส บุ๊คส์ จำแลง เชื้อพานิช; และคณะ(ม.ป.ป). *กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ*. กรุงเทพมหานคร : (อัดเสนา).

จรรยาพร ลำไย. (2547). *การนิเทศการสอนแบบเพื่อนและการนิเทศโดยผู้บริหารเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.

ชารี มณีศรี.(2538). *การนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ : รุ่งวัฒนา.

ชุตติกาญจน์ เบญจพรวัฒนา. (2547). *ผลของการใช้กระบวนการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตรที่มีต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูปฐมวัย*. ปรินญาณินพนธ์ ก.ศ. ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช.(2543).”การปฏิรูปการเรียนรู้:การพัฒนาคนเพื่อสังคมที่สมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน” ในร่วมคิดร่วมเขียนปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด กรุงเทพมหานคร บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

ธีระชัย บุรณโชติ. (2546). *ประมวลบทความทัศนะของครูวิทยาศาสตร์มืออาชีพในยุคปฏิรูปการเรียนรู้:การจัดการเรียนการสอนบูรณาการ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิกร เพ็ญเวียง. (2538. กรกฎาคม - กันยายน). *การนิเทศภายในกับประสิทธิภาพการเรียนการสอนในโรงเรียน*, *สารพัฒนาหลักสูตร*. 14 (122) :47- 51

นาตยา ปิลาธนนันท์. (2545). *จากมาตรฐานสู่ชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช

- นภเนตร ธรรมบวร.(2549). ประมวลสาระชุดวิชาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย. การจัดประสบการณ์ที่มีความสุขสำหรับเด็กปฐมวัย. หน่วยที่ 15 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เบญจา แสงมะลิ. (2545). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่องการวัดประเมินการเรียนรู้ กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาตามแนวพระราชดำริ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุรชัย ศิริมหาสาร.(2545). แผนการจัดประสบการณ์ก่อนประถมศึกษาแบบบูรณาการที่เน้นเด็ก เป็นศูนย์กลาง.กรุงเทพมหานคร : บู้ค พอยท์.
- ประนอม ทรงสะอาด. (2545). ผลของการใช้กระบวนการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมที่มีต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน.ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546) การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2548). ทักษะ 5c เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพเราะ พุ่มมัน. (2544). การพัฒนาคุณภาพนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาสู่ผลงานทางวิชาการ.กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ แว่นแก้ว
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2543). การนิเทศการศึกษา:ทฤษฎีและการปฏิบัติ.เอกสารประกอบการเรียนภาควิชาการบริหารการศึกษา.คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: แม็ค
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2540). เทคนิคและทักษะการนิเทศการสอน. จังหวัดนครปฐม : โครงการส่งเสริมการผลิตตำราและเอกสารการสอน. กรุงเทพฯ:คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปกร.
- _____. (2541). การนิเทศการสอน. เอกสารประกอบวิชา 462 412 การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปกร. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2544). เทคนิคและทักษะการนิเทศการสอน. เอกสารประกอบวิชา462 412 การนิเทศการสอน. สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปกร.
- _____. (2548). การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปกร. ถ่ายเอกสาร
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2542). การวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย. สกลนคร โปรแกรมวิชาการวัดผล การศึกษาคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร.

- วัฒนา ปุญญฤทธิ์.(2551). ประมวลสาระชุดวิชาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย. การจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หน่วยที่ 5 ตอนที่ 5.2-5.3 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา.
- วรรณท รักสกุลไทย.(2551). ประมวลสาระชุดวิชาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย.การ จัดประสบการณ์แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 6 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์.(2542) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร:ต้นอ้อ1999
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2538). หลักการนิเทศการศึกษา กรุงเทพฯ:ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สังต์ อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษาหลักการ ทฤษฎีและการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม
- สุนทร สุนันท์ชัย. (ม.ป.ป).การศึกษาแบบบูรณาการ. (Integrative Education) กรุงเทพฯ :(อัดสำเนา).
- สุภาพร แพรพวนิต.(2543).ทำไมต้องบูรณาการ วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์. (มกราคม- เมษายน)กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุภาพ จัตละ. (2549). การนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระคณิตศาสตร์ของครูประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม (หลักสูตรและการนิเทศ).กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยศิลปากร.ถ่ายเอกสาร.
- สร้อยธร ฉันทวรภาพ. (2544). แนวโน้มการนิเทศการศึกษาระดับปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ. ม. (การศึกษาปฐมวัย).กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2538). การนิเทศในสถานศึกษาปฐมวัย.นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา.
- . (2547). การบริหารและการนิเทศ. เอกสารประกอบการสอนวิชา ปว.551.การนิเทศในสถานศึกษาปฐมวัย: มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- . (2550) การศึกษาปฐมวัย.เอกสารประกอบการสอน วิชา ECED 201 หลักสูตรสูตตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย.
- สุมน อมรวิวัฒน์.(2533).สมบัติพิพธ์ของการศึกษาไทย กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์ มหาววิทยาลัย
- . (2545). ปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนนาร่อง: รูปแบบที่ดัดสรรแล้ว.กรุงเทพฯ:สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.(2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 .กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์การศาสนา.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2549) .เอกสารแนวทางการ ดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์กระทรวงศึกษาธิการ “2549” ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.(ม.ป.ป). *คู่มือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพมหานคร : ครูสภาลาดพร้าว.
- อรรรรณ เหมือนสุดใจ. (2545). การนิเทศการสอนเพื่อนนิเทศเพื่อน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา วิทยานิพนธ์ ศ.ษ .ม. (หลักสูตรและการนิเทศ) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปกร ถ่ายเอกสาร.
- อุไรพร นาคะเสถียร.(2543). การศึกษาทักษะการนิเทศภายในโรงเรียนตามการรับรู้ของตนเองและคณะครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย วิทยานิพนธ์.คม. (บริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Acheson,K.A.;& Gall, M.D.1997. *Techniques in the supervision of teachers perservice And Inservice application*.(4 ed). New York: Longman.
- Adams, Haromas P. ;& Dickey Frank G. (1996). *Basic principle of Supervision* New York : American Book.
- Burry - Stock. J; and other.(1996, April). “Rater Agreement Indexes for performance Assessment” *Educational and Psychological Measurement*. 56 (2) : 256
- Clous,Thomas L.”*Special Educktion Teacher*” Opininions of Generic and Program Models of Supervision. Dissertation Abstracts Intemational.54,7(January 1994)
- Jone T Lovell and Kimball Wiles. (1983) . *Supervision for Better School*,5 ed. Englewood Cliffs, New Jerjey: Prentice – Hall. P. 1-3
- Lake ,K.(1994).*Integrated Curriculum(School)Improvement*.Research Series#16 (Online) Available.
- Lardizabal,Amparo S. and others. (1970) *Methods and Principlea of Teaching* Quezon City.n.p.:Aleamar- Phoenix,
- Lemlech,J.K.(2002). *Curriculum and Instruction Method for the Elementary and Middle School*.New Jersey:Person Education,Inc.
- Morrison, G.S. 1992 *Education and Development of ingants, Toddlers, and prechool*.U.S. A Scott.Foreman and Company.
- Gehrke,N(1991). Explorations of Teachers Development of Integrative Curriculums VA:Association for supervision and Curriculum Development.
- Good. C. V. (1973) . *Dictionary of Education*. New York : McGraw-Hill. Book Company.

- Harris, B.M. (1975), *Supervisory Behavior in Education*. 2 nd ed. Englewood Cliffs, New Jersey.
- Mills, R.J. (1980). "A Guide for Teaching Systematic Observation to Student Teacher" *Journal of Teacher Education*.31
- Roger, CR. 1969 *Freedom to learn*.Columbus,Ohio :C.E. Merrill.
- Seymour,Robert Lee. *Research development and validation of a principal's information-age technology*.[http://www. DAO.com](http://www.DAO.com) 24 August 2001 .DAI-A60/06,p.1859,Dec 1999.
- Spohn. William A(1987,May) How to Improve Supervision for Better School. *School Administration*. 44(5):17-19

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแผนการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนและแบบสังเกต
พฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย

1. อาจารย์ สมจิตร เอื้ออรุณ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
แพร่ เขต 1 จังหวัดแพร่
2. อาจารย์ ศรันธร จันทวรรณ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 1
3. อาจารย์ ชุติกาญจน์ เบญจพรวัฒนา ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเปล่งประสิทธิ์ 60
เขตบางรัก กรุงเทพฯ
4. อาจารย์ ดร. อุดุลย์ ไบกุหลาบ นักวิชาการศึกษา 6 มหาวิทยาลัยนเรศวร
จังหวัดพิษณุโลก
5. อาจารย์ ดร. ดารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์ ศึกษานิเทศก์ 9 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาราชบุรี เขต 1 จังหวัดราชบุรี
6. อาจารย์ น้ำผึ้ง อินทะเนตร อาจารย์สอนมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
เชียงใหม่

ภาคผนวก ข

- แผนการดำเนินงานการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน
- คู่มือในการใช้แผนการดำเนินงานการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน
- คู่มือในการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย
- เกณฑ์การให้คะแนนในการประเมินคุณภาพ
- แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย
- แบบบันทึกครูคู่นิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน
- แบบบันทึกการให้ข้อมูลย้อนกลับ

แผนการดำเนินงานการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน

แผนการดำเนินการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน ขั้นตอนการดำเนินการนิเทศเพื่อนนิเทศเพื่อน	
แผนการนิเทศที่ 1 การประชุมก่อนการสังเกต การสอน	1. สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยกับผู้รับการนิเทศ 1.1 ให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการนิเทศแบบเพื่อน นิเทศเพื่อน 1.2 ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน แบบบูรณาการ 1.3 ให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย
แผนการนิเทศที่ 2 การสังเกตการสอน	2. สังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ 2.1 สังเกตด้านจัดทำแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ 2.2 สังเกตด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ 2.3 สังเกตการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2.4 สังเกตคุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้
แผนการนิเทศที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูล	3. วิเคราะห์ข้อมูลการสังเกตการสอน 3.1 นำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลจากการวิเคราะห์การสอน 3.2 การร่วมพิจารณาพฤติกรรมที่คงไว้ หรือเปลี่ยนแปลง
แผนการนิเทศที่ 4 ประชุมหลังการสังเกต การสอน	4. ประชุมหลังการสังเกตการสอน 4.1 ให้ข้อมูลย้อนกลับ แก่ผู้รับการนิเทศเกี่ยวกับผลการ สังเกตการณ์สอน 4.2 หาแนวทางในการพัฒนางานกิจกรรมการสอนในครั้งต่อไป ให้ดีขึ้น

คู่มือการใช้แผนการดำเนินการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน

คำชี้แจง

แผนการดำเนินการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูปฐมวัย มีดังนี้คือ

1. ความหมายการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน
2. ขั้นตอนการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน มี 4 ขั้นตอนดังนี้
  - 2.1. การประชุมก่อนการสังเกตการสอน 1 แผน
  - 2.2. การสังเกตการสอน 1 แผน
  - 2.3. วิเคราะห์ข้อมูล 1 แผน
  - 2.4. การประชุมหลังการสังเกตการสอน 1 แผน

1. ความหมายของการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน

การนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน หมายถึง การนิเทศการสอนโดยเพื่อนร่วมงานหรือเพื่อนร่วมอาชีพที่มีวิชาชีพด้านเทคนิคหรือผู้บริหาร เพื่อให้การช่วยเหลือแนะนำและแก้ไขปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยเน้นการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของครูและเพื่อส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่มีระหว่างครูและบุคลากรอื่นๆในโรงเรียนซึ่งการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนเป็นการนิเทศครูและเพื่อนครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาร่วมกันปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงการจัด การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ขั้นตอนการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน มี 4 ขั้นตอนดังนี้

2.1. การประชุมก่อนการสังเกตการสอน หมายถึง เป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศในการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน ดังนี้คือ

2.1.1 ให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน

2.1.2 ให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2.1.3 ให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการ

สอนแบบบูรณาการ

2.2. การสังเกตการสอน หมายถึง การสังเกตการสอนในชั้นเรียน สังเกตพฤติกรรมการสอน 4 ด้าน ดังนี้คือ

2.2.1 ด้านจัดแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

2.2.2 ด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ

2.2.3 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

2.2.4 ด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้

2.3 วิเคราะห์ข้อมูล หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลการสังเกตการสอน ด้านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และระบุจุดที่ต้องแก้ไขปรับปรุง ดังนี้

2.3.1 นำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลจากการสังเกต แปลผลข้อมูลให้ชัดเจน

2.3.2 การร่วมพิจารณาพฤติกรรมที่จะต้องคงไว้ หรือเปลี่ยนแปลง

2.4 ประชุมหลังการสังเกตการสอน หมายถึง การประชุมปรึกษาหารือหลังการสังเกตการสอน ดังนี้คือ

2.4.1 ให้ข้อมูลย้อนกลับ แก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับผลการสังเกตการสอน

2.4.2 หาแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการสอนในครั้งต่อไปให้ดีขึ้น

รายละเอียดของแผนการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนที่มีต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอน แบบบูรณาการของครูปฐมวัย

แผนการนิเทศ ชั้นที่ 1

แผนที่ 1 การประชุมก่อนการสังเกต

การให้ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนและการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
ระยะเวลา มิถุนายน 2551

1. สาระสำคัญ

การนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนเป็นการนิเทศการสอนที่เป็นระบบ โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างเพื่อนครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศได้ปรึกษาหารือที่จะช่วยเหลือ ปรับปรุง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. จุดประสงค์

1. ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย จุดประสงค์ และกระบวนการการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน
2. ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ และการบันทึก
3. ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างบูรณาการ

3 กิจกรรมการนิเทศ

1. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ สร้างความสัมพันธ์ร่วมกัน
2. ให้ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน วิธีการสังเกต และการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอน
3. ให้ครูฝึกทักษะโดยการเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ และฝึกปฏิบัติการสังเกตการสอน
4. อภิปรายร่วมกัน โดยการซักถามและเปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นแก่กันและกันและสรุปผล

4 สื่อ

1. เอกสารความรู้เกี่ยวกับการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างบูรณาการ
2. ใบงาน

5 การวัดและประเมินผล

- 1 สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรม การฝึกการเขียนแผนจัดประสบการณ์
แบบบูรณาการ
- 2 สอบถามความคิดเห็นของครู

แผนการนิเทศ ชั้นที่ 2

แผนที่ 2 การสังเกตการสอน

ระยะเวลา มิถุนายน - สิงหาคม 2551

---

1. สาระสำคัญ

ผู้นิเทศคอยช่วยเหลือแนะนำให้ครูหรือเพื่อนครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ทุกขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมาย

2. จุดประสงค์

1. ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้อย่างเหมาะสม
2. ครูผู้สอนสามารถดำเนินการสังเกตการสอนตามขั้นตอนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนได้อย่างเหมาะสม
3. ครูผู้สอนสามารถประเมินผลการเรียนรู้จากกิจกรรมแบบบูรณาการ

3. กิจกรรมการนิเทศ

1. ครูเข้าร่วมโครงการร่วมกันวางแผนการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อนตลอดระยะเวลาการปฏิบัติในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 (ตารางการสังเกตการสอน)
2. ครูผู้เข้าร่วมโครงการดำเนินการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเป็นรายบุคคล โดย
  - 2.1 ครูผู้สอนปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่ได้รับการประเมินและปรับปรุงแก้ไขแล้ว
  - 2.2 ผู้นิเทศ ปฏิบัติการนิเทศโดยใช้กระบวนการสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และบันทึกผลในแบบการสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
  - 2.3 ครูผู้สอน และผู้นิเทศประชุมร่วมกัน เพื่อวิเคราะห์ผลการสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลังสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาในครั้งต่อไป

4 สื่อ

1. ตารางสังเกตการสอน
2. เครื่องมือสังเกตการสอน

5. การวัดและประเมินผล

สังเกตการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

แผนการนิเทศ **ขั้นที่ 3**

แผนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะเวลา มิถุนายน - สิงหาคม 2551

---

1 สารสำคัญ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการสอนของผู้นิเทศจะช่วยให้ผู้รับการนิเทศทราบพฤติกรรมที่ควรแก้ไขและพฤติกรรมที่ควรคงไว้

2 จุดประสงค์

1. ครูผู้สอนที่ทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศสามารถนำบันทึกข้อมูลจากการสังเกตการสอนมาวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง
2. ครูผู้สอนที่ทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศเสนอแนะประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้อย่างเหมาะสม

3 กิจกรรมการนิเทศ

1. ดำเนินการสังเกตการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้นิเทศนำข้อมูลจากการสังเกตมาวิเคราะห์ร่วมกัน พร้อมทั้งเสนอแนะว่าพฤติกรรมใดควรแก้ไข และพฤติกรรมใดควรคงไว้
2. ผู้นิเทศสรุปผลการสังเกตการสอนแต่ละครั้ง เพื่อรายงานต่อที่ประชุมกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการ

4 สื่อ

1. แบบสังเกตการสอน
2. แบบรายงานผลงานการสังเกตการสอน

5 การวัดและประเมินผล

สังเกตการร่วมวิเคราะห์ข้อมูล สนทนา ชักถามของครูผู้เข้าโครงการ

แผนการนิเทศ ขั้นที่ 4

แผนที่ 4 การประชุมหลังการสังเกตการสอน

ระยะเวลา มิถุนายน - สิงหาคม 2551

---

1. สาระสำคัญ

ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมประชุมหลังการสังเกตเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน เขียนสรุปและรายงานผลการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการเรียนการสอน แล้วนำผลไปพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. จุดประสงค์

1. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศให้ข้อมูล ระบุข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน
2. ครูสามารถสรุปผล รายงานผล และให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพในครั้งต่อไป

3. กิจกรรมการนิเทศ

1. ร่วมประชุมหลังการสังเกต ร่วมประเมินให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อร่วมกันหาแนวทางพัฒนา กิจกรรมการสอนในครั้งต่อไปให้ดีขึ้น
2. หลังจากดำเนินการสังเกตการสอนครบ ครูผู้เข้าร่วมโครงการจะรายงานผลการสังเกต การสอนในภาพรวมให้ที่ประชุมกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดทราบ ดังนี้
  - 2.1 ครูนิเทศสรุปข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอนและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูเป็น รายบุคคล
  - 2.2 ครูผู้นิเทศสรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครู

4. สื่อ

1. แบบรายงานผลการสังเกตการสอน
2. บันทึกการประชุมการสังเกตการสอน
3. แบบประเมินผลรายงาน

5. การวัดและประเมินผล

1. สังเกตจากการสนทนา ซักถามของครูขณะให้ข้อมูลย้อนกลับ
2. ประเมินผลจากการประชุมรายงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

**คู่มือการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย**

คำชี้แจง

แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย

1. ดำเนินการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ	5 รายการ
2. การจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ	5 รายการ
3. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	5 รายการ
4. คุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้	5 รายการ

กล่าวคือ

1. การจัดทำแผนจัดประสบการณ์ หมายถึง ความสามารถของครูปฐมวัยในการวางแผน ออกแบบและเขียนแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการให้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็กตาม พัฒนาการของเด็กปฐมวัยปีที่ 1 ถึงระดับเด็กปฐมวัยปีที่ 3 ดังนี้คือ

1.1 การกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ตรงกับความสนใจของเด็ก หมายถึง ความสามารถในการกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในเนื้อหาสาระที่จะเรียนรู้ นำไปวางแผนการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้อย่างเหมาะสมกับวัยของเด็กที่ต้องการเรียนรู้

1.2 การกำหนดวัตถุประสงค์สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการกำหนดวัตถุประสงค์ได้ครอบคลุมและสอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้

1.3 การวางแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการมีขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุป หมายถึง ความสามารถในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการได้ตามลำดับขั้นตอนที่ได้วางแผนไว้อย่าง ครบถ้วน

1.4 การเขียนแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการในกิจกรรม หมายถึง ความสามารถในการเขียนแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการในกิจกรรม มีความชัดเจนสอดคล้อง กับเนื้อหาและทักษะ เหมาะสมกับวัย

1.5 การกำหนดสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการกำหนดสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและ กิจกรรมการเรียนรู้ อย่างเพียงพอ และมีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

2. การจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ หมายถึง ความสามารถของครูปฐมวัยในการจัด กิจกรรมที่ทำให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรม ตามความเหมาะสมกับวัยและ เกิดการพัฒนาในกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงและเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันเนื้อหาสาระ ดังนี้คือ

2.1 การจัดกิจกรรมแบบบูรณาการครบทุกชั้นตอนใน 6 กิจกรรม หมายถึง ความสามารถในการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการทุกชั้นตอน ทั้งเนื้อหา ทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนทุกกิจกรรม

2.2 การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่เด็กสามารถลงมือปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ในการใช้อุปกรณ์ต่างๆ มีความคิด ความสามารถในการแสดงออก และได้ร่วมวางแผนกับผู้อื่น

2.3 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน หมายถึง ความสามารถในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้งทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ได้เหมาะสมตามวัย

2.4 การจัดกิจกรรมบูรณาการสื่อสอดคล้องกับเนื้อหาสาระในแต่ละกิจกรรม หมายถึง ความสามารถในการนำสื่อที่หลากหลายนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมบูรณาการให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่เด็กเรียนรู้

2.5 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กรู้จักคิด ตั้งคำถาม หมายถึง ความสามารถในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยด้วยการส่งเสริม กระตุ้นให้เด็กได้รู้จักคิด และรู้จักที่จะตั้งคำถามได้อย่างหลากหลาย

3. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมที่เต็มไปด้วยบรรยากาศของความรัก ความอบอุ่น และช่วยเหลือกันและกัน ดังนี้คือ

3.1 การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่มีพื้นที่สำหรับปฏิบัติกิจกรรม หมายถึง การกำหนดพื้นที่ในการปฏิบัติกิจกรรมที่เด็กสามารถทำงานได้ด้วยตนเองและทำกิจกรรมกลุ่มเล็กกลุ่มใหญ่

3.2 การจัดบรรยากาศที่เป็นอิสระในการทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเอง หมายถึง เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้ทำสิ่งต่างๆด้วยตนเองและยังเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองและได้ทำในสิ่งที่เด็กอยากที่จะกระทำในสิ่งที่เด็กสนใจอยากเรียนรู้ และนำเสนอต่อครูผู้สอน

3.3 การสร้างบรรยากาศแห่งการมีสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและเด็กในการทำกิจกรรม หมายถึง การจัดวัสดุ อุปกรณ์ที่เป็นทั้งของจริง ของจำลอง ที่ส่งเสริมให้เด็กได้สนใจที่จะเรียนรู้ในกิจกรรมต่างๆที่สอดคล้องกับเนื้อหา

3.4 การจัดสภาพห้องเรียนตรงตามสาระการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนตรงตามสาระการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายเหมาะสมและอย่างมีความหมาย

3.5 การจัดมุมประสบการณ์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ หมายถึง การจัดมุมประสบการณ์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรม จัดได้ตามสภาพของห้อง เรียน มีวัสดุอย่างหลากหลาย และเพียงพอ

4. คุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง การแสดงออกของครูปฐมวัยที่มีคุณลักษณะและพฤติกรรม ดังนี้

4.1 มีความรู้ในการจัดกิจกรรมที่ตรงตามสาระการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถของครูในการถ่ายทอดความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่กำหนดตามความสนใจของเด็กได้เป็นอย่างดี

4.2 มีความรัก ความอบอุ่น ความเมตตา หมายถึง ความสามารถที่จะแสดงความรัก ความอบอุ่น และความเมตตาต่อเด็กทุกคนในการร่วมกันทำกิจกรรมในทุกกิจกรรม โดยไม่ลำเอียง

4.3 วาจาไพเราะ ยิ้มแย้มแจ่มใส หมายถึง การใช้วาจาไพเราะสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส ในการร่วมกันทำกิจกรรมกับเด็ก

4.4 ดูแลเอาใจใส่เด็กอย่างทั่วถึง สนับสนุนให้กำลังใจ หมายถึง การร่วมกันทำกิจกรรมทุกกิจกรรม ครูต้องดูแลเอาใจใส่เด็กได้อย่างทั่วถึง และให้ความสนับสนุน แนะนำ ช่วยเหลือเด็กในการทำกิจกรรมทุกกิจกรรม

4.5 เป็นผู้กระตุ้นและให้แรงเสริมกับเด็กให้เข้าร่วมกิจกรรม หมายถึง ครูเป็นผู้ที่ช่วยกระตุ้นและให้แรงเสริมกับเด็กให้เข้าร่วมกิจกรรม

**เกณฑ์การให้คะแนนในการสังเกตพฤติกรรมการประเมินคุณภาพ
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย**

1. ด้านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

1. การกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตรงกับความสนใจของเด็ก	
รายการ : มีการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่เป็นเรื่องตรงกับความสนใจของเด็ก	ระดับคุณภาพ
- ครูมีการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตรงกับความสนใจของเด็กที่ต้องการเรียนรู้ ในการกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้	3
- ครูมีการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้จากความสนใจจากเด็กและครู ร่วมกันในการวางแผน	2
- ครูกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ครูเป็นผู้กำหนดเอง	1

2. ด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ

1. การจัดกิจกรรมแบบบูรณาการครบทุกขั้นตอนใน 6 กิจกรรม	
รายการ : มีการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการครบทุกขั้นตอนใน 6 กิจกรรม	ระดับคุณภาพ
- ครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการได้ครบทุกขั้นตอน ให้เด็กได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระ ทักษะ และเด็กเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองใน 6 กิจกรรม	3
-ครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการให้เด็กได้เรียนรู้ทักษะ เด็กลงมือปฏิบัติเป็นบางกิจกรรม	2
- ครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรม 6 กิจกรรมแบบบูรณาการ แต่ไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง	1

3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

1. การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่มีพื้นที่สำหรับปฏิบัติกิจกรรม	
รายการ : มีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่มีพื้นที่สำหรับปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างคล่องแคล่ว	ระดับคุณภาพ
- ครูมีความสามารถในการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่มีพื้นที่สำหรับปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างคล่องแคล่วทั้งกลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่	3
- ครูมีความสามารถในการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่มีพื้นที่สำหรับปฏิบัติกิจกรรมได้บางกลุ่ม	2
- ครูจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่มีพื้นที่ไม่เหมาะสม สำหรับปฏิบัติกิจกรรม	1

4. คุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้

1. มีความรู้ในการถ่ายทอดการจัดกิจกรรมที่ตรงตามสาระการเรียนรู้	
รายการ : มีความรู้ในการถ่ายทอดการจัดกิจกรรมที่ตรงตามเนื้อหาสาระได้ทุกกิจกรรม	ระดับคุณภาพ
- ครูมีความรู้ในการถ่ายทอดการจัดกิจกรรมได้ตรงตามเนื้อหาสาระและครอบคลุมในทุกกิจกรรม	3
- ครูมีความรู้ในการถ่ายทอดการจัดกิจกรรมได้ตรงตามเนื้อหาสาระแต่ในบางกิจกรรม	2
- ครูมีความรู้ในการถ่ายทอดการจัดกิจกรรมได้ แต่ไม่ตรงตามเนื้อหาสาระ	1

แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย

คำชี้แจง

1. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ทำการสังเกตและประเมินในแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัย
2. การสังเกตให้ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำการสังเกตพร้อมกัน
3. การประเมินระดับคุณภาพพฤติกรรมการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการของครูปฐมวัย ทำเครื่องหมาย ที่ระดับคุณภาพ

3 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

2 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง

1. หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูปฐมวัย

ระดับชั้นปฐมวัยปีที่...../.....ครูคนที่.....วันที่สังเกต.....เวลา.....น.

1. ด้านแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			บันทึกการสังเกต
		3	2	1	
1.	การกำหนดสาระการเรียนรู้ตรงกับความสนใจของเด็ก				
2.	การกำหนดวัตถุประสงค์สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้				
3.	การวางแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการมีชั้นนำชั้นสอน และ ชั้นสรุป				
4.	เขียนแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการในกิจกรรม				
5.	การกำหนดสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น				

2. ด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			บันทึกการสังเกต
		3	2	1	
1.	การจัดกิจกรรมแบบบูรณาการครบทุกขั้นตอนใน 6 กิจกรรม				
2.	การจัดกิจกรรมแบบบูรณาการที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้				
3.	การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน				
4.	การจัดกิจกรรมแบบบูรณาการสื่อ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม				
5.	การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กรู้จักคิด ตั้งคำถาม				

3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			บันทึกการสังเกต
		3	2	1	
1.	การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่มีพื้นที่สำหรับปฏิบัติกิจกรรม				
2.	การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่เป็นอิสระในการทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก ในการปฏิบัติกิจกรรม				
3.	การสร้างบรรยากาศแห่งการมีสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและเด็กในการทำกิจกรรม				
4.	การจัดสภาพห้องเรียนตรงตามเนื้อหาสาระการเรียนรู้				
5.	การจัดมุมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้				

4. คุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			บันทึกการสังเกต
		3	2	1	
1.	มีความรู้ในการถ่ายทอดการจัดกิจกรรมที่ตรงตามเนื้อหาสาระ				
2.	มีความรัก ความอบอุ่น ความเมตตา				
3.	วาจาไพเราะ ยิ้มแย้มแจ่มใส				
4.	ดูแลเอาใจใส่เด็กอย่างทั่วถึง สนับสนุนให้กำลังใจ				
5.	เป็นผู้กระตุ้นและให้แรงเสริมกับเด็กให้เข้าร่วมทำกิจกรรม				

แบบบันทึกครุภัณฑ์ในการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน

โรงเรียน.....ภาคเรียนที่.....ปี
 การศึกษา.....
 ชื่อผู้สอน.....ระดับชั้นปฐมวัยปีที่...../
 ชื่อผู้สังเกต.....
 วันที่.....เวลา.....น.
 กิจกรรมที่ทำการสังเกต.....

ข้อดีที่พบในการนิเทศภายในแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน

.....
 .....
 .....
 .....
 .....

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

.....
 .....
 .....
 .....

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต
 (.....)
 .....

แบบบันทึกให้ข้อมูลย้อนกลับ

ก่อนรับการนิเทศ

การสอน.....

.....
.....
.....

ปัญหา/อุปสรรค.....

.....
.....

หลังรับการนิเทศ

การสอน.....

.....
.....

ปัญหาอุปสรรค.....

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต
(.....)
...../...../.....

ภาคผนวก ค
ตารางแสดงการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง
คุณภาพกับจุดประสงค์ IOC

ตารางแสดงการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคุณภาพกับจุดประสงค์ IOC

ข้อที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่.....			ΣR	IOC
		1	2	3		
	1 ด้านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ					
1	กำหนดสาระการเรียนรู้ตรงกับความสนใจของเด็ก	1	1	1	3	1
2	กำหนดจุดประสงค์สอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้	1	1	1	3	1
3	วางแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการมีชั้นนำ ชั้นสอนและขั้นสรุป	1	1	1	3	1
4	เขียนแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ	1	0	1	2	0.6
5	กำหนดสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรม	1	1	1	3	1
	2. ด้านการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ					
1	จัดกิจกรรมแบบบูรณาการใน 6 กิจกรรม	1	1	1	3	1
2	จัดกิจกรรมแบบบูรณาการที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	1	1	1	3	1
3	จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน	1	1	1	3	1
4	จัดกิจกรรมแบบบูรณาการสื่อ ที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	1	1	1	3	
5	จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กจักคิด ตั้งคำถาม	1	1	1	3	1
	3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้					
1	จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้มีพื้นที่สำหรับปฏิบัติกิจกรรม	1	0	1	2	0.6
2	สร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่เป็นอิสระในการทำกิจกรรมด้วยตนเอง กล้าแสดงออก	1	1	1	3	1
3	สร้างบรรยากาศแห่งการมีสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและเด็กในการทำกิจกรรม	1	1	1	3	1
4	จัดสภาพห้องเรียนตรงตามสาระการเรียนรู้	1	1	1	3	1
5	จัดมุมประสบการณ์ที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	1	1	1	3	1

ตารางแสดงการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคุณภาพกับจุดประสงค์ IOC

ข้อที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ คน ที่....			$\sum R$	IOC
		1	2	3		
	4. ด้านคุณลักษณะของครูปฐมวัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้					
1	มีความรู้ในการถ่ายทอดการจัดกิจกรรมตรงตามสาระการเรียนรู้	1	1	1	3	1
2	มีความรัก ความอบอุ่น ความเมตตา	1	1	1	3	1
3	วาจาไพเราะ ยิ้มแย้มแจ่มใส	1	1	1	3	1
4	ดูแลเอาใจใส่เด็ก สนับสนุนให้กำลังใจ	1	1	1	3	1
5	เป็นผู้เสริมแรง กระตุ้นเด็กให้เข้าร่วมกิจกรรม	1	1	1	3	1
	รวมคะแนน	20	18	20	58	

การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยกับจุดประสงค์โดยใช้สูตร

$$TOC = \frac{\sum R}{N}$$

$$TOC = \frac{58}{20 \times 3}$$

ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคุณภาพกับจุดประสงค์โดยรวม = 0.96

TOC = แทนดัชนีความสอดคล้องระหว่างคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูปฐมวัยกับจุดประสงค์

$\sum R$ = แทนผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด

N = แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวเพ็ญจันทร์ มีนะจรัส
สถานที่เกิด	จังหวัดฉะเชิงเทรา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	57/18-19 ถนนวิภาวดีรังสิต 20 ซอยทรงสะอาด แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	57/18-19 ถนนวิภาวดีรังสิต 20 ซอยทรงสะอาด แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2527	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนดาราสมุทรศรีราชา ชลบุรี
พ.ศ. 2547	ค.บ. (วิชาการศึกษาระดับมัธยม) จากสถาบันมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
พ.ศ. 2551	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) การศึกษาระดับมัธยม จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร